

สภาวะการทำงานของบัณฑิตวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย ในช่วงปีพ.ศ. 2521-2527

เลิศพร ภาระสกุล

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย

ตุลาคม 2528

การวิจัยที่ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยเพื่อพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจากทบวงมหาวิทยาลัย

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทบวงมหาวิทยาลัยที่ได้ให้ทุนอุดหนุนการวิจัย เพื่อการวิจัย เรื่อง "สภาวะการทำงานของบัณฑิตวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ในช่วงปี พ.ศ. 2521 - 2527" ซึ่งทำให้งานนี้เกิดขึ้นและสำเร็จลงด้วยดี

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านอาจารย์ต่าง ๆ ดังมีรายชื่อต่อไปนี้ในความช่วยเหลือต่าง ๆ กัน

อาจารย์ไสว สุทธิพิทักษ์	อธิการบดีมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
อาจารย์ ดร. เลิศลักษณ์ ส. บุรุษพัฒน์	รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร
รศ. นพ. เมืองทอง เขมมณี	รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

ผู้วิจัยขอขอบคุณบุคคลอื่น ๆ อีกหลายคนที่มีส่วนสำคัญ ที่ทำให้การวิจัยเรื่องนี้ ดำเนินไปอย่างราบรื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คุณชลธาร ชัยรัตน์ และ คุณพัชรภรณ์ แห่ง สถาบันบริการคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ อาจารย์สุนันทา ลิมศิริวงค์ แผนกการเงิน มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

วิทยาการ ๒

รายได้ของบัณฑิตส่วนใหญ่อยู่ในช่วงระหว่าง 3,500 - 5,000 บาทต่อเดือน
รองลงมาที่มีรายได้ต่ำกว่า 3,500 บาทต่อเดือน ผู้ที่ได้รายได้เกินกว่า 5,000 บาทต่อเดือน
ขึ้นไปมีอยู่น้อยกว่าสองกลุ่มแรก ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดรายได้ของบัณฑิตที่สำคัญที่สุด คือ อายุ
บัณฑิตที่อยู่ในกลุ่มอายุสูงจะมีผู้ที่มีรายได้สูงในอัตราส่วนร้อยละสูงกว่าบัณฑิตในกลุ่มอายุน้อย
รองลงมาจากอายุพบว่า ผลการศึกษาเป็นตัวกำหนดระดับรายได้ที่สำคัญอีกประการหนึ่ง บัณฑิต
ที่มีผลการเรียนดี มีแนวโน้มที่จะได้รับเงินเดือนสูงกว่าบัณฑิตที่มีผลการเรียนปานกลางและ
ค่อนข้างอ่อน

ในด้านทัศนคติต่อหมวดวิชาต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพมากที่สุด
พบว่าบัณฑิตมีผู้ให้ความสำคัญแก่หมวดวิชาอาชีพบังคับคิด เป็นอัตราส่วนร้อยละสูงกว่าคณะอื่น
ทั้งหมด รองลงมาได้แก่ บัณฑิตสาขาการเงินที่ให้ความสำคัญแก่หมวดวิชาอาชีพบังคับค่อนข้าง
สูง สำหรับวิชาที่บัณฑิตส่วนใหญ่ของแต่ละคณะและสาขาวิชาระบุชื่อว่าเป็นประโยชน์มากที่สุด
ในการประกอบอาชีพ คือ วิชาหลักการบัญชีเบื้องต้น ยกเว้นนิติศาสตร์บัณฑิต ซึ่งให้ความสำคัญ
แก่วิชาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายมากที่สุด บัณฑิตส่วนใหญ่ต้องการให้มีการปรับปรุง
หลักสูตร โดยการเพิ่มบางวิชาและลดวิชาเดิมบางวิชาลง วิชาที่บัณฑิตส่วนใหญ่เสนอให้เพิ่ม
คือ วิชาเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์และการใช้คอมพิวเตอร์ รองลงมาคือ การฟัง พูด อ่าน เขียน
ภาษาอังกฤษ และการฝึกงานสำหรับวิชาที่บัณฑิตส่วนใหญ่เสนอให้ลดคือ วิชาพื้นฐานในหมวด
มนุษยศาสตร์ ซึ่งได้แก่ ปรัชญา และตรรกศาสตร์

Project Title   A Study of Employment Conditions of College of
Business Administration's Graduates during
1978 - 1984
Investigator   Mr. Lertporn Parasakul
Year   October 1985

Abstract

This study investigates the employment situations of Dhurakijpundit University graduates from 1979 to 1984. The data - collection procedure consisted of questionnaires mailed to 2,244 graduates; 810 questionnaires (36% of the sample size) were completed and returned. The general findings of the study show that most graduates are employed in positions related to their academic majors with the exception of Economics graduates who tend to perform clerical work. Financial Administration majors comprise the highest percentage of employed graduates while Economics majors comprise the lowest percentage of those employed. Marketing majors make up the highest percentages of graduates with managerial level positions. Finance graduates are also likely to hold high level positions in financial institutions. Economics graduates tend to be employed in lower level clerical positions.

The study also suggests that scholastic status, academic achievement, year of graduation and age are some factors which influence employment and salary levels. A higher rate of employment was found among former evening students who were also employed while attending university than among nonworking daytime graduates. Academic achievement or high grade point averages appears to be an additional positive factor reflected in the higher proportion of employed former from all faculties twilight graduates. In general, graduates with high grade point averages tend to have higher salary levels. Students who graduated in the earlier year of their study experience a larger proportion of employment as a group than more recent graduates. The age factor seems to be reflected in graduates wage levels: older graduates tend to earn more than younger graduates.

The salary rang for graduates in approximately 3,500 to 5,000 baht per month. A smaller percentage of graduates polled earns more than 5,000 baht while a much larger group or higher percentage of graduates earns 3,500 baht or less.

Graduates were questioned about the relevance of their university programmer to their current jobs. Graduates rated the required basic courses as the most useful in their work. For example, Accounting and Finance graduates rated Principles of Accounting as the most important one. They suggested adding English courses, computer sciences courses and job training to the curriculum while elimination some humanities courses.

สารบัญ

บทที่	หน้า
1. บทนำ	1
2. สภาพะการทํางานของบัณฑิตจากมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์	9
3. สภาพะการทํางานของบัณฑิตกับปัจจัยที่เกี่ยวข้อง	29
- ปัจจัยที่สัมพันธ์กับสภาพะการทํางานในปัจจุบัน	29
- ปัจจัยที่สัมพันธ์กับประ เภทธุรกิจที่บัณฑิตทํางานอยู่ในปัจจุบัน	37
- ปัจจัยที่สัมพันธ์กับตำแหน่งงานปัจจุบันของบัณฑิต	41
- ปัจจัยที่สัมพันธ์กับลักษณะงานปัจจุบันของบัณฑิต	49
- ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความต้องการที่จะ เปลี่ยนงาน	55
- ปัจจัยที่สัมพันธ์กับรายได้ของบัณฑิต	57
- ปัจจัยที่สัมพันธ์กับลักษณะของการได้รับ เข้าทํางาน	64
- ปัจจัยที่สัมพันธ์กับสาเหตุของการเลือกที่จะทํางานปัจจุบัน	68
- ทนวดวิชาที่นำไป ใช้ในการทํางานมากที่สุดกับปัจจัยที่เกี่ยวข้อง	75
- วิชาที่บัณฑิตนำไป ใช้ประโยชน์มากที่สุดในการประกอบอาชีพ และปัจจัยที่เกี่ยวข้อง	86
- วิชาที่บัณฑิตนำไป ใช้ประโยชน์มากเป็นอันดับสองในการ ประกอบอาชีพและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง	90
- ความคิด เห็น เกี่ยวกับจำนวนวิชาในหลักสูตรและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง	93
- ความคิด เห็น เกี่ยวกับจำนวน เกรดคิด ในหลักสูตร และปัจจัยที่เกี่ยวข้อง	97
- ความคิด เห็น เกี่ยวกับการปรับปรุงหลักสูตรและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง	98
- ความคิด เห็น เกี่ยวกับวิชาที่ควร เพิ่มและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง	101
- วิชาที่ควร เพิ่ม เป็นอันดับรองลงมาและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง	102
- สรุปทัศนะของบัณฑิต เกี่ยวกับวิชาที่ควร เพิ่ม	103

บทที่

หน้า

- วิชาที่บัณฑิต เห็นว่าควรจะลดมากที่สุด เป็นอันดับแรก และอันดับรองและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง 107
- ความสอดคล้องระหว่างสาขาวิชาที่เรียนกับการปฏิบัติงาน และปัจจัยที่เกี่ยวข้อง 110
- 4. อภิปรายผลการวิจัย : บัณฑิตกับการทำงาน 113
  - สถานะการทำงานปัจจุบันของบัณฑิต 113
  - ตำแหน่งงานปัจจุบันของบัณฑิต 120
  - ลักษณะของงานปัจจุบันของบัณฑิต 123
  - รายได้ปัจจุบันต่อเดือนของบัณฑิต 127
  - ลักษณะการได้รับเข้าทำงาน 131
  - การได้งานทำ 131
  - สาเหตุของการเลือกที่จะทำงานปัจจุบัน 131
  - หมวดวิชาที่นำไปใช้ในการประกอบอาชีพมากที่สุด 132
  - วิชาที่บัณฑิตนำไปใช้ประโยชน์มากที่สุดในการประกอบอาชีพ 134
  - ความคิดเห็นเกี่ยวกับจำนวนวิชา จำนวนหน่วยกิต และ การปรับปรุงหลักสูตร 134

ภาคผนวก

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
1.1	การตอบและส่งแบบสอบถามกลับคืนจำแนกตามปีสำเร็จ การศึกษา	8
2.1	ประเภทของธุรกิจของนายจ้างที่บัณฑิตทำงานอยู่	10
2.2	ตำแหน่งงานในปัจจุบันของบัณฑิต	11
2.3	ลักษณะงานที่บัณฑิตทำ	13
2.4	ชั่วโมงการทำงานต่อวันของบัณฑิต	14
2.5	การตัดสินใจเปลี่ยนและไม่เปลี่ยนงาน	15
2.6	เหตุผลในการเลือกทำงาน	15
2.7	ลักษณะของการได้งานทำ	16
2.8	เงินเดือนและรายได้ของบัณฑิต	17
2.9	ความบ่อยของการเปลี่ยนงาน	18
2.10	เปรียบเทียบตำแหน่งงานครั้งแรกกับตำแหน่งงานปัจจุบัน	19
2.11	สาเหตุของการเปลี่ยนงาน	20
2.12	งานที่ทำในระหว่างที่กำลังเป็นนักศึกษา	21
2.13	ทัศนคติต่อการนำความรู้จากวิชาการในหมวดต่าง ๆ ไปใช้ในการปฏิบัติงาน	22
2.14	วิชาที่นำไปใช้ประโยชน์มาก เป็นอันดับหนึ่งในการ ประกอบอาชีพ	24
2.15	วิชาที่นำไปใช้ประโยชน์มาก เป็นอันดับสองในการ ประกอบอาชีพ	25
2.16	การจัดอันดับความสำคัญของวิชาที่บัณฑิตนำไปใช้ ประโยชน์มากที่สุด	26
2.17	วิชาที่บัณฑิตเห็นว่าควรเพิ่ม	27
2.18	ลำดับรายวิชาที่ควรจะพิจารณาลด	28

รายการตารางประกอบ (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
3.1	สภาวะการทำงานในปัจจุบันจำแนกตามคณะและสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา	29
3.2	สภาวะการทำงานในปัจจุบันจำแนกตามปีที่สำเร็จการศึกษา	31
3.3	สภาวะการทำงานจำแนกตาม เพศ	32
3.4	สภาวะการทำงานจำแนกตามอายุของบัณฑิต	33
3.5	สภาวะการทำงานจำแนกตามสถานภาพการ เป็นนักศึกษา	34
3.6	สภาวะการทำงานจำแนกตามแต้มเฉลี่ย เมื่อสำเร็จการศึกษา	36
3.7	ประเภทของธุรกิจจำแนกตาม เพศของบัณฑิต	37
3.8	ประเภทของธุรกิจที่บัณฑิตทำจำแนกตามสาขาวิชา	38
3.9	ประเภทของธุรกิจจำแนกตามสถานภาพของการ เป็นนักศึกษา	40
3.10	ตำแหน่งงานในปัจจุบันจำแนกตามคณะและสาขาวิชา	41
3.11	ตำแหน่งงานที่ทำให้ปัจจุบันจำแนกตามพื้นฐานความรู้จากโรงเรียนเดิม	43
3.12	ตำแหน่งงานในปัจจุบันจำแนกตามปีที่สำเร็จการศึกษา	46
3.13	ตำแหน่งงานที่ทำจำแนกตามอายุของบัณฑิต	47
3.14	ตำแหน่งงานที่ทำจำแนกตาม เพศของบัณฑิต	48
3.15	ลักษณะงานปัจจุบันจำแนกตามคณะและสาขาวิชา	49
3.16	ลักษณะงานปัจจุบันจำแนกตาม เพศของบัณฑิต	51
3.17	ลักษณะงานปัจจุบันจำแนกตามสถานภาพการ เป็นนักศึกษา	52
3.18	ลักษณะงานปัจจุบันจำแนกตามผลการศึกษา	53
3.19	ความต้องการเปลี่ยนงานจำแนกตาม เพศของบัณฑิต	55

รายการตารางประกอบ (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
3.20	ความต้องการเปลี่ยนงานจำแนกตามอายุของบัณฑิต	56
3.21	ความต้องการเปลี่ยนงานจำแนกตามสถานภาพการสมรส	57
3.22	รายได้ปัจจุบันต่อเดือนของบัณฑิตจำแนกตามคณะและสาขาวิชา	50
3.23	รายได้ปัจจุบันต่อเดือนของบัณฑิตจำแนกตามปีที่สำเร็จ การศึกษา	59
3.24	รายได้ปัจจุบันต่อเดือนของบัณฑิตจำแนกตาม เพศ	60
3.25	รายได้ปัจจุบันต่อเดือนของบัณฑิตจำแนกตามอายุของบัณฑิต	61
3.26	รายได้ปัจจุบันต่อเดือนของบัณฑิตจำแนกตามสถานภาพ การเป็นนักศึกษา	62
3.27	รายได้ปัจจุบันของบัณฑิตจำแนกตามแต้มเฉลี่ยสะสม	63
3.28	ลักษณะการได้รับเข้าทำงานจำแนกตามกลุ่มอายุของบัณฑิต	65
3.29	การได้งานทำจำแนกตามคณะและสาขาวิชา	66
3.30	ลักษณะการได้งานทำจำแนกตามกลุ่มอายุของบัณฑิต	67
3.31	ลักษณะการได้งานทำจำแนกตามสถานภาพการเป็นนักศึกษา	68
3.32	สาเหตุของการเลือกทำงานปัจจุบันจำแนกตามคณะและ สาขาวิชา	70
3.33	สาเหตุของการเลือกทำงานปัจจุบันจำแนกตามปีที่สำเร็จ การศึกษา	71
3.34	สาเหตุของการเลือกทำงานปัจจุบันจำแนกตามกลุ่มอายุ ของบัณฑิต	72
3.35	สาเหตุของการเลือกทำงานปัจจุบันจำแนกตามผลการศึกษา (แต้มเฉลี่ยสะสม)	73
3.36	สาเหตุของการเลือกทำงานปัจจุบันจำแนกตาม เพศและ สถานภาพการเป็นนักศึกษา	74

รายการตารางประกอบ (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
3.37	การนำความรู้จากวิชาหมวดมนุษยศาสตร์ไปใช้ จำแนกตามคณะและสาขาวิชา	76
3.38	การนำความรู้จากวิชาในหมวดมนุษยศาสตร์ไปใช้ จำแนกตาม เพศและผลการศึกษาของบัณฑิต	77
3.39	การนำความรู้จากวิชาในหมวดสังคมศาสตร์ไปใช้ จำแนกตามคณะและสาขาวิชา	78
3.40	การนำความรู้ในหมวดสังคมศาสตร์ไปใช้จำแนกตาม กลุ่มอายุของบัณฑิต	79
3.41	การนำความรู้ในหมวดสังคมศาสตร์ไปใช้จำแนกตาม สถานภาพการ เป็นนักศึกษา	80
3.42	การนำความรู้จากวิชาในหมวดวิทยาศาสตร์ไปใช้ จำแนกตามคณะและสาขาวิชา	81
3.43	การนำเอาความรู้จากวิชาในหมวดอาชีพบังคับ ไปใช้ จำแนกตามคณะและสาขาวิชา	83
3.44	การนำความรู้จากวิชาในหมวดอาชีพบังคับ ไปใช้ จำแนกตามปีที่สำเร็จการศึกษา	84
3.45	การนำความรู้จากวิชาในหมวดอาชีพบังคับ ไปใช้ จำแนกตามผลการศึกษาของบัณฑิต	85
3.46	การนำความรู้จากวิชาในหมวดอาชีพแกน/อาชีพรอง ไปใช้จำแนกตามคณะและสาขาวิชา	86
3.47	วิชาที่บัณฑิตนำไปใช้ประกอบอาชีพมากที่สุดจำแนกตาม คณะและสาขาวิชา	89
3.48	วิชาที่นำไปใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพมากเป็น อันดับสอง จำแนกตามคณะและสาขาวิชา	92

รายการตารางประกอบ (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
3.49	ความคิดเห็นเกี่ยวกับจำนวนวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตร ที่ศึกษา จำแนกตามคณะและสาขาวิชา	95
3.50	ความคิดเห็นเกี่ยวกับจำนวนวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตร ที่ศึกษา จำแนกตามปีที่สำเร็จการศึกษา (รุ่น)	96
3.51	ความคิดเห็นเกี่ยวกับจำนวนวิชาในหลักสูตรที่ศึกษา จำแนกตามกลุ่มอายุของบัณฑิต	97
3.52	ความคิดเห็นเกี่ยวกับจำนวนเครดิต จำแนกตาม คณะและสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา	99
3.53	ความคิดเห็นเกี่ยวกับจำนวนเครดิต จำแนกตาม สถานภาพการเป็นนักศึกษา	100
3.54	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับปรุงหลักสูตร จำแนกตามคณะและสาขาวิชา	100
3.55	วิชาที่บัณฑิตเสนอให้เพิ่ม เป็นอันดับแรก และอันดับรอง จำแนกตามคณะและสาขาวิชา	104
3.56	วิชาที่บัณฑิตเห็นว่าควรลดมากที่สุดอันดับแรก และอันดับ รอง จำแนกตามคณะและสาขาวิชา	106
3.57	ความสอดคล้องระหว่างสาขาที่เรียนกับการปฏิบัติงาน จำแนกตามคณะและสาขาวิชา	111
3.58	ความสอดคล้องระหว่างสาขาที่เรียนกับการปฏิบัติงาน จำแนกตามผลการศึกษา	112
4.1	การให้คะแนนตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับสภาวะ การทำงานในปัจจุบันของบัณฑิต	116
4.2	การให้คะแนนตัวแปรตาม : สภาวะการทำงานของ บัณฑิต	117

รายการตารางประกอบ (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.3	การทำนายสภาวะการทำงานของบริษัท	117
4.4	การให้คะแนนตัวแปรตาม : ตำแหน่งงานของบริษัท	122
4.5	การทำนายตำแหน่งงานของบริษัท	122
4.6	การให้คะแนนตัวแปรตาม : ลักษณะงานปัจจุบัน ของบริษัท	125
4.7	การทำนายลักษณะงานปัจจุบันของบริษัท	126
4.8	การให้คะแนนตัวแปรตาม : รายได้ต่อเดือนของบริษัท	129
4.9	การทำนายรายได้ต่อเดือนของบริษัท	129

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่	หน้า
4.1 สภาวะการทำงานของบัพทิตกับตัวแปรอิสระ	119
4.2 ตำแหน่งงานของบัพทิตกับตัวแปรอิสระ	123
4.3 ลักษณะงานของบัพทิตกับตัวแปรอิสระ	127
4.4 รายได้ต่อเดือนของบัพทิตกับตัวแปรอิสระ	130

บทนำ

ความเป็นมาของบัณฑิต และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ ได้เปิดดำเนินการสอนในระดับอุดมศึกษา มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2511 นับจนถึงปัจจุบัน (2528) เป็นเวลารวมทั้งสิ้น 17 ปี ได้ผลิตบัณฑิตรวมทั้งสิ้น 13 รุ่น จำนวน 2725 คน

แต่สิ่งที่มหาวิทยาลัยยังไม่เคยกระทำเลย คือการติดตามผลการปฏิบัติงานของบัณฑิตและการนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงาน การติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาไปแล้วนั้น เป็นสิ่งจำเป็นมาก สำหรับสถานศึกษาทุกระดับ เพราะ เป็นการตรวจสอบผลผลิตของสถานศึกษา ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงหลักสูตร การเรียนการสอนของสถานศึกษา ซึ่งจะเป็นผลดีต่อผู้ที่กำลังศึกษาอยู่หรือผู้ที่ จะเข้ามาศึกษาในสถานศึกษานั้น ๆ ต่อไป¹ ในระยะแรกธุรกิจบัณฑิตย์มีสถานภาพ เป็นเพียงวิทยาลัย ได้รับสถานภาพ เป็นมหาวิทยาลัย เมื่อปลายปี พ.ศ. 2527 นอกจากนี้มหาวิทยาลัยก็ได้เปิดสอนในระดับบัณฑิตศึกษาตั้งแต่ภาคการศึกษาแรก ของปี พ.ศ. 2528 นับว่ามหาวิทยาลัยมีการขยายตัวทางด้านวิชาการอย่างรวดเร็ว

การติดตามผลบัณฑิตหรือการศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับนักเรียนหรือนิสิตเก่าว่าได้ออกไปประกอบอาชีพหรือศึกษาต่ออะไร มีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง เป็นหัวข้อการวิจัยของนักการศึกษาทั้งในประเทศ และต่างประเทศหลายคน ในที่นี้จะยกตัวอย่างผลการวิจัย เฉพาะในประเทศไทยในบางเรื่องเท่านั้น

---

1 เสริมจิต ชูพิณิจ, "การสำรวจการทำงานของบัณฑิตสาขาวิชาบริหารการศึกษา"

วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาบริหารการศึกษามหาวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2514 หน้า 32

บุญจิตต์ ฌ ลำเลียง² ได้ศึกษาเกี่ยวกับทำงานและเรื่องอื่น ๆ ที่มีส่วนสัมพันธ์กับการทำงานของบัณฑิตทางการศึกษา ซึ่งสำเร็จจากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร วิทยาลัยวิชาการศึกษาปทุมวัน และวิทยาลัยวิชาการศึกษาบางแสน ในปีการศึกษา 2510 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

บัณฑิตร้อยละ 90 มีงานทำแล้วโดยส่วนใหญ่เป็นครูสังกัดกรมการศึกษาศึกษาเลือกสถานที่ทำงานมีทั้งผู้ที่พอใจจะทำงานในกรุงเทพฯ ภูมิลำเนาเดิม และที่ใดก็ได้ในอัตราส่วนร้อยละที่เท่ากัน กว่าครึ่งของบัณฑิตได้งานเพราะความสามารถของคน อีกร้อยละ 36 ทำงานเดิม ประเภทงานที่บัณฑิตต้องการจะเลือกทำ มีผู้ต้องการเลือกงานอื่นที่ไม่ใช่ครูถึงร้อยละ 38 เลือกงานเอกชนร้อยละ 26 ที่ต้องการเลือกอาชีพครูมีเพียงร้อยละ 34 สาเหตุที่เลือกรับราชการเพราะมีหลักประกันมั่นคง เป็นสำคัญ ที่เลือกเป็นครูเพราะรักการสอน มีหลักประกันมั่นคง และมีเกียรติ บัณฑิตร้อยละ 62 มีรายได้ตามวุฒิ ร้อยละ 28 รายได้สูงกว่าวุฒิ มีส่วนน้อยที่มีรายได้ต่ำกว่าวุฒิ ทมวทวิชาที่บัณฑิตทำการสอนมากที่สุดคือทมวทวิทยาศาสตร์ ชั่วโมงการสอนโดยเฉลี่ยแล้วสัปดาห์ละ 18 ชั่วโมง ทมวทวิชาที่นำไปใช้ในการเรียนการสอนมากที่สุดคือทมวทวิชาครู รองลงไปได้แก่ทมวทวิชาเอก

เสริมจิต ชูพินิจได้ทำการสำรวจการทำงานของบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษาจากวิทยาลัย วิชาการศึกษาประสานมิตร รุ่นปีการศึกษา 2497 - 2512 บัณฑิตสาขาวิชาบริหารการศึกษาจากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รุ่นปีการศึกษา 2505 - 2512 และมหามบัณฑิตสาขาวิชาบริหารการศึกษาจากคณะครุศาสตร์ รุ่นปีการศึกษา 2507 - 2512 พบว่า ตำแหน่งหน้าที่ของผู้ตอบแบบสอบถามก่อนเข้าศึกษาวิชาบริหารการศึกษา ส่วนมากเป็นครู หลังจากสำเร็จการศึกษาแล้ว อัตราส่วนร้อยละของผู้เป็นครูลดน้อยลง และทำงานด้านบริหารมากขึ้น สถานที่ทำงานส่วนมากสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ กรมวิสามัญศึกษามากที่สุด ส่วนมากมีรายได้ประมาณเดือนละ 1800 - 2200 บาท

2 บุญจิตต์ ฌ ลำเลียง, "การสำรวจการทำงานของบัณฑิตทางการศึกษาปีการศึกษา 2510"

วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาบริหารการศึกษามหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2512 หน้า 8

3 เสริมจิต ชูพินิจ, เรื่องเดิม, หน้า 128 - 132

ลักษณะงานปัจจุบันของบัณฑิตส่วนใหญ่เป็นงานบริหาร บัณฑิต กศ.บ. ได้ทำงานบริหารมากที่สุด บัณฑิตส่วนมากมีความเห็นว่าสถาบันจัดการศึกษาในเรื่องต่าง ๆ ได้เหมาะสมพอประมาณ นอกจากการฝึกงาน การสัมมนา การทำวิทยานิพนธ์นั้นควรจะปรับปรุงให้ดีขึ้น บัณฑิตนำความรู้และประสบการณ์จากการศึกษาในสาขาวิชาบริหารการศึกษา มาใช้ในการปฏิบัติงานพอประมาณ วิชาวิจัยการศึกษานำมาใช้้น้อยมาก บัณฑิตจำนวนไม่น้อยต้องใช้เวลาความรู้และประสบการณ์บางอย่างที่ไม่ได้รับจากการศึกษาในสาขาวิชาบริหารการศึกษา ในการปฏิบัติงานได้แก่ การเงินโรงเรียน การประชาสัมพันธ์โรงเรียน ความรับผิดชอบ ต่อหน้าที่และความรู้เกี่ยวกับกิจการบ้านเมือง ในด้านการปรับปรุงการจัดการศึกษาในสาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตเสนอว่าควรเน้นภาคปฏิบัติให้มากกว่าภาคทฤษฎี และควรเพิ่มวิชาที่จำเป็นต่อการบริหารงาน ผู้สอนควรจะมีวุฒิสูง และมีประสบการณ์ด้านบริหารการศึกษา เคยประสบความสำเร็จด้านการบริหารงานมาแล้ว การฝึกงานควรจะได้ฝึกงานในตำแหน่งที่จะนำไปปฏิบัติได้จริง

ชุดิมา สัจจนันท์⁴ ได้สำรวจสถานภาพการทำงานของบัณฑิตสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ ปีการศึกษา 2502 - 2516 และมหาบัณฑิตสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ ปีการศึกษา 2507 - 2516 พบว่านิสิตเก่าสาขามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ทำงานเป็นบรรณารักษ์และอาจารย์บรรณารักษ์ ส่วนในด้านการนำความรู้ที่ศึกษาไปปฏิบัติงานพบว่าบัณฑิตและมหาบัณฑิตนำความรู้ที่ศึกษาจากภาควิชาไปใช้โดยเฉลี่ยในระดับปานกลางและมาก โดยเฉพาะหมวดเทคนิค และบริการ ในด้านปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานโดยเฉลี่ยประสบปัญหาในระดับปานกลางและน้อย และได้สรุปว่าบัณฑิตสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในการทำงานได้ในด้านกิจกรรมพิเศษพบว่าบัณฑิตและมหาบัณฑิตส่วนใหญ่เข้าร่วมในกิจกรรมพิเศษ โดยได้เป็นสมาชิกสมาคมหรือชมรมวิชาชีพต่าง ๆ

---

4 ชุดิมา สัจจนันท์, "การสำรวจสถานภาพการทำงานของบัณฑิต (ปีการศึกษา 2502-2516) และมหาบัณฑิต (ปีการศึกษา 2507 - 2516) สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย" วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2518 หน้า 152 - 160

ผู้วิจัยได้ให้ความเห็นว่าได้เพิ่มภาคปฏิบัติในวิชาที่ผู้สำเร็จการศึกษานำไปใช้ได้โดยตรง เช่น วิชาการจัดหมู่หนังสือและทำบัตรรายการและเสนอให้เน้นหนักการผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ให้มากขึ้น และให้ปรับปรุงวิธีการสอนและอุปกรณ์การสอน

การวิจัยที่ได้กระทำในประเทศส่วนใหญ่เป็นการติดตามผล เฉพาะบัณฑิตในบางสาขาวิชาโดยเฉพาะอย่างยิ่งทางสาขาการศึกษาและบรรณารักษศาสตร์ ยังไม่มีผู้ใดได้กระทำในระดับสถาบันและศึกษาสภาวะการทำงานของบัณฑิตทุกคณะและสาขาวิชา เปรียบเทียบกันเลย การได้ทราบถึงสภาวะการทำงานของบัณฑิต การนำความรู้ไปใช้และความต้องการของบัณฑิต โดยพิจารณาโดยจำแนกหรือเปรียบเทียบกันโดยพิจารณาจากตัวแปรต่าง ๆ อาทิเช่นคณะและสาขาวิชา ปีที่สำเร็จการศึกษา เพศ พื้นความรู้เดิม ผลการศึกษา จะทำให้เห็นภาพต่าง ๆ จากหลายแง่มุม นอกจากนั้นยังทำให้การตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งไม่ถูกกระทำจากการมองปัญหาจากแง่มุมเดียว การนำประโยชน์จากสถิติบางอย่างมาใช้ เช่น การวิเคราะห์การถดถอยเชิงซ้อนจะช่วยในการทำนาย หรือชี้ให้เห็นถึงอิทธิพลของตัวแปรที่มีอำนาจในการอธิบายปรากฏการณ์อย่างหนึ่งอย่างใดมากที่สุด

จุดมุ่งหมายของการวิจัย ๑๒๕๕ ๑๓

- 1 เพื่อสำรวจสถานภาพการทำงานของบัณฑิต
- 2 เพื่อสำรวจประเภทของงาน ตำแหน่งงาน และลักษณะงานของบัณฑิต
- 3 เพื่อศึกษาวิธีการได้รับเข้าทำงาน การบรรจุเข้าทำงาน และระดับรายได้ของบัณฑิต
- 4 เพื่อศึกษาถึงระดับความพอใจในตำแหน่งงานปัจจุบัน
- 5 เพื่อศึกษาถึงหมวดวิชา รายวิชาที่มีประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพมากที่สุด
- 6 เพื่อทราบข้อ เสนอแนะของบัณฑิต เกี่ยวกับการปรับปรุงหลักสูตร

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้สำรวจสถานภาพการทำงานของบัณฑิตมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
6 รุ่น ได้แก่ รุ่นที่ 7 ซึ่งสำเร็จการศึกษาในปี พ.ศ. 2522 ถึงบัณฑิตรุ่นที่ 12 ซึ่งสำเร็จ

การศึกษาในปี พ.ศ. 2527 ทุกคณะและสาขาวิชา ทั้งบัณฑิตที่เป็นนักศึกษาภาคปกติและ
ภาคค่ำ โดยแบ่งเป็นแต่ละรุ่นดังต่อไปนี้

รุ่น 7	(2521 - 2522)	244	คน
รุ่น 8	(2522 - 2523)	238	คน
รุ่น 9	(2523 - 2524)	446	คน
รุ่น 10	(2524 - 2525)	364	คน
รุ่น 11	(2525 - 2526)	352	คน
รุ่น 12	(2526 - 2527)	500	คน
	รวม	2244	คน

การดำเนินการวิจัย

การวิจัยประกอบด้วยขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาวรรณคดีที่เกี่ยวข้องได้แก่รายงานการวิจัยเกี่ยวกับการตีความผล
บัณฑิต
2. การสร้างแบบสอบถามซึ่งเป็นแบบลองรหัสคำตอบเอาไว้แล้ว
3. รวบรวมรายชื่อและที่อยู่ของบัณฑิตรุ่นที่ 7 ถึงรุ่นที่ 12 จากแผนก
ทะเบียน
4. ส่งแบบสอบถามพร้อมแบบซองปิดแสตมป์ที่จำหน่ายถึงผู้วิจัยถึงบัณฑิตตาม
ชื่อและที่อยู่ปรากฏในทำเนียบบัณฑิต
5. ตรวจสอบความเรียบร้อยของแบบสอบถามที่ได้กลับคืนมาพร้อมทั้งเตรียม
รหัสสำหรับคำตอบต่อคำถามแบบปลายเปิด
6. ลงรหัสคำตอบต่อคำถามแบบปลายเปิดในแบบสอบถาม
7. บันทึกข้อมูลลง เทปคอมพิวเตอร์.
8. วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป (SPSS)

กลุ่มตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

คณะและสาขาวิชา

ปีที่สำเร็จการศึกษา

เพศของบัณฑิต

อายุของบัณฑิต

สถานภาพการเป็นนักศึกษา

พื้นฐานความรู้เดิมก่อนเข้ามาศึกษาใน มธบ.

ผลการศึกษา (แต่ไม่เฉลี่ยสะสม)

ตัวแปรตาม

สถานภาพการทำงาน

ประเภทของงาน

ตำแหน่งงาน

ลักษณะงาน

ความคิดที่จะเปลี่ยนงาน

รายได้

การได้รับเข้าทำงาน

การบรรจุเข้าทำงาน

ความพอใจกับตำแหน่งงานปัจจุบัน

การนำทฤษฎีวิชาภาษาไทยไปใช้

การนำทฤษฎีวิชาภาษาอังกฤษไปใช้

การนำทฤษฎีวิชามนุษยศาสตร์ไปใช้

การนำทฤษฎีวิชาสังคมศาสตร์ไปใช้

การนำทฤษฎีวิชาวิทยาศาสตร์ไปใช้

การนำทฤษฎีวิชาอาชีพบังคับไปใช้

การนำทฤษฎีวิชาอาชีพแกน/รองไปใช้

ตัวแปรตาม

วิชาที่ใช้ประโยชน์มากที่สุด

วิชาที่ใช้ประโยชน์มากในอันดับรอง

ความคิดเห็น เกี่ยวกับจำนวนหน่วยผลิต

ความคิดเห็น เกี่ยวกับจำนวนวิชา

ควรปรับปรุงหลักสูตรหรือไม่

ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการปรับปรุง

หลักสูตร

วิชาที่ควรเพิ่มมากที่สุด

วิชาที่ควรลดมากที่สุด

ข้อจำกัดของข้อมูล

ถึงแม้ว่าจำนวนบัณฑิตที่ปรากฏอยู่ในทำเนียบบัณฑิตระหว่างปี พ.ศ. 2522 - 2527 (รุ่น 7 - รุ่น 12) จะมีถึง 2244 คนก็ตาม แต่แบบสอบถามก็ได้รับกลับคืนจากบัณฑิตมีจำนวนเพียง 810 ชุด คิดเป็นร้อยละ 36 ของบัณฑิตทั้งหมด สาเหตุสำคัญของการที่ได้แบบสอบถามกลับคืนไม่ครบ สรุปได้ว่าเกิดจากสาเหตุ 2 ประการคือ บัณฑิตเปลี่ยนแปลงที่อยู่ใหม่ เพราะบัณฑิตจำนวนไม่น้อยมีภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัดในขณะที่ศึกษาอยู่ก็เข้าบ้านอยู่ หรืออยู่หอพัก หรือพักอยู่กับญาติ เมื่อสำเร็จการศึกษาก็ย้ายออกไป สาเหตุอีกประการหนึ่งซึ่งเชื่อว่ามีผลสำคัญรองลงมาคือ บัณฑิตไม่สนใจที่จะตอบแบบสอบถาม อย่างไรก็ตาม จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืน ก็ใกล้เคียงกับทฤษฎีซึ่งระบุว่าอัตราการได้รับแบบสอบถามที่ส่งทางไปรษณีย์ คือ ร้อยละ 40 อัตราการตอบแบบสอบถามและส่งกลับคืนจำแนกตามปีที่สำเร็จการศึกษา แสดงอยู่ในตารางที่ 1.1

ตารางที่ 1.1

การตอบและส่งแบบสอบถามกลับคืนจำแนกตามปีทีสำเร็จการศึกษา

ปีทีสำเร็จการศึกษา	จำนวนบัณฑิต	จำนวนที่ส่งแบบ สอบถามคืน	ร้อยละ
2522	244	81	33
2523	238	84	35
2524	446	187	42
2525	364	123	34
2526	352	172	49
2527	600	148	24
ไม่ระบุปีทีสำเร็จ		17	
รวม	2244	810	

บทที่ ๒

สภาวะการทำงานของบัณฑิตจากมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

ในบทนี้จะกล่าวถึงสภาพการทำงานของบัณฑิตจากมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ ในด้านที่สำคัญต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ คือ วุฒิทางการศึกษา สภาพการทำงานในปัจจุบัน ลักษณะการทำงาน ภูมิลำเนาของแหล่งงาน ประเภทของธุรกิจของนายจ้าง ตำแหน่งงาน ลักษณะของงาน ความพอใจในงาน รายได้ การบรรจุเข้าทำงาน และคุณสมบัติของงานที่กำลังทำอยู่

บัณฑิตส่วนใหญ่ (ร้อยละ ๑๘) มีการศึกษาสูงสุดชั้นปริญญาตรี มีเพียงส่วนน้อย (ร้อยละ ๒) ที่ได้ศึกษาต่อจนจบปริญญาโทจากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จากต่างประเทศ จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และจากสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ตามลำดับ

มากกว่าสามในสี่ของบัณฑิตเหล่านี้ (ร้อยละ ๗๘) กำลังอยู่ในระหว่างการประกอบอาชีพ อีกร้อยละ ๑๕ กำลังทำงานทำและยังเป็นผู้ว่างงานอยู่ ร้อยละ ๔ กำลังประกอบอาชีพและในขณะที่เดียวกันก็กำลังศึกษาเพิ่มเติมอยู่ ร้อยละ ๒ ไม่ได้ประกอบอาชีพและไม่ได้ทำงานทำส่วนอีกประมาณร้อยละ ๑ กำลังอยู่ในระหว่างการศึกษาต่อ จึงกล่าวโดยสรุปในขณะนี้ได้ว่าบัณฑิตส่วนใหญ่กว่าร้อยละ ๘๐ มีงานทำแล้ว

ในกลุ่มผู้ที่กำลังศึกษาต่อและทั้งศึกษาต่อพร้อมทั้งประกอบอาชีพในเวลาเดียวกันมีผู้ที่ศึกษาเพิ่มเติมทั้งในระดับปริญญาตรี โท เอก และประกาศนียบัตรชั้นสูงโดยที่มีผู้ที่กำลังศึกษาเพิ่มเติมในระดับปริญญาตรีในอัตราส่วนที่สูงกว่าในระดับอื่นทั้งหมด (ร้อยละ ๔๓) รองลงมาเป็นระดับปริญญาโท (ร้อยละ ๑๐) ประกาศนียบัตรชั้นสูง (ร้อยละ ๑๕) และปริญญาเอก (ร้อยละ ๑๓) ตามลำดับ

ในบรรดาบัณฑิตที่มีงานทำแล้วนี้ส่วนใหญ่คือร้อยละ ๘๐ โดยประมาณมีงานประจำทำเต็มเวลา มีเพียงส่วนน้อยคือประมาณร้อยละ ๔ ที่ทำงานไม่เต็มเวลาหรือทำงานเพียงบางเวลา สำหรับบัณฑิตที่กำลังว่างงานอยู่นั้น ส่วนใหญ่ (ร้อยละ ๗๗) กำลังทำงานทำอยู่ซึ่งผู้ที่ทำงานทำอยู่นี้ส่วนใหญ่หรือประมาณสามในสี่กำลังทำงานประจำที่ทำเต็มเวลา

และมีเพียงส่วนน้อยที่ระบุว่าจะเป็นงานประเภทใดก็ได้ รวมทั้งงานชั่วคราว

ในด้านภูมิตำแหน่งของสถานที่ทำงานปรากฏว่าส่วนใหญ่หรือประมาณสาม

ในสี่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียงเช่น นนทบุรี และสมุทรปราการ นอก
จากนั้นก็กระจัดกระจายกันอยู่ในจังหวัดภาคกลางอื่น ๆ ภาคอีสาน ภาคใต้ ภาคเหนือ และ
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตามลำดับ

ตารางที่ 2.1

ประเภทของธุรกิจของนายจ้างที่บัณฑิตทำงานอยู่

ประเภทของธุรกิจ	ร้อยละ
บริษัทธุรกิจ ห้างร้าน โรงงาน	31
ธนาคารและบริษัทการเงิน	29
รัฐวิสาหกิจ	9
หน่วยงานราชการฝ่ายพลเรือน	6
วิทยาลัยของรัฐและเอกชน	6
โรงเรียน สถานรับเลี้ยงเด็ก	5
หน่วยงานราชการฝ่ายทหาร กลาโหม	3
ธุรกิจการค้า ร้านค้าส่วนตัว (ดำเนินการเอง)	2
ธุรกิจประเภทประกันภัย	2
ธุรกิจโรงแรมและภัตตาคาร	2
อื่น ๆ	5
รวม	100 (476)

จากตารางที่ 2.1 จะเห็นว่าบัณฑิตส่วนใหญ่กว่าร้อยละ 60 อยู่ในวงการ
ธุรกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นธุรกิจประเภทบริษัทจำกัด ห้างร้าน โรงงานต่าง ๆ ใน
บรรดาบริษัทธุรกิจเหล่านี้รวมไปถึงบริษัทโฆษณา บริษัทรับเหมาก่อสร้าง บริษัทส่งคนงาน

ไปทำงานต่างประเทศ ไปจนถึงบริษัทจำหน่ายเครื่องมือแพทย์ รองลงมาได้แก่ธุรกิจ
ประเภทธนาคารและบริษัทการเงินต่าง ๆ สำหรับในรัฐวิสาหกิจและหน่วยงานราชการทั้ง
ฝ่ายพลเรือนและธนาคารก็ปรากฏว่ามีบัณฑิตเข้าไปทำงานด้วยเช่นกัน แต่คิดเป็นอัตราส่วน
ที่น้อยมาก คือประมาณร้อยละ 18 เมื่อเทียบกับหน่วยงานของภาคเอกชน ธุรกิจประเภท
อื่น ๆ นั้นรวมถึงงานสหกรณ์ กรมตำรวจ ธุรกิจการบิน องค์การระหว่างประเทศ และ
มูลนิธิต่าง ๆ ซึ่งรวมทั้งหมดแล้วคิดเป็นร้อยละ 5 ของประเภทของธุรกิจทั้งหมด

ตารางที่ 2.2

ตำแหน่งงานในปัจจุบันของบัณฑิต

ตำแหน่งงาน	ร้อยละ
เจ้าหน้าที่วิชาการ พนักงานระดับ 3 - 5	59
หัวหน้าฝ่าย หัวหน้าแผนก หัวหน้าส่วน	9
นักวิชาการพาณิชย์ การเงินและบัญชี นิติกร	7
อาจารย์ ครู ในมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย	6
ผู้ช่วยหัวหน้าฝ่าย ผู้ช่วยผู้จัดการ	5
กรรมการผู้จัดการ	3
พนักงานสอบสวน	3
พนักงานขาย	3
อื่น ๆ	4
รวม	100 (607)

จากตารางที่ 2.2 จะเห็นได้ว่าตำแหน่งงานของบัณฑิตส่วนใหญ่จะเป็นงาน
ประเภทประจำในสำนักงานซึ่งจะต้องใช้วิชาชีพทางด้านธุรกิจ เป็นส่วนใหญ่ ตำแหน่งงาน
เจ้าหน้าที่วิชาการ และพนักงานระดับ 3 - 5 ยังกินความรวมไปถึง เจ้าหน้าที่บัญชี ผู้

ประสานงาน เจ้าหน้าที่วิเคราะห์ เจ้าหน้าที่มาตรฐานสินค้า สมุห์บัญชี เลขานุการ
เจ้าหน้าที่ธุรการ แคชเชียร์ ผู้ช่วยพยาบาลไปจนถึงเจ้าหน้าที่รับส่งหนังสือ ซึ่งทั้งหมด
นี้จะจัดว่าเป็นพนักงานระดับกลาง รองลงมาบัณฑิตประมาณร้อยละ ๑ จะดำรงตำแหน่ง
หัวหน้าฝ่าย หัวหน้าแผนก และหัวหน้าส่วน ติดตามด้วยนักวิชาการซึ่งต้องใช้วิชาชีพชั้นสูง
อันได้แก่ นักวิชาการบัญชี นักวิชาการเงิน นักวิชาการพาณิชย์ นิติกร และวิทยากรซึ่ง
มีอยู่ร้อยละ 7 สำหรับผู้ที่ก้าวไปถึงขั้นกรรมการผู้จัดการนั้นมีอยู่เพียงร้อยละ ๑ สำหรับ
ตำแหน่งงานอื่น ๆ ซึ่งมีอยู่ร้อยละ 4 นั้นรวมไปถึงตำแหน่งงานทางทหารตำรวจ เช่น
ผู้บังคับหมวดตำรวจ ผู้บังคับหมู่ นักข่าว คนฝึกหัดงานช่างควบคุมการผลิต และหัวหน้า
คนงาน จากตารางดังกล่าวข้างต้นอาจสรุปได้ว่าบัณฑิตส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางด้าน
วิชาชีพตรงตามสาขาวิชาที่เรียนมา และมีตำแหน่งงานตรงตามระดับความรู้ที่ได้รับจาก
มหาวิทยาลัย เป็นส่วนใหญ่

ตารางที่ 2.3

ลักษณะงานที่บันทึกทำ

ลักษณะงาน	ร้อยละ
ทำบัญชี ตรวจสอบบัญชี ทำบัญชีคุม งบดุล	40
งานธุรการ งานสารบรรณ พิจารณาเอกสาร	11
งานด้านการเงิน สินเชื่อหุ้น ประเมินทรัพย์สินที่จำนอง	8
งานด้านวิเคราะห์ข้อมูล วิจัย วิเคราะห์ ประเมินผล	8
งานด้านวิชาการ สอนหนังสือ ปรับปรุงหลักสูตร	7
งานด้านกฎหมาย สืบสวนสอบสวนคดีต่าง ๆ	5
งานทางด้านการขาย ส่งสินค้าออก ภาษีสินค้า	4
ตรวจสอบสินค้า คุมสต็อก คุมยอดขาย	3
กิจการส่วนตัว บริหารจัดการกิจการ ทัศนใจ	3
งานทางด้านบุคคลลาภิมาล จัดสรร จัดหา จัดสอบ	2
งานด้านบริการ พนักงานต้อนรับ	2
งานด้านคอมพิวเตอร์	1
งานฝีมือ ลอกแบบ	1
อื่น ๆ	5
รวม	100(569)

จากตารางที่ 2.3 สรุปได้ว่าลักษณะงานที่บันทึกส่วนใหญ่เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับงานด้านบัญชีซึ่งรวมถึงการทำบัญชี การตรวจสอบบัญชี ทำบัญชีคุม ว่างงบดุล รองลงมาได้แก่งานประเภทธุรการ งานสารบรรณ งานพิจารณาเอกสาร รวมไปถึงการบันทึกข้อมูลงานเลขานุการ และงานเสมียน นอกจากงานสองประเภทใหญ่ ๆ นี้แล้วยังมีผู้ทำงานทางด้านการเงินซึ่งเกี่ยวข้องกับสินเชื่อ หุ้น ภาษีเงินได้ ประมาณการรายรับ รายจ่าย ว่างงบประมาณ ประเมินทรัพย์สินที่จำนอง มีบันทึกที่ทำงานประเภทดังกล่าวนี้ประมาณร้อยละ 8

และในอัตราส่วนร้อยละที่เท่ากัน ทำงานเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูล วิจัย และประเมินผล
กล่าวโดยสรุปลักษณะงานของบัณฑิต เป็นงานที่สอดคล้องกับวิชาการที่มหาวิทยาลัย เปิดสอน
อยู่เป็นส่วนใหญ่

ตารางที่ 2.4

ชั่วโมงการทำงานต่อวันของบัณฑิต

ชั่วโมงการทำงานต่อวัน	ร้อยละ
5 - 7	4
8	64
9	20
10 ชั่วโมงขึ้นไป	12
รวม	100 (589)

บัณฑิตส่วนใหญ่ (ร้อยละ 64) ทำงานวันละ 8 ชั่วโมง แต่มีจำนวนไม่น้อยที่ทำงาน
วันละ 9 ชั่วโมง (ร้อยละ 20) และตั้งแต่ 10 ชั่วโมงขึ้นไป (ร้อยละ 12) สำหรับผู้ที่
ทำงานวันละ 5 ถึง 7 ชั่วโมงมีอยู่เพียงร้อยละ 4 ซึ่งในกลุ่มนี้อาจจะเป็นผู้ที่ทำงานไม่
เต็มเวลาซึ่งได้แสดงให้เห็นมาแล้วในตอนต้นของบทนี้ว่ามีบัณฑิตที่ทำงานไม่เต็มเวลาอยู่
ร้อยละ 4 รายละเอียดแสดงอยู่ในตารางที่ 2.4

ตารางที่ 2.5

การตัดสินใจ เปลี่ยนและไม่เปลี่ยนงาน

ความคิดที่จะ เปลี่ยนงานใหม่	ร้อยละ
คิดที่จะ เปลี่ยน	48
ยังไม่เคยคิด	24
ไม่คิด	28
รวม	100 (634)

จากอัตราส่วนร้อยละของผู้ที่คิดที่จะ เปลี่ยนงานใหม่ ซึ่งมีอยู่ร้อยละ 48 อาจตีความได้ว่ายังมีคิด เกี่ยวกับเรื่องหนึ่งไม่บ่อยจะพอใจในงานที่กำลังทำอยู่มากนัก สำหรับ ผู้ที่ตอบว่ายังไม่เคยคิด ซึ่งอาจจะตีความว่าค่อนข้างจะพอใจมีอยู่ร้อยละ 24 และผู้ที่ไม่ คิดจะ เปลี่ยนซึ่งจะตีความว่า เป็นผู้ที่ไม่พอใจมีอยู่ร้อยละ 28 กล่าวโดยสรุปได้ว่าในกลุ่มที่มี ความพอใจมีอยู่มากกว่าผู้ที่ไม่พอใจ คือประมาณร้อยละ 52 รายละเอียดอยู่ในตารางที่ 2.5

ตารางที่ 2.6

เหตุผลในการเลือกทำงาน

เหตุผลในการเลือกทำงาน	ร้อยละ
เป็นงานที่ดี	51
ยังไม่มียางอื่นที่ดีกว่านี้	38
บิดามารดา เห็นว่าดี	6
เป็นงานของตนเอง	5
รวม	100 (624)

ประมาณครึ่งหนึ่งของบัณฑิตมีความพอใจในงานที่ตนกำลังทำอยู่ โดยให้เหตุผลว่าเป็นงานที่ดี ร้อยละ 38 ทำงานปัจจุบันเพราะยังไม่มีทางเลือกอย่างอื่นที่ดีกว่านี้ และมีเพียงส่วนน้อยที่ทำงานเพราะความเต็มใจเห็นงามของบิดามารดา รายละเอียดปรากฏอยู่ในตารางที่ 2.6

ตารางที่ 2.7

ลักษณะของการได้งานทำ

ลักษณะของการได้งานทำ	ร้อยละ
ใช้ความสามารถของตน ไม่มีผู้ช่วยเหลือ	44
ทั้งใช้ความสามารถของตน และมีผู้ช่วยเหลือ	33
ญาติ (บิดามารดา ผู้ใหญ่) ช่วยให้ได้เข้า	16
เป็นงานของตัวเอง หรือของญาติ	6
เพื่อนฝูงช่วยเหลือให้ได้เข้า	3
อื่น ๆ	2
รวม	100 (627)

จากตารางที่ 2.7 จะเห็นได้ว่าบัณฑิตร้อยละ 44 ได้ทำงานที่กำลังทำอยู่ในปัจจุบันโดยใช้ความสามารถของตนเองโดยไม่มีผู้ช่วยเหลือ อีกร้อยละ 30 ใช้ทั้งความสามารถของตนเองพร้อมทั้งมีผู้ช่วยเหลือให้ได้เข้า ซึ่งทั้งนี้หมายความว่าถ้าไม่มีความรู้ความสามารถของตนเองแล้วก็อาจจะไม่ได้งานนี้ สรุปได้ว่าบัณฑิตส่วนใหญ่หรือเกือบสามในสี่มีความสามารถพอที่จะได้รับการยอมรับจากตลาดแรงงานเข้าไปทำงานได้ สำหรับการช่วยเหลือของบิดามารดา หรือญาติในการรับลูกหลานของตนเข้าไปทำงานดูจะเป็นเรื่องปกติธรรมดา แต่ถ้าบุคคลนั้นปราศจากความรู้ความสามารถส่วนตัวอยู่บ้างแล้วก็คงจะไม่เป็นที่ยอมรับ สำหรับผู้ที่เข้าไปทำงานโดยมีญาติช่วยหรือเพื่อนฝูงช่วยนั้นมีอยู่เป็นส่วนน้อย

(ร้อยละ 19) เมื่อเทียบกับผู้ที่เข้าไปทำโดยใช้ความสามารถของตนเอง

ตารางที่ 2.8

เงินเดือนและรายได้ของบัณฑิต

เงินเดือนและรายได้โดยประมาณ	ร้อยละ
ต่ำกว่า 3500 บาท	23
3500 - 5000	49
5001 - 7500	18
7501 - 10000	5
10,001 บาทขึ้นไป	5
รวม	100(636)

จากตารางที่ 2.8 จะเห็นได้ว่าบัณฑิตเกือบครึ่งหนึ่งได้รับเงินเดือนในระดับที่สูงกว่าวุฒิเล็กน้อย กล่าวคือได้รับเงินเดือนในช่วงระหว่าง 3500 ถึง 5000 บาท ผู้ที่ได้รับเงินเดือนค่อนข้างสูง (5001 - 7500 บาท) มีร้อยละ 18 ส่วนผู้ที่ได้รับเงินสูงจนถึงสูงมากรวมกันแล้วมีไม่มากนักคือประมาณร้อยละ 10 จึงกล่าวโดยสรุปได้ว่ารายได้ของบัณฑิตส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ที่น่าพึงพอใจกล่าวคือ เป็นไปตามวุฒิจนกระทั่งสูงกว่า ส่วนผู้ที่ได้รับเงินเดือนต่ำกว่าที่ควรจะเป็น (ต่ำกว่า 3500 บาท) มีอยู่ไม่ถึงหนึ่งในสี่

ตารางที่ 2.9

ความน้อยของการเปลี่ยนงาน

ทำงานมาแล้วกี่แห่งรวมทั้งงานปัจจุบัน	ร้อยละ
1	51
2	33
3	13
4 แห่งขึ้นไป	3
รวม	100 (489)

บัณฑิตร้อยละ 50 ทำงานแห่งเดียวโดยยังไม่ได้เปลี่ยนงานเลย ในขณะที่ ร้อยละ 33 กำลังทำงานในที่ทำงานแห่งที่สอง และ ร้อยละ 13 กำลังทำงานในที่ทำงานแห่งที่สาม และเพียงร้อยละ 3 ที่เปลี่ยนที่ทำงานเป็นแห่งที่ 4 สรุปได้ว่าผู้ที่ไม่เปลี่ยนงานมีอยู่ในอัตราส่วนที่สูงกว่าผู้ที่เปลี่ยนงานและอัตราส่วนร้อยละของผู้ที่เปลี่ยนงานน้อยจะลดลงตามลำดับ

เมื่อเปรียบเทียบตำแหน่งงานครั้งแรก กับตำแหน่งงานในปัจจุบันปรากฏว่า แนวโน้มของประเภทของงานไม่แตกต่างกันมากนัก กล่าวคือ ตำแหน่งงานของบัณฑิตส่วนใหญ่ยังคงเป็นงานประเภทเจ้าหน้าที่บัญชี พนักงานระดับ 3 - 5 เจ้าหน้าที่มาตรฐานสินค้า และตำแหน่งในระดับเดียวกัน รองลงมา ก็เป็นงานในตำแหน่งหัวหน้าฝ่าย หัวหน้าหมวด และหัวหน้าแผนก อย่างไรก็ตามมีความแตกต่างในอัตราส่วนร้อยละของตำแหน่งงานครั้งแรก และตำแหน่งงานปัจจุบันในตำแหน่งงานบางประเภท เริ่มตั้งแต่อัตราส่วนร้อยละของผู้ที่ทำงานในตำแหน่งเจ้าหน้าที่ธุรการ เจ้าหน้าที่บัญชี และพนักงานในระดับ 3 - 5 ครั้งปัจจุบันต่ำกว่าครั้งแรก ในขณะที่ปัจจุบันผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าฝ่าย หัวหน้าหมวด หัวหน้าแผนก ตำแหน่งนักวิชาการการเงิน การบัญชีนิติกร รองสารวัตร พนักงานสอบสวน ผู้ช่วยหัวหน้าแผนก หัวหน้าฝ่าย มีอยู่ในอัตราส่วนร้อยละที่สูงกว่าในตำแหน่งงานครั้งแรก ทั้งนี้

อาจตีความได้ว่าการเปลี่ยนงานครั้งที่สองมีสาเหตุมาจากการได้งานใหม่ที่มีตำแหน่งงาน
 ที่สูงกว่าเดิม หรือจากการเลื่อนชั้นตามปกติก็ได้ รายละเอียดปรากฏอยู่ในตารางที่
 2.10

ตารางที่ 2.10

เปรียบเทียบตำแหน่งงานครั้งแรกกับตำแหน่งงานปัจจุบัน

ตำแหน่งงาน	ครั้งแรก (ร้อยละ)	ปัจจุบัน (ร้อยละ)
1 ผู้จัดการและรอง กรรมการผู้จัดการและรอง	3	3
2 หัวหน้าฝ่าย หัวหน้าหมวด หัวหน้าแผนก	7	9
3 นายทหารงบประมาณ นายทหารรับจ่าย	-	2
4 ครู อาจารย์	7	6
5 นักวิชาการการเงิน การบัญชี พาณิชย นิติกร	2	7
6 รองสารวัตร พนักงานสอบสวน	1	3
7 ผู้ช่วยหัวหน้าแผนก หัวหน้าฝ่าย	2	5
8 เจ้าหน้าที่ธุรการ เจ้าหน้าที่บัญชี พนักงาน 3-5	66	59
9 เจ้าของกิจการส่วนตัว	1	1
10 ผู้บังคับหมู่ยศไม่เกินสิบตรี	1	1
11 นักข่าว นักประชาสัมพันธ์	1	-
12 ช่างฝีมือ ช่างภาพ	1	-
13 คนฝึกหัดงาน ลูกจ้างชั่วคราว	2	1
14 พนักงานขาย พนักงานส่งของ รับโทรศัพท์	5	3
	100(432)	100(607)

เมื่อถามถึงสาเหตุของการเปลี่ยนงานแรก เหตุผลที่บ่งชี้ชัดเจนมากที่สุด (ร้อยละ 34) คือ งานนั้นเป็นงานที่ไม่ก้าวหน้า ไม่มั่นคง เป็นธุรกิจที่เสี่ยง เหตุผลข้อนี้จึงเป็นเหตุผลที่สำคัญที่สุดของการเปลี่ยนงาน เหตุผลที่มีความสำคัญในอันดับรองลงมา (ร้อยละ 11) คือ รายได้ไม่แน่นอน อีกเหตุผลหนึ่งเปลี่ยนงานเพราะหมดสัญญาจ้างหรือ หมดงาน หรือ เจ้าของเลิกกิจการ (ร้อยละ 7) ติดตามด้วยเหตุผลที่ว่าได้งานราชการ หรือ เห็นว่างานราชการมั่นคงกว่าจึงหันไปสอบเข้ารับราชการ ผู้ที่ให้เหตุผลข้อนี้มีอยู่ร้อยละ 5 นอกจากนั้น เป็นเหตุผลอื่น ๆ สรุปได้ว่าสาเหตุที่สำคัญที่สุดของการเปลี่ยนงานเนื่องมาจากความไม่มั่นคง ไม่ก้าวหน้าของงาน รองลงมาเป็นเรื่องของความไม่แน่นอนของรายได้ รายละเอียดปรากฏอยู่ในตารางที่ 2.11

ตารางที่ 2.11

สาเหตุของการเปลี่ยนงาน

สาเหตุของการเปลี่ยนงาน	ร้อยละ
รายได้ไม่แน่นอน เงินเดือนน้อย	11
งานไม่ก้าวหน้า ไม่มั่นคง	34
งานไม่เหมาะกับนิสัย ไม่ถนัด	4
หมดสัญญาจ้าง หมดงาน เลิกกิจการ	7
เปลี่ยนงานตามวุฒิ โอนหน่วยงาน	5
เป็นงานหนัก เสี่ยงต่อความปลอดภัย	1
สอบเข้ารับราชการได้	5
ไม่พอใจกับระบบการทำงาน ไม่ถูกกับนายจ้าง	4
เหตุผลอื่น ๆ	30
รวม	100 (311)

สำหรับผู้ที่ประกอบอาชีพในขณะที่เป็นนักศึกษาซึ่งส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาภาคค่ำ ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่รับราชการในหน่วยงานรัฐบาล (ร้อยละ 37) รองลงมาเป็นผู้ที่ทำงานใน บริษัทธุรกิจเอกชนและห้างร้าน (ร้อยละ 21) ติดตามด้วยผู้ที่ทำงานในรัฐวิสาหกิจ (ร้อยละ 16) และสถาบันการเงิน และธนาคาร (ร้อยละ 12) นอกจากนั้นเป็นผู้ที่ทำงานอย่างอื่น สรุปได้ว่านักศึกษาภาคค่ำส่วนใหญ่มาจากผู้ที่มีอาชีพในภาคราชการมากที่สุด รองลงมาเป็นผู้ที่ทำงานในภาคธุรกิจเอกชน รายละเอียดแสดงอยู่ในตารางที่ 2.12

ตารางที่ 2.12

งานที่ทำในระหว่างที่กำลังเป็นนักศึกษา

งานที่ทำในระหว่างที่เป็นนักศึกษา	ร้อยละ
รับราชการ	37
รัฐวิสาหกิจ	16
สถาบันการศึกษาของรัฐและเอกชน	4
ธนาคาร สถาบันการเงิน	12
บริษัทธุรกิจเอกชน	21
ธุรกิจโรงแรมและการเงิน	1
อื่น ๆ	9
รวม	100 (265)

สำหรับบัณฑิตที่เป็นนักศึกษาภาคค่านั้นในขณะที่กำลังศึกษาอยู่ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 71) มีตำแหน่งเป็นเจ้าหน้าที่ธุรการหรือ พนักงานระดับ 3 - 5 หรือเจ้าหน้าที่บัญชี หรือเจ้าหน้าที่รับส่งหนังสือ นอกจากนั้นก็ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ในอัตราส่วนร้อยละที่ต่ำมากไม่แตกต่างกันมากนัก ในด้านของลักษณะงานจะเป็นงานด้านบัญชีเป็นส่วนใหญ่ (ร้อยละ 35) รองลงมาเป็นงานด้านธุรการ งานสารบรรณ (ร้อยละ 19) งานประเภทวิเคราะห์ข้อมูล วิจัยและสถิติ (ร้อยละ 9) งานด้านการขาย (ร้อยละ 7) นอกจากนั้นก็เป็นงานประเภทอื่น ๆ ในอัตราส่วนร้อยละที่ต่ำกว่าร้อยละ 4

ตารางที่ 2.13

ทัศนคติต่อการนำความรู้จากวิชาการไปใช้ในการปฏิบัติงาน

การนำความรู้ไปใช้ ในการปฏิบัติงาน	ภาษา อังกฤษ		ภาษา ไทย		หมวด มนุษยศาสตร์		สังคม ศาสตร์		วิทยา ศาสตร์		วิชาชีพ ต่าง	
	%		%		%		%		%		%	
น้อย	54	9	20	25	31	25	26	33	26	29	36	33
ปานกลาง	27	25	33	37	28	37	29	36	29	36	36	36
มาก	19	66	47	37	41	37	45	31	45	31	31	31
รวม	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
	(657)	(659)	(653)	(654)	(656)	(654)	(652)	(649)	(652)	(649)	(649)	(649)

จากทัศนคติของบัณฑิต วิชาที่นำไปใช้ประโยชน์มากนอกเหนือจากภาษาไทย ซึ่งเป็นภาษาประจำชาติแล้ว ปรากฏว่าวิชาในหมวดที่นำไปใช้ประโยชน์มากที่สุด คือวิชา ในหมวดมนุษยศาสตร์ (ร้อยละ 47) และหมวดวิชาชีพบังคับ (ร้อยละ 45) สำหรับวิชา ที่บัณฑิตเห็นว่านำไปใช้ประโยชน์ได้น้อย ส่วนใหญ่จะระบุว่า เป็นวิชาภาษาอังกฤษ (ร้อยละ 54) รองลงมาได้แก่วิชาชีพแกน (ร้อยละ 33) และวิชาในหมวดวิทยาศาสตร์ (ร้อยละ 31) รายละเอียดปรากฏอยู่ในตารางที่ 2.13

แต่เมื่อให้ระบุรายชื่อวิชาเรียงตามอันดับความสำคัญ วิชาที่บัณฑิตให้ความสำคัญ เป็นอันดับแรกนั้นมีความแตกต่างกัน เป็นหลายวิชา แต่วิชาที่มีผู้ระบุว่ามีความจำเป็น ในการนำไปใช้ประกอบอาชีพมากที่สุด เป็นอันดับหนึ่งคือ วิชาหลักการบัญชีเบื้องต้น (ร้อยละ 29) ภาษาอังกฤษ (ร้อยละ 8) และคณิตศาสตร์ (ร้อยละ 7) วิชาที่มีผู้ระบุว่ามีความ จำเป็นในการนำไปใช้ประกอบอาชีพมากที่สุด เป็นอันดับสอง คือวิชาจิตวิทยา (ร้อยละ 10) หลักการบัญชีเบื้องต้น (ร้อยละ 9) ภาษาอังกฤษ (ร้อยละ 8) และคณิตศาสตร์ (ร้อยละ 8) ภาษาไทย (ร้อยละ 7) การเงินธุรกิจ (ร้อยละ 7) สังคมวิทยา (ร้อยละ 4) การ บริหารงานบุคคล (ร้อยละ 4) วิชาที่มีผู้ระบุว่ามีความจำเป็นในการนำไปใช้ประกอบ อาชีพมากที่สุด เป็นอันดับสามคือ วิชาจิตวิทยา (ร้อยละ 13) ภาษาอังกฤษ (ร้อยละ 9) คณิตศาสตร์ (ร้อยละ 7) หลักการบัญชีเบื้องต้น (ร้อยละ 7) ภาษาไทย (ร้อยละ 6) สังคมวิทยา (ร้อยละ 5) และความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมาย (ร้อยละ 5) รายละเอียดปรากฏอยู่ในตารางที่ 2.14 และ 2.15 ตามลำดับ

เมื่อนำข้อมูลในตารางที่ 2.14 และ 2.15 มารวมกันแล้วจัดลำดับความ สำคัญโดยพิจารณาจากผลรวมของอัตราส่วนร้อยละจะพบว่าบัณฑิตส่วนใหญ่เห็นความสำคัญ ของวิชาหลักการบัญชีเบื้องต้นมากที่สุด (ร้อยละ 45) รองลงมาคือวิชาจิตวิทยา (ร้อยละ 28) ภาษาอังกฤษ (ร้อยละ 26) คณิตศาสตร์ (ร้อยละ 22) ภาษาไทย (ร้อยละ 16) การเงินธุรกิจ (ร้อยละ 14) การบริหารงานบุคคล (ร้อยละ 12) สังคมวิทยาและความ รู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายมีผู้ระบุความสำคัญในอัตราส่วนร้อยละที่เท่ากันคือร้อยละ 9 รอง ลงมาได้แก่วิชาหลักการตลาด และหลักเศรษฐศาสตร์ ซึ่งมีผู้ระบุความสำคัญในอัตราส่วน ร้อยที่เท่ากันคือ ร้อยละ 6 รายละเอียดปรากฏอยู่ในตารางที่ 2.16

ตารางที่ 2.14

วิชาที่นำไปใช้ประโยชน์มากเป็นอันดับหนึ่งในการประกอบอาชีพ

รายชื่อวิชา	ร้อยละ
หลักการบัญชีเบื้องต้น	29
ภาษาอังกฤษ	6
คณิตศาสตร์	7
การบริหารงานบุคคล	5
ภาษาไทย	5
จิตวิทยา	5
การเงินธุรกิจ	3
หลักการตลาด	2
ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมาย	2
ประมวลกฎหมายอาญา	1
การบริหารการขาย	1
หลักเศรษฐศาสตร์ 1 - 2	1
ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์	1
กฎหมาย เอกเทศสัญญา	1
สถิติ	1
การวิเคราะห์การเงิน	1
การธนาคาร	1
กฎหมายภาษีอากร	1
การวางแผนและความคุมการบริหาร	1
จิตวิทยาธุรกิจ	1
บัญชีรัฐบาล	1
วิชาอื่น ๆ ที่มีผู้ระบุชื่อวิชาต่ำกว่าร้อยละ 1	22
รวม	100

ตารางที่ 2.15

วิชาที่นำไปใช้ประโยชน์มากเป็นอันดับสองในการประกอบอาชีพ

รายชื่อวิชา	ร้อยละ
จิตวิทยา	10
หลักการบัญชีเบื้องต้น	9
ภาษาอังกฤษ	9
คณิตศาสตร์	8
ภาษาไทย	7
การเงินธุรกิจ	7
สังคมวิทยา	4
การบริหารงานบุคคล	4
ภาษีอากร	3
หลักการปกครอง	2
กฎหมายภาษีอากร	2
หลักเศรษฐศาสตร์ 1 - 2	2
การวิเคราะห์การเงิน	2
หลักการตลาด	2
สถิติ	2
ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมาย	2
วิธีพิจารณาความแพ่ง	1
วิธีพิจารณาความอาญา	1
ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์	1
องค์การและการจัดการ	1
บัญชีขั้นกลาง	1
วิชาในหมวดมนุษยศาสตร์	1
การธนาคาร	1
การบริหารสำนักงาน	1
วิชาอื่น ๆ ที่มีผู้ระบุชื่อวิชาต่ำกว่าร้อยละ 1	17
รวม	100

ตารางที่ 2.16

การจัดอันดับความสำคัญของวิชาที่มีผลนำไปใช้ประโยชน์มากที่สุด

อันดับความสำคัญ	รายชื่อวิชา	ร้อยละ
1	หลักการบัญชีเบื้องต้น	45
2	จิตวิทยา	28
3	ภาษาอังกฤษ	26
4	คณิตศาสตร์	22
5	ภาษาไทย	16
6	การเงินธุรกิจ	14
7	สังคมวิทยา	9
7	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมาย	9
8	หลักการตลาด	6
8	หลักเศรษฐศาสตร์ 1 - 2	6

* อัตราส่วนร้อยละรวมแล้วมากกว่า 100 เพราะเป็นผลรวมของอัตราส่วนร้อยละของตารางที่ 2.14 และ 2.15

เมื่อถามความคิดเห็นเกี่ยวกับจำนวนวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตร ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 59) เห็นว่ามีจำนวนเหมาะสมแล้ว ร้อยละ 27 เห็นว่าน้อยเกินไป ร้อยละ 13 เห็นว่ามากเกินไป และเมื่อถามถึงจำนวนหน่วยกิตที่เรียนคือ 150 หน่วยกิต ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 73) เห็นว่ามีความเหมาะสมแล้ว ร้อยละ 20 เห็นว่า 150 หน่วยกิตมากเกินไป มีเพียงส่วนน้อย คือ ร้อยละ 6 เห็นว่าน้อยเกินไป

เมื่อถามเกี่ยวกับความคิดเห็นในเรื่องการปรับปรุงหลักสูตรว่าควรจะมีการปรับปรุงหรือไม่ ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 71) ตอบว่าควรมีการปรับปรุง ร้อยละ 29 เห็นว่าไม่ควรมีการปรับปรุง ในบรรดาผู้ที่เห็นว่าควรมีการปรับปรุงหลักสูตร ส่วนใหญ่คือร้อยละ 69 เห็น

ว่าควรมีการปรับปรุงโดยการเพิ่มบางวิชาและลดบางวิชาลง ร้อยละ 29 เห็นว่าควรปรับปรุงโดยการเพิ่มวิชาให้มากขึ้น มีเพียงส่วนน้อยคือ ร้อยละ 6 เห็นว่าควรจะลดวิชาให้น้อยลง

ต่อคำถามที่ว่าถ้าเห็นว่าจะเพิ่มวิชา ควรเพิ่มวิชาอะไร บัณฑิตได้เสนอรายชื่อวิชาต่าง ๆ ซึ่งสามารถสรุปได้ว่าวิชาการเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ และการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์เป็นวิชาที่ได้รับการแนะนำมากที่สุด (ร้อยละ 40) รองลงมาได้แก่ การสอนภาษาอังกฤษที่เน้นทั้ง 4 ทักษะ คือการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน (ร้อยละ 20) ติดตามด้วยการจัดให้มีการฝึกงานในระหว่างการศึกษา (ร้อยละ 19) รายละเอียดปรากฏอยู่ในตารางที่ 2.17

ตารางที่ 2.17

วิชาที่บัณฑิตเห็นว่าควรเพิ่ม

รายชื่อวิชา	ร้อยละ*
การเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์และการใช้คอมพิวเตอร์	32
การฟัง พูด อ่าน เขียน ภาษาอังกฤษ	15
การฝึกงานในระหว่างการศึกษา	13
วิชาทางด้านอาชีพ	10
กฎหมายต่าง ๆ ที่ควรรู้	9
นิติเวชวิทยา	7
การฟังพูดอังกฤษ	7
เขาว เลขและพิมพ์ดีด	6
ภาษาต่างประเทศ จีน ญี่ปุ่นฝรั่งเศส	5
Electronic Data Processing	4
การสร้างมนุษย์สัมพันธ์และการสร้างบุคลิก	4
บัญชีเฉพาะกิจการเฉพาะอย่าง	4

* อัตราส่วนร้อยละมากกว่า 100 เพราะผู้ตอบตอบได้มากกว่า 1 วิชา

ต่อคำถามที่ว่า "ถ้าจะลดวิชา ท่านเห็นว่าควรลดวิชาอะไร" บัณฑิตส่วนใหญ่มีความเห็นว่าควรลดวิชาพื้นฐานในหมวดมนุษยศาสตร์ (ร้อยละ 33) รองลงมาได้แก่ วิชาวิทยาศาสตร์ (ร้อยละ 29) ติดตามด้วยข้อเสนอให้ลดวิชาพื้นฐานทั่วไปบางวิชา แต่ไม่ได้ระบุชื่อวิชา (ร้อยละ 18) อีกร้อยละ 16 ขอให้ลดวิชาที่ไม่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพหลงจากข้อเสนอของบัณฑิตสรุปได้ว่าถ้ามหาวิทยาลัยจะทำการลดวิชาบางวิชาลงวิชาเหล่านี้ควรจะเป็น วิชาพื้นฐานทั่วไป และควรจะเป็นวิชาพื้นฐานทั่วไปในหมวดมนุษยศาสตร์ และหมวดวิทยาศาสตร์ รายวิชาที่บัณฑิตเสนอว่าควรจะมีการลด โดยเรียงตามลำดับจากวิชาที่ควรพิจารณาลดมากที่สุดก่อน แสดงอยู่ในตารางที่ 2.10

ตารางที่ 2.10

ลำดับรายวิชาที่ควรพิจารณาลด

รายชื่อวิชา	ร้อยละ *
วิชาพื้นฐานในหมวดมนุษยศาสตร์	33
วิทยาศาสตร์	29
วิชาพื้นฐานทั่วไปบางวิชา	18
วิชาที่ไม่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพ	16
คณิตศาสตร์	15
ภาษาไทย	14
ข่าวธุรกิจ 1 - 2	13
วิชาที่ไม่สามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้	13
ภาษาอังกฤษ	11
สังคมวิทยา	10
หลักเศรษฐศาสตร์	9

อัตราส่วนร้อยละมากกว่า 100 เพราะผู้ตอบตอบได้มากกว่า 1 รายวิชา

บทที่ 3

สภาวะการทำงานของบริษัทกับปัจจัยที่เกี่ยวข้อง

ในบทก่อนเราได้เห็นภาพรวมเกี่ยวกับสภาวะการทำงานของบริษัทในด้านต่าง ๆ อาทิเช่น ตำแหน่งงาน ลักษณะงาน ประเภทของงาน การได้งานทำ รายได้ และอื่น ๆ อย่างไรก็ตามสภาวะการทำงานของบริษัทในด้านต่าง ๆ ที่เราได้ทราบมา ยังมีความแตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับว่าเราจะมองจากแง่มุมใด หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า มีปัจจัยบางประการที่มี เป็นตัวกำหนดหรือมีความสัมพันธ์กับสภาวะการทำงาน ปัจจัยหรือตัวแปรอิสระเหล่านั้นจะช่วยในการอธิบายสภาวะการทำงานของบริษัททำให้เราเกิดความเข้าใจในเรื่องที่กำลังศึกษาอยู่ดีขึ้น ในบทนี้เราจะพิจารณาสภาวะการทำงานต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับสภาวะการทำงานของบริษัท ที่เราได้ทราบมาแล้วจากบทก่อน

ปัจจัยที่สัมพันธ์กับสภาวะการทำงานในปัจจุบัน

ตารางที่ 3.1

สภาวะการทำงานในปัจจุบันจำแนกตามคณะและสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา

สภาวะการทำงาน	คณะและสาขาวิชา					
	การเงิน	บุคคล	การตลาด	บัญชี	เศรษฐฯ	นิติฯ
	%	%	%	%	%	%
กำลังประกอบอาชีพ	81	78	85	78	68	70
ศึกษาต่อและประกอบอาชีพ	6	3	1	1	-	9
ศึกษาต่อ	-	-	-	1	5	7
กำลังว่างงาน	12	17	13	16	27	13
ไม่ประกอบอาชีพ	1	2	1	4	-	1
รวม	100	100	100	100	100	100
จำนวน	(263)	(137)	(71)	(154)	(41)	(114)

จากตารางที่ 3.1 จะเห็นว่ามีความแตกต่างกันในด้านสภาวะการทำงาน
ของบัณฑิตจากแต่ละคณะและสาขาวิชา บัณฑิตที่สำเร็จสาขาการเงิน และการตลาดมีอัตรา
ส่วนร้อยละของผู้ที่มีงานทำคือผู้ที่กำลังประกอบอาชีพสูงสุด (ร้อยละ 87 และ 86 ตามลำดับ)
ทั้งนี้พิจารณาารวมกันทั้งผู้ที่กำลังประกอบอาชีพ และทั้งที่ประกอบอาชีพและศึกษาต่อในเวลา
เดียวกัน รองลงมาคือผู้ที่จบทางด้านการบริหารงานบุคคล (ร้อยละ 81) ติดตามด้วยบัญชี
บัณฑิตและนิติศาสตร์บัณฑิต (ร้อยละ 79 เท่ากัน) บัณฑิตทางเศรษฐศาสตร์มีอัตราส่วน
ร้อยละของผู้ที่กำลังทำงานอยู่ต่ำกว่าบัณฑิตจากคณะและสาขาอื่นทั้งหมด (ร้อยละ 66) และ
บัณฑิตจากคณะนี้ก็มีอัตราส่วนร้อยละของผู้ที่กำลังว่างงานสูงกว่าบัณฑิตสาขาอื่น เช่นเดียวกัน
(ร้อยละ 27) สาขาวิชาที่มีบัณฑิตว่างงานในอัตราส่วนร้อยละต่ำที่สุดคือ สาขาวิชาการเงิน
และการตลาด และนิติศาสตร์ (ร้อยละ 12 และ 13 ตามลำดับ) บัณฑิตที่ว่างงานมากรองลง
มาจากเศรษฐศาสตร์บัณฑิต คือ บัณฑิตสาขาบริหารงานบุคคล (ร้อยละ 17) คณะที่มีบัณฑิตมี
มีการศึกษาต่อกันมากที่สุดคือ คณะนิติศาสตร์ กล่าวคือ มีทั้งที่ศึกษาต่อและประกอบอาชีพไป
ด้วยร้อยละ 9 และศึกษาต่ออย่างเดียวร้อยละ 7 คณะที่มีการศึกษาต่อในอัตราส่วนร้อยละ
ที่ต่ำที่สุดคือบริหารธุรกิจสาขาการตลาด (ร้อยละ 1) และคณะบัญชี (ร้อยละ 2)

ตารางที่ 3.2

สภาวะการทำงานในปัจจุบันจำแนกตามปีสำเร็จการศึกษา

สภาวะการทำงาน	ปีสำเร็จการศึกษา					
	2521-2522	2522-2523	2523-2524	2524-2525	2525-2526	2526-2527
	(รุ่น 7)	(รุ่น 8)	(รุ่น 9)	(รุ่น 10)	(รุ่น 11)	(รุ่น 12)
	%	%	%	%	%	%
กำลังประกอบอาชีพ	91	91	86	88	71	52
ศึกษาต่อและประกอบอาชีพ	7	5	4	3	4	3
ศึกษาต่อ	-	-	-	-	2	5
กำลังว่างงาน	1	4	9	8	19	37
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	-	1	1	1	3	3
รวม	100	100	100	100	100	100
จำนวน	79	84	131	122	165	139

สภาวะการมีงานทำดูเหมือนว่าจะมีเวลาเป็นตัวกำหนดที่สำคัญ และในทำนองเดียวกันสภาวะการว่างงานก็จะมีเวลาเป็นตัวกำหนดอีกเช่นเดียวกัน บัณฑิตที่จบในรุ่นแรก ๆ ซึ่งในการวิจัยนี้หมายถึงรุ่นที่ 7 จะมีงานทำแล้ว ร้อยละ 91 ซึ่งเป็นอัตราส่วนร้อยละที่เท่ากับกับบัณฑิตรุ่นที่ 8 อัตราส่วนร้อยละของบัณฑิตที่มีงานทำจะลดลงเรื่อย ๆ จนถึงรุ่นล่าสุด คือรุ่น 12 มีผู้ที่ทำงานแล้วคิดเป็นร้อยละ 52 เท่านั้น ในทำนองเดียวกันจะเห็นว่าอัตราการว่างงานมีอยู่ต่ำมากในกลุ่มบัณฑิตรุ่นต้น ๆ และอัตราการว่างงานนี้จะทวีสูงขึ้นเรื่อย ๆ จากว่างงานเพียงร้อยละ 1 ในกลุ่มบัณฑิตรุ่น 7 เป็นร้อยละ 9 ในกลุ่มบัณฑิตรุ่น 9 และเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 19 ในกลุ่มบัณฑิตรุ่น 11 จนถึงร้อยละ 37 ในกลุ่มบัณฑิตรุ่นล่าสุดคือรุ่น 12 การที่สภาวะการว่างงานมีอัตราสูงขึ้นในระยะหลัง ๆ อาจเป็นผลมาจากปัจจัยทางด้านสังคม และ เศรษฐกิจทำให้การจ้างแรงงานลดต่ำลง สิ่งที่น่าสังเกตอีกประการหนึ่งคืออัตราส่วนร้อยละ

ของการศึกษาต่อ โดยประกอบอาชีพไปด้วยในขณะที่เดียวกันในกลุ่มบัณฑิตรุ่นแรก ๆ จะมี อยู่สูงกว่าบัณฑิตรุ่นหลัง ๆ ดังจะเห็นได้ว่าร้อยละ 7 ในกลุ่มบัณฑิตรุ่น 7 เปรียบเทียบกับ ร้อยละ 3 ในกลุ่มบัณฑิตรุ่น 12 รายละเอียดอยู่ในตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.3

สถานะการทำงานจำแนกตามเพศ

สถานะการทำงาน	เพศ	
	ชาย	หญิง
	%	%
กำลังประกอบอาชีพ	83	76
ศึกษาต่อและประกอบอาชีพ	4	4
ศึกษาต่อ	2	1
กำลังว่างงาน	11	17
ไม่ประกอบอาชีพ	-	3
รวม	100	100
จำนวน	(266)	(517)

สถานะการทำงานของบัณฑิตมีความแตกต่างกันไปตามเพศของบัณฑิต ถึงแม้ว่า ส่วนใหญ่ของบัณฑิตที่สำเร็จไปจะมีงานทำแล้วแต่อัตราส่วนร้อยละของบัณฑิตชายที่มีงานทำจะ มีอยู่สูงกว่าบัณฑิตหญิงมากคือร้อยละ 83 ต่อร้อยละ 76 ในทำนองเดียวกันบัณฑิตหญิงจะมีอัตรา ส่วนร้อยละของผู้ที่กำลังว่างงานสูงกว่าบัณฑิตชาย คือร้อยละ 17. ต่อร้อยละ 11 บรรดาบัณฑิตหญิง อีกเช่นกันที่มีผู้ไม่ประกอบอาชีพร้อยละ 3 ในขณะที่ไม่มีบัณฑิตชายเลือกที่จะไม่ประกอบอาชีพ เลย จากข้อมูลที่ปรากฏแสดงให้เห็นว่าโอกาสในการหางานทำงานของบัณฑิตหญิงมีน้อยกว่า บัณฑิตชาย รายละเอียดปรากฏอยู่ในตารางที่ 3.3

- 33 -

ตารางที่ 3.4

สภาวะการทำงานจำแนกตามอายุของบัณฑิต

สภาวะการทำงาน	อายุของบัณฑิต				
	ไม่เกิน 24	25 - 29	30 - 34	35 - 39	40 ขึ้นไป
	%	%	%	%	%
กำลังประกอบอาชีพ	55	83	90	83	73
ศึกษาต่อและประกอบอาชีพ	1	3	6	14	20
ศึกษาต่อ	6	-	-	-	7
กำลังว่างงาน	35	13	2	3	-
ไม่ประกอบอาชีพ	3	1	2	-	-
รวม	100	100	100	100	100
จำนวน	(155)	(457)	(118)	(36)	(15)

บัณฑิตที่อยู่ในกลุ่มอายุค่อนข้างสูงจะมีอัตราส่วนร้อยละของผู้ที่มีงานทำสูงกว่า

บัณฑิตในกลุ่มอายุน้อย จากข้อมูลในตารางที่ 3.4 จะเห็นว่าบัณฑิตในกลุ่มอายุ 30-34 ปีที่

กำลังประกอบอาชีพและศึกษาคู่พร้อมทั้งประกอบอาชีพมีอัตราส่วนร้อยละ 96 ในกลุ่มอายุ 35 - 39 มีอยู่ร้อยละ 97 ในขณะที่ในกลุ่มอายุไม่เกิน 24 ปี ผู้ที่กำลังประกอบอาชีพ ร้อยละ 55 ในขณะที่เดียวกันในกลุ่มอายุดังกล่าวมีผู้ที่กำลังว่างถึงร้อยละ 35 เปรียบเทียบกับ ร้อยละ 2 ของบัณฑิตในกลุ่มอายุระหว่าง 30 - 34 ลักษณะดังกล่าวสอดคล้องกับความสัมพันธ์ระหว่างปีที่สำเร็จการศึกษากับสถานะการทำงาน บัณฑิตที่เพิ่งสำเร็จการศึกษาจะมีอัตราการว่างงานสูงกว่าบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในรุ่นก่อน ๆ และบัณฑิตที่เพิ่งสำเร็จการศึกษาร้อยละส่วนใหญ่ก็จะเป็นบัณฑิตในกลุ่มอายุไม่เกิน 24 ปี จึงไม่เป็นสิ่งน่าแปลกที่จะพบว่า บัณฑิตอายุน้อย จะมีอัตราการว่างงานสูงกว่าบัณฑิตในกลุ่มอายุที่สูงกว่า

ตารางที่ 3.5

สถานะการทำงานจำแนกตามสถานภาพการเป็นนักศึกษา

สถานะการทำงาน	สถานภาพการเป็นนักศึกษา			
	ภาคปกติ	ภาคค่ำ	ภาคค่ำโอน เป็นภาคปกติ	ภาคปกติโอน เป็นภาคค่ำ
	%	%	%	%
กำลังประกอบอาชีพ	75	85	69	77
ศึกษาคู่และประกอบอาชีพ	1	10	6	8
ศึกษาคู่	2	-	-	-
กำลังว่างงาน	19	4	25	15
ไม่ประกอบอาชีพ	2	-	-	-
รวม	100	100	100	100
จำนวน	(495)	(224)	(32)	(13)

บัณฑิตที่มีสถานภาพ เป็นนักศึกษาภาคค่ำ เมื่อสำเร็จการศึกษามักจะมีโอกาส
ได้ประกอบอาชีพ เมื่อสำเร็จการศึกษามากกว่าบัณฑิตที่มีสถานภาพ เป็นนักศึกษาภาคปกติ เมื่อ
สำเร็จการศึกษา แม้กระทั่งนักศึกษาภาคปกติที่โอนมา เป็นภาคค่ำก็จะมีโอกาสในการที่จะ
เป็นผู้ที่อยู่ในสถานะการมีงานทำมากกว่านักศึกษาภาคค่ำที่ภายหลังโอนมา เป็นภาคปกติ จาก
ข้อมูลในตารางที่ ๑.๕ แสดงให้เห็นข้อสรุปดังกล่าวข้างต้นบัณฑิตที่มีสถานภาพเป็นนักศึกษา
ภาคค่ำ ร้อยละ ๑๕ กำลังประกอบอาชีพ ในขณะที่บัณฑิตที่เป็นนักศึกษาภาคปกติมีร้อยละ
๗๕ ที่กำลังประกอบอาชีพ บัณฑิตที่เป็นนักศึกษาภาคปกติที่โอน เป็นนักศึกษาภาคค่ำ ก็มี
อัตราส่วนร้อยละของการเป็นผู้มีงานทำเมื่อสำเร็จการศึกษามากกว่าบัณฑิตที่เคย เป็นนักศึกษา
ภาคปกติและที่เคย เป็นนักศึกษาภาคค่ำ แล้วโอน เป็นภาคปกติ (ร้อยละ ๗๗ ต่อร้อยละ
๗๕ และร้อยละ ๑๑ ตามลำดับ)

เช่นเดียวกันจะ เห็นว่าบัณฑิตที่เคย เป็นนักศึกษาภาคปกติจะมีอัตราส่วนร้อยละของ
ผู้ที่กำลังว่างงานสูงกว่าบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในฐานะนักศึกษาภาคค่ำ ซึ่งในกลุ่มนี้มีอัตรา
ส่วนร้อยละของผู้ที่ว่างงานในอัตราส่วนร้อยละต่ำที่สุด (ร้อยละ ๔) ปรัชญาการณดังกล่าวอาจ
จะอธิบายได้ว่าในขณะที่อยู่ในระหว่างการศึกษานั้นนักศึกษาภาคค่ำ ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีงาน
หลักทำอยู่แล้ว เมื่อสำเร็จการศึกษาต่ออาจจะยังคงประกอบอาชีพเดิมอยู่ ในตำแหน่งงาน
เดิมหรือตำแหน่งใหม่ที่สูงขึ้น อัตราของผู้ที่ไม่มีการทำงานจึงต่ำกว่าบัณฑิตที่เป็นนักศึกษาภาค
ปกติ

ตารางที่ 3.6

สภาวะการทำงานจำแนกตามแค้มเฉลี่ย เมื่อสำเร็จการศึกษา

สภาวะการทำงาน	แค้มเฉลี่ย เมื่อสำเร็จการศึกษา			
	อ่อน (2-2.49) %	ปานกลาง (2.5-2.9) %	ค่อนข้างดี (3-3.49) %	ดี (3.5-4) %
กำลังประกอบอาชีพ	77	78	85	70
ศึกษาต่อและประกอบอาชีพ	3	5	4	20
ศึกษาต่อ	-	3	4	10
กำลังว่างงาน	18	13	6	-
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	2	1	-	-
รวม	100	100	100	100
จำนวน	(472)	(227)	(68)	(10)

ผลการศึกษาระดับบัณฑิต มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดต่อสภาวะการทำงาน
ของบัณฑิต ถึงแม้ว่าบัณฑิตส่วนใหญ่จะมีงานทำแล้วก็ตามแต่บัณฑิตที่มีผลการเรียนดี มีอัตรา
ส่วนร้อยละของผู้ที่มีงานทำสูงกว่าบัณฑิตที่มีผลการเรียนอ่อนและปานกลาง จากตารางที่ 3.6
จะเห็นได้ว่าบัณฑิตที่มีผลการเรียนดี ร้อยละ 85 กำลังประกอบอาชีพอยู่ส่วนบัณฑิตที่มีผล
การเรียนอ่อนที่กำลังประกอบอาชีพอยู่มีอยู่ร้อยละ 77 ในทางตรงกันข้าม ยิ่งบัณฑิตมีผลการ
เรียนอ่อนเท่าไร โอกาสที่จะเป็นผู้ว่างงานก็จะมีมากขึ้น จากตาราง จะเห็นได้ว่า
บัณฑิตที่มีผลการเรียนอ่อน จะมีผู้ที่กำลังว่างงานถึงร้อยละ 18 ส่วนบัณฑิตที่มีผลการเรียน
ค่อนข้างดีมีผู้ที่กำลังว่างงานเพียงร้อยละ 6 และผู้ที่มีผลการเรียนดี ไม่มีผู้ว่างงานเลย
นอกจากนี้บัณฑิตที่มีผลการเรียนดีมีแนวโน้มที่จะศึกษาต่อมากกว่า บัณฑิตที่มีผลการเรียนอ่อน
ปานกลาง และค่อนข้างดี

ปัจจัยสัมพันธ์กับประเภทธุรกิจที่บัณฑิตยศาสตร์ทำอยู่ในปัจจุบัน

ตารางที่ 3.7

ประเภทของธุรกิจจำแนกตามเพศของบัณฑิต

ประเภทของธุรกิจ	เพศของบัณฑิต	
	ชาย %	หญิง %
มหาวิทยาลัย	6	5
หน่วยงานราชการพลเรือน	4	7
ธนาคาร บริษัทการเงิน	34	27
โรงเรียน	2	7
ประเภทประกันภัยประกันชีวิต	5	-
หน่วยงานราชการฝ่ายทหาร	3	3
บริษัทท่องเที่ยว	-	2
บริษัทธุรกิจ ห้างหุ้นส่วนจำกัด	24	35
รัฐวิสาหกิจ	13	7
ธุรกิจส่วนตัว	3	2
อื่น ๆ	4	5
รวม	100	100
จำนวน	(172)	(304)

บัณฑิตชายและบัณฑิตหญิงมีความนิยมประเภทของธุรกิจแตกต่างกัน บัณฑิตชายส่วนใหญ่นิยมประกอบอาชีพประเภทธนาคารและบริษัทการเงินมากที่สุด (ร้อยละ 34) รองลงมาได้แก่ทำงานในบริษัท ห้างหุ้นส่วนจำกัด (ร้อยละ 24) ต่อมาได้ทำงานในรัฐวิสาหกิจต่าง ๆ (ร้อยละ 13) ในทางตรงกันข้ามบัณฑิตหญิงส่วนใหญ่นิยมทำงานในบริษัทธุรกิจ

และทางหุ้นส่วนจำกัดมากที่สุด (ร้อยละ 35) รองลงมาได้แก่งานในธนาคารและบริษัท
การเงิน (ร้อยละ 27) นอกจากนี้ก็เป็นงานประเภทอื่น ๆ ซึ่งมีอัตราส่วนร้อยละไม่สูง
นัก บัณฑิตหญิงนิยมที่จะประกอบอาชีพในหน่วยงานราชการพลเรือน และการสอนใน
ระดับโรงเรียนมากกว่าบัณฑิตชายซึ่งบัณฑิตเพศชายจะนิยมทำงานในรัฐวิสาหกิจมากกว่า
บัณฑิตหญิง รายละเอียดปรากฏอยู่ในตารางที่ 3.7

ตารางที่ 3.8

ประเภทของธุรกิจที่บัณฑิตทำจำแนกตามสาขาวิชา

ประเภทของธุรกิจ	สาขาวิชา					
	การเงิน	บุคคล	ตลาด	บัญชี	เศรษฐศาสตร์	นิติศาสตร์
	%	%	%	%	%	%
มหาวิทยาลัย	6	5	2	6	-	8
ราชการพลเรือน	5	9	2	6	4	6
ธนาคาร บริษัทการเงิน	36	26	31	20	48	20
โรงเรียน	3	6	9	7	8	4
ธุรกิจประกันภัย	1	-	2	1	-	12
ราชการฝ่ายทหาร	5	2	-	4	-	-
บริษัทธุรกิจ	26	34	33	41	36	24
รัฐวิสาหกิจ	10	12	4	9	-	14
ธุรกิจส่วนตัว	2	2	7	2	-	-
อื่น ๆ	7	3	9	4	4	12
รวม	100	100	100	100	100	100
จำนวน	164	89	54	90	25	50

ถึงแม้ว่าธุรกิจประเภทบริษัทธุรกิจเอกชน และธุรกิจประเภทธนาคาร
การเงินจะเป็นธุรกิจที่มีบัณฑิตจากมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตเข้าไปทำงานอยู่เป็นส่วนใหญ่
แต่ก็ยังสามารถมองเห็นความแตกต่างในด้านความนิยมในประเภทของงานต่าง ๆ กับ
สาขาวิชาต่าง ๆ ของบัณฑิต กล่าวคือ บัณฑิตส่วนใหญ่ (ร้อยละ 41) บริหารงาน
บุคคลบัณฑิตส่วนใหญ่ (ร้อยละ 34) บัณฑิตสาขาการตลาด (ร้อยละ 33) และนิติศาสตร์
บัณฑิตจำนวนไม่น้อย (ร้อยละ 24) มักจะเข้าไปทำงานในบริษัทธุรกิจ ทั้งหุ้นส่วนและ
ธุรกิจประเภทการขายมากกว่าธุรกิจประเภทอื่น ๆ สำหรับธุรกิจประเภทธนาคารและการ
เงินได้รับความนิยมในอันดับรองลงไป ซึ่งธุรกิจประเภทหลังนี้จะเป็นที่นิยมของบัณฑิตสาขา
เศรษฐศาสตร์มากที่สุด (ร้อยละ 48) รองลงมาได้แก่บัณฑิตสาขาบริหารการเงิน
รัฐวิสาหกิจนั้นมีบัณฑิตเข้าไปทำงานอยู่เรียกได้ว่ามาก เป็นอันดับที่สามารถรองลงมาจากบริษัทธุรกิจ
และธนาคาร เมื่อเปรียบเทียบกันระหว่างบัณฑิตสาขาต่าง ๆ พบว่านิติศาสตร์บัณฑิตเข้าไป
ไปทำงานอยู่ในรัฐวิสาหกิจคิดเป็นอัตราส่วนที่สูงกว่าบัณฑิตจากสาขาอื่นทั้งหมด รายละเอียดอยู่ในตารางที่ 3.6

ตารางที่ 3.9

ประเภทของธุรกิจจำแนกตามสถานภาพของการเป็นนักศึกษา

ประเภทของธุรกิจ	สถานภาพการเป็นนักศึกษา	
	ภาคปกติ	ภาคค่ำ
	%	%
มหาวิทยาลัย	5	7
หน่วยราชการฝ่ายพลเรือน	4	10
ธนาคาร	31	25
โรงเรียน	7	3
หน่วยราชการฝ่ายทหาร	1	7
บริษัทธุรกิจ ห้างร้าน	36	19
รัฐวิสาหกิจ	4	20
ธุรกิจส่วนตัว	2	1
อื่น ๆ	9	7
รวม	100	100
จำนวน	(307)	(134)

บัณฑิตที่เคยเป็นนักศึกษาภาคปกติและนักศึกษาภาคค่ำเมื่อประกอบอาชีพจะมีความแตกต่างกันในเชิงความนิยมประเภทของอาชีพ ถึงแม้ว่าบัณฑิตส่วนใหญ่จะหันไปประกอบอาชีพทางด้านธุรกิจและธนาคารเป็นส่วนใหญ่ แต่บัณฑิตที่เป็นนักศึกษาภาคปกติมีอัตราส่วนร้อยละของผู้ที่ประกอบอาชีพในบริษัทธุรกิจ ห้างร้านและในธนาคารและบริษัทการเงินสูงกว่าบัณฑิตที่เคยเป็นนักศึกษาภาคค่ำ (ร้อยละ 36 ต่อร้อยละ 19 และร้อยละ 31 ต่อร้อยละ 25 ตามลำดับ) สำหรับบัณฑิตที่เคยเป็นนักศึกษาภาคค่านั้นมีผู้เข้าไปปฏิบัติงานในรัฐวิสาหกิจในหน่วยงานราชการฝ่ายพลเรือนและหน่วยราชการฝ่ายทหาร

ในอัตราส่วนร้อยละสูงกว่าบัณฑิตที่เคยเป็นนักศึกษาภาคปกติ ดังจะเห็นได้ว่าบัณฑิตที่เป็นนักศึกษาภาคค่ำที่ทำงานอยู่ในรัฐวิสาหกิจมีร้อยละ 20 แต่บัณฑิตที่เคยเป็นนักศึกษาภาคปกติที่เข้ามาทำงานในรัฐวิสาหกิจมีเพียงร้อยละ 4 เท่านั้น และบัณฑิตที่เคยเป็นนักศึกษาภาคค่ำที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานราชการฝ่ายพลเรือน และฝ่ายทหารมีอยู่ร้อยละ 10 และร้อยละ 7 ตามลำดับ แต่บัณฑิตที่เคยเป็นนักศึกษาภาคปกติที่มาเป็นข้าราชการฝ่ายพลเรือนและทหารมีเพียงร้อยละ 4 และร้อยละ 1 ตามลำดับ รายละเอียดแสดงอยู่ในตารางที่ 3.9

ปัจจัยที่สัมพันธ์กับตำแหน่งงานปัจจุบันของบัณฑิต

ตารางที่ 3.10

ตำแหน่งงานในปัจจุบันจำแนกตามคณะและสาขาวิชา

ตำแหน่งงานในปัจจุบัน	คณะและสาขาวิชา					
	การเงิน	บุคคล	ตลาด	บัญชี	เศรษฐศาสตร์	นิติศาสตร์
	%	%	%	%	%	%
กรรมการผู้จัดการ	2	5	7	1	4	3
ผู้จัดการ รองฯ						
หัวหน้าฝ่าย แผนก	13	8	2	8	4	8
หมวด ส่วน						
อาจารย์ ครู	4	5	12	8	4	5
นักวิชาการ การเงิน						
บัญชี นิติกร	7	8	-	10	-	6
รองสารวัตรตำรวจ	-	-	-	1	-	19
ผู้ช่วยหัวหน้าฝ่าย หน่วย						
แผนก	7	7	2	4	4	-
พนักงานระดับ 3-5						
เจ้าหน้าที่ธุรการ บัญชี						
เสมียน เลขานุการ	59	58	68	58	81	51
พนักงานขายต้อนรับ						
ส่งของ	3	6	5	1	4	-
อื่น ๆ	6	4	2	5	-	8
รวม	100	100	100	100	100	100
จำนวน	(219)	(102)	(57)	(114)	(26)	(65)

จากตารางที่ 3.10 จะเห็นว่าบัณฑิตส่วนใหญ่จากทุกคณะมีตำแหน่งงาน เป็นพนักงานระดับ 3 - 5 และเจ้าหน้าที่บัญชีธุรการเสมียน อย่างไรก็ตามยังสามารถ เห็นความแตกต่างทางอัตราส่วนของแต่ละคณะ บัณฑิตทาง เศรษฐศาสตร์มีตำแหน่ง เป็น พนักงานระดับ 3 - 5 และเสมียนมากที่สุด (ร้อยละ 81) รองลงมาได้แก่บัณฑิตสาขาการ ตลาด (ร้อยละ 68) บัณฑิตสาขาการเงิน บุคคลและบัญชีที่มีตำแหน่งนี้ในอัตราส่วนที่ใกล้เคียงกันคือร้อยละ 59 และ 58 ตามลำดับ สำหรับนิติศาสตร์บัณฑิตมีผู้ดำรงตำแหน่ง พนักงานระดับ 3 - 5 และเสมียน เจ้าหน้าที่ธุรการในอัตราส่วนร้อยละต่ำกว่าสาขาอื่น ๆ คือเพียงร้อยละ 51 นอกจากนี้ยังมีความแตกต่างกันในตำแหน่งอื่น ๆ อีกดังต่อไปนี้ บัณฑิตสาขาการตลาดมีอัตราส่วนร้อยละของผู้ดำรงตำแหน่งสูงอย่างกรรมการผู้จัดการ และ ผู้จัดการและรอง สูงกว่าบัณฑิตสาขาอื่น (ร้อยละ 7) สำหรับบัญชีบัณฑิตดำรงตำแหน่ง นี้ในอัตราส่วนร้อยละต่ำที่สุดเพียงร้อยละ 1 บัณฑิตสาขาการเงินดำรงตำแหน่งหัวหน้าฝ่าย หัวหน้าแผนก มากกว่าบัณฑิตสาขาอื่น (ร้อยละ 19) สำหรับบัณฑิตสาขาการตลาดมี ตำแหน่งนี้ในอัตราส่วนที่ต่ำที่สุด (ร้อยละ 2) แต่บัณฑิตในสาขานี้มีตำแหน่งเป็นครู อาจารย์มากกว่าบัณฑิตสาขาอื่น (ร้อยละ 12) สำหรับบัณฑิตสาขาบัญชีมีผู้ดำรงตำแหน่ง เป็นนักวิชาการสาขาการเงิน การบัญชี นักวิชาการพาณิชย์มากกว่าบัณฑิตสาขาอื่น ทั้งหมด (ร้อยละ 14) สำหรับบัณฑิตทางนิติศาสตร์มีผู้ที่มีตำแหน่ง เป็นรองสารวัตรตำรวจ มากกว่าบัณฑิตแขนงอื่นทั้งหมด (ร้อยละ 19)

ตารางที่ 3.11

ตำแหน่งงานที่ทำในปัจจุบันจำแนกตามพื้นความรู้จากโรงเรียนเดิม

ตำแหน่งงานปัจจุบัน	พื้นความรู้จากโรงเรียนเดิม				
	วิทย์	ศิลป์	ปวช	ปกศ	สอบเทียบ
	%	%	%	%	%
ผู้จัดการ กรรมการผู้จัดการและรอง	3	4	2	3	-
หัวหน้าฝ่าย หัวหน้าแผนก หัวหน้าหมวด	10	5	10	-	25
นายทหาร นายทหารรับจ่าย นายทหารงบประมาณ	1	2	1	6	5
ครูอาจารย์ในวิทยาลัย มหาวิทยาลัย	7	7	4	6	-
นักวิชาการการเงิน บัญชี นักวิชาการพาณิชย์					
วิทยากร	7	3	11	3	-
รองสารวัตรตำรวจ พนักงานสอบสวน	1	2	2	14	5
ผู้ช่วยหัวหน้าฝ่าย - แผนก ผู้ช่วยผู้จัดการ					
หัวหน้าหน่วยวิเคราะห์	5	3	5	6	5
พนักงานระดับ 3 - 5 เจ้าหน้าที่ธุรการ					
บัญชี ประสานงาน	60	66	59	60	40
พนักงานขาย พนักงานส่งของ ดือนรับ	1	5	1	-	15
อื่น ๆ	4	4	4	3	5
รวม	100	100	100	100	100
จำนวน	148	148	212	35	20

พื้นความรู้จากโรงเรียน เดิมดู เหมือนจะมีความสัมพันธ์กับตำแหน่งงานในปัจจุบัน อยู่บ้าง กล่าวคือเราสามารถเห็นความแตกต่างในตำแหน่งงานในปัจจุบันตามพื้นความรู้จากโรงเรียนเดิม ดังที่เห็นมาแล้วว่าบัณฑิตส่วนใหญ่ มีตำแหน่งงานเป็นพนักงานระดับ ๑ - ๕ หรือเจ้าหน้าที่ธุรการ เจ้าหน้าที่บัญชี เจ้าหน้าที่มาตรฐานสินค้า และงานในระดับเดียวกัน แต่บัณฑิตที่มีพื้นความรู้ระดับม.ศ. ๕ สายศิลป์ เป็นกลุ่มที่มีอัตราส่วนร้อยละของผู้ที่ทำงานในตำแหน่งนี้สูงกว่าบัณฑิตที่จบ ม.ศ. ๕ สายวิทย์ หรือสายปวช และปกศ. (ร้อยละ ๕๕ ต่อ ร้อยละ ๕๐, ๕๑ และ ๕๐ ตามลำดับ) ความแตกต่างอีกประการหนึ่งจะเห็นได้จากการที่ บัณฑิตที่มีพื้นปวช จะเป็นพวกที่ดำรงตำแหน่งนักวิชาการทางการเงิน บัญชี พาณิชย วิทยากร และนิติกร ในอัตราส่วนร้อยละสูงกว่าบัณฑิตพื้นความรู้สายวิทย์ และสายศิลป์ซึ่งพวกที่จบสายศิลป์ มีอัตราส่วนร้อยละของผู้ที่มีตำแหน่ง เป็นนักวิชาการในอัตราส่วนร้อยละที่ต่ำที่สุด อีกประการหนึ่งพวกที่จบสายศิลป์มีอัตราส่วนร้อยละของผู้ที่ดำรงตำแหน่งหัวหน้าฝ่าย หัวหน้าหมวด หัวหน้าแผนก ต่ำ กว่าบัณฑิตที่มีพื้นความรู้สายวิทย์และ ปวช. ถึงครึ่งต่อครึ่ง สิ่งที่น่าสังเกตอีกอย่างหนึ่งก็คือพวกที่จบสายศิลป์มีผู้ที่มีตำแหน่ง "ผู้ช่วย" ในอัตราส่วนร้อยละต่ำกว่าบัณฑิตที่มีความรู้ทางสายวิทย์ และสายปวชและปกศ ข้อที่น่าสนใจอีกอย่างหนึ่งคือบัณฑิตที่มีพื้นความรู้สายศิลป์มีอัตราส่วนร้อยละของผู้ที่มีตำแหน่งงาน เป็นพนักงานขาย พนักงานส่งของ พนักงานต้อนรับ รับโทรศัพท์ ใน อัตราส่วนที่สูงกว่าบัณฑิตที่มีพื้นความรู้สายวิทย์และปวช สิ่งที่น่าสังเกตอีกประการหนึ่ง คือ บัณฑิตที่มีพื้นความรู้ทางวิทย์และศิลป์มีผู้ที่ไม่ประกอบอาชีพทางการสอนคือ เป็นครูอาจารย์ใน วิทยาลัยและมหาวิทยาลัยในอัตราส่วนร้อยละสูงกว่าบัณฑิตที่มีพื้นความรู้ทางปวช สรุปได้ว่าผู้ ที่มีพื้นความรู้ทางสายศิลป์จะมีผู้ที่ดำรงตำแหน่ง "หัวหน้า" และ "นักวิชาการ" ในอัตราส่วน ที่ต่ำกว่าผู้ที่มีพื้นความรู้สายวิทย์ ปวช และปกศ รายละเอียดได้จากตารางที่ ๓.11

เมื่อพิจารณาถึงตำแหน่งงานปัจจุบันของบัณฑิตโดยจำแนกตามรุ่นหรือปีที่สำเร็จ การศึกษาจะเห็นความสัมพันธ์ที่น่าสังเกตบางประการกล่าวคือ ตำแหน่งงานในระดับ หัวหน้าแผนก หัวหน้าหมวด หัวหน้าฝ่าย และตำแหน่งงานประเภทนักวิชาการ ไปจนถึง ตำแหน่งครูอาจารย์ มักจะเป็นตำแหน่งของบัณฑิตรุ่นก่อน ๆ มากกว่าของบัณฑิตรุ่นหลัง ๆ ข้อมูลในตารางที่ ๓.12 แสดงให้เห็นว่าบัณฑิตที่จบในรุ่นปี ๒๕๒๒ - ๒๕๒๔ จะมีอัตราส่วน ร้อยของผู้ที่ดำรงตำแหน่ง "หัวหน้า" "ครูอาจารย์" และ "นักวิชาการ" ในอัตราส่วน

ที่สูงกว่าบัณฑิตที่จบในรอบต่อมาคือปี 2525 - 2527 ตำแหน่งผู้จัดการก็เช่นเดียวกัน กล่าวคือ ผู้ที่จบในรอบก่อน ๆ จะมีอัตราส่วนร้อยละของผู้ที่ดำรงตำแหน่งนี้สูงกว่าผู้ที่เพิ่งจบในปี 2526 และปี 2527 ทั้งนี้ยกเว้นผู้ที่จบในปี 2525 ซึ่งมีอัตราส่วนร้อยละของผู้ที่ดำรงตำแหน่งผู้จัดการและกรรมการผู้จัดการสูงที่สุดบัณฑิตรุ่นใหม่ ๆ คือตั้งแต่ปี 2525 ขึ้นมาจนถึง 2527 มีผู้ดำรงตำแหน่งในระดับพนักงานธุรการ เสมียน และพนักงานระดับ 3 - 5 ในอัตราส่วนที่สูงกว่าบัณฑิตที่จบในรอบต้น ๆ นอกจากนี้ยังพบอีกด้วยว่าบัณฑิตรุ่นหลัง ๆ ตั้งแต่ปี 2524 จะมีอัตราส่วนร้อยละของผู้ที่มีตำแหน่งงานประเภทพนักงานขาย พนักงานต้อนรับ พนักงานส่งของในอัตราส่วนร้อยละที่สูงกว่าบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาเมื่อปี 2523 สรุปได้ว่าบัณฑิตรุ่นก่อน ๆ ในปัจจุบันจะมีตำแหน่งงานที่สูงกว่าบัณฑิตรุ่นใหม่ ๆ

ผลการวิจัยที่ได้สรุปไว้ในตอนที่แล้วได้รับการสนับสนุนด้วยข้อมูลที่นำเสนอในตารางที่ 3.13 ดังต่อไปนี้ บัณฑิตที่มีอายุตั้งแต่ 30 ปีขึ้นไปจะเป็นกลุ่มที่มีผู้ดำรงตำแหน่ง "หัวหน้า" และ "ผู้ช่วยหัวหน้า" ในอัตราส่วนร้อยละที่สูงกว่ากลุ่มบัณฑิตอายุน้อย หรือกลุ่มอายุไม่เกิน 29 ปี ซึ่งบัณฑิตในกลุ่มอายุน้อยนี้ส่วนใหญ่จะมีตำแหน่งเป็น เสมียนพนักงาน เจ้าหน้าที่ ในอัตราส่วนที่ค่อนข้างสูง ดังจะเห็นได้ว่ากลุ่มบัณฑิตอายุไม่เกิน 24 ปี มีตำแหน่งเป็น เสมียนพนักงาน เจ้าหน้าที่ถึงร้อยละ 75 ในขณะที่บัณฑิตอายุระหว่าง 30 - 34 มีผู้ที่เป็น เสมียน พนักงานเพียงร้อยละ 47 และในกลุ่มบัณฑิตอายุไม่เกิน 24 ปีอีกเช่นกันผู้ที่ดำรงตำแหน่งเป็นหัวหน้าฝ่าย หัวหน้าแผนก และระดับหัวหน้าอื่น ๆ มีเพียงร้อยละ 1 ในขณะที่ในกลุ่มอายุที่สูงขึ้นอัตราส่วนร้อยละของผู้ที่ดำรงตำแหน่งหัวหน้าก็จะมีสูงขึ้นตามลำดับ ส่วนตำแหน่งผู้จัดการและกรรมการผู้จัดการนั้นดูเหมือนจะไม่ถูกจำกัดด้วยอายุ สรุปได้ว่าถ้าบัณฑิตมีประสบการณ์ในการทำงานมากขึ้น มีอายุมากขึ้นตำแหน่งงานก็จะสูงตามขึ้นไปด้วย

ตารางที่ 3.12

ตำแหน่งงานในปัจจุบันจำแนกตามปีที่สำเร็จการศึกษา

ตำแหน่งงานปัจจุบัน	ปีที่สำเร็จการศึกษา					
	21-22	22-23	23-24	24-25	25-26	26-27
	%	%	%	%	%	%
ผู้จัดการ กรรมการผู้จัดการ	4	-	3	7	2	1
หัวหน้าแผนก ฝ่ายหมวด	15	13	9	4	7	5
นายทหารรับจ่าย งบประมาณ	1	1	3	-	3	-
อาจารย์ ครู	8	7	5	4	4	5
นักวิชาการ การเงิน บัญชี	8	6	13	5	4	3
รองสารวัตร พนักงานสอบสวน	-	4	3	2	4	3
ผู้ช่วยหัวหน้าฝ่าย แผนก	5	6	6	1	5	5
พนักงานระดับ 3-5 พนักงาน	55	59	53	68	63	64
ธุรการ บัญชี						
พนักงานขาย พนักงานต้อนรับ	-	1	3	6	4	3
อื่น ๆ	2	2	3	3	4	10
รวม	100	100	100	100	100	100
จำนวน	74	71	160	100	113	75

ตารางที่ ๑.1๓

ตำแหน่งงานที่ทำจำแนกตามอายุของบัณฑิต

ตำแหน่งงานปัจจุบัน	อายุของบัณฑิต				
	ไม่เกิน 24	25-29	30-34	35-39	40 ⁺
	%	%	%	%	%
ผู้จัดการ กรรมการผู้จัดการและรอง	4	3	4	-	-
หัวหน้าฝ่าย หัวหน้าแผนก หัวหน้าหมวด	1	7	16	19	43
นายทหาร นายทหารรับจ้าง นายทหาร งบประมาณ	1	2	-	3	-
ครู อาจารย์ในวิทยาลัย มหาวิทยาลัย	5	7	4	-	-
นักวิชาการการเงิน นักวิชาการพาณิชย์ วิทยากรนิติกร	7	7	9	3	7
รองสารวัตรตำรวจ รองสารวัตรจราจร	-	2	6	9	-
พนักงานสอบสวน					
ผู้ช่วยหัวหน้าฝ่าย ผู้ช่วยหัวหน้าแผนก ผู้ช่วยผู้จัดการ	1	5	7	3	7
พนักงานระดับ ๓-5 เจ้าหน้าที่ธุรการ บัญชี เลขานุการ	75	60	47	59	43
พนักงานขาย พนักงานส่งของ ค้อนรับ	4	3	3	-	-
อื่น ๆ	2	4	5	3	-
รวม	100	100	100	100	100
จำนวน	๘๓	๓๗๐	๑๐๖	๑๒	๑๔

ตารางที่ 3.14

ตำแหน่งงานที่ทำจำแนกตามเพศของบัณฑิต

ตำแหน่งงานปัจจุบัน	เพศ	
	ชาย	หญิง
	%	%
ผู้จัดการและรอง กรรมการผู้จัดการและรอง	4	2
หัวหน้าฝ่าย หัวหน้าแผนก หัวหน้าหมวด	12	8
นายทหารรับจ่าย นายทหารงบประมาณ การเงิน	2	1
ครู อาจารย์ในวิทยาลัย มหาวิทยาลัย	3	8
นักวิชาการการเงินและบัญชี ตรวจสอบบัญชี นิติกร	6	8
รองสารวัตรตำรวจ สอบสวน	7	-
ผู้ช่วยหัวหน้าฝ่าย ผู้ช่วยผู้จัดการ ผู้ช่วย ฯลฯ	8	3
พนักงานระดับ 3 - 5 เจ้าหน้าที่ธุรการ บัญชี เลขานุการ	50	64
พนักงานขาย ส่งของ ต้อนรับ สำรองห้องพัก	2	3
อื่น ๆ	5	3
รวม	100	100
จำนวน	225	382

บัณฑิต เพศชายและ เพศหญิงมีความแตกต่างกันในแง่ของตำแหน่งงาน แต่ละตำแหน่งกล่าวคืองานในตำแหน่งบริหาร ตำแหน่งที่เกี่ยวกับการปกครอง การตัดสินใจ มักจะเป็นตำแหน่งของบัณฑิตชายเป็นส่วนใหญ่ เช่น ตำแหน่งกรรมการผู้จัดการ ผู้จัดการ หัวหน้าส่วน หัวหน้าฝ่าย ผู้ช่วยหัวหน้าฝ่าย ผู้ช่วยผู้จัดการ สำหรับบัณฑิตหญิงมีแนวโน้มที่จะดำรงตำแหน่งเป็นเจ้าหน้าที่ธุรการ พนักงานระดับ 3 - 5 พนักงานบัญชี เลขานุการ นักวิชาการ และครูอาจารย์มากกว่าบัณฑิตชาย ตารางที่ 3.14 แสดงให้เห็นถึงข้อสรุปดังกล่าว

ปัจจัยที่สัมพันธ์กับลักษณะงานปัจจุบันของบัณฑิต

ตารางที่ 3.15

ลักษณะงานปัจจุบันจำแนกตามคณะและสาขาวิชา

ลักษณะงานปัจจุบัน	คณะและสาขาวิชา					
	การเงิน %	บุคคล %	ตลาด %	บัญชี %	เศรษฐศาสตร์ %	นิติศาสตร์ %
งานวิชาการ สอนหนังสือ	4	7	11	6	12	6
ธุรการ สารบรรณ เสมียน	12	14	9	4	4	18
งานบัญชี	48	28	34	63	35	10
วิเคราะห์ข้อมูล วิจัยสถิติ	9	8	11	7	8	6
งานด้านกฎหมาย สอบสวน	1	2	2	-	-	35
งานด้านการขาย	2	8	9	1	-	6
การจัดการ บริหารกิจการ	1	8	2	3	8	1
การจัดสรร จัดทามูลคณากร	2	5	-	-	-	3
การเงิน สินเชื่อ ทุนภาษี	11	8	4	6	15	5
ตรวจสอบสินค้า คุมยอดขาย	2	3	6	4	8	1
อื่น ๆ	8	10	11	6	11	9
รวม	100	100	100	100	100	100
จำนวน	210	102	53	114	26	80

งานส่วนใหญ่ที่บัณฑิตเกือบจะทุกคณะและสาขาวิชาทำ ยกเว้นนิติศาสตร์บัณฑิต จะมีลักษณะเป็นงานทางด้านบัญชีซึ่งรวมถึงการตรวจสอบบัญชี ทำบัญชี ทำงบดุล ทำบัญชีคุม นิติศาสตร์บัณฑิตส่วนใหญ่ (ร้อยละ 35) ทำงานทางด้านกฎหมาย ทำงานสืบสวนสอบสวน ทำคดีต่าง ๆ และเป็นนิติกร บัณฑิตบัณฑิตเป็นกลุ่มที่มีผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับบัญชีในอัตรา ส่วนร้อยละที่สูงที่สุด (ร้อยละ 63) รองลงมาเป็นงานด้านการเงินและการสอนหนังสือหรือ งานวิชาการซึ่งมีอัตราส่วนร้อยละไม่สูงนักคือร้อยละ 6 บัณฑิตสาขาการเงินซึ่งมีผู้ทำงานทาง ด้านบัญชีกัน เป็นส่วนใหญ่และมากเป็นที่สองรองลงมาจากบัญชีบัณฑิต (ร้อยละ 48) แล้ว ลักษณะงานอื่น ๆ ที่บัณฑิตสาขาการเงินทำก็ได้แก่ งานธุรการ งานสารบรรณ และงาน เสมียน คิดเป็นร้อยละ 12 ส่วนงานทางด้านการเงินมีบัณฑิตสาขาการเงินทำอยู่ร้อยละ 11 เศรษฐศาสตร์บัณฑิตซึ่งส่วนใหญ่ทำงานทางด้านบัญชี เช่นกันมีอัตราส่วนร้อยละของผู้ทำงาน ทางด้านบัญชี มากเป็นอันดับสามรองลงมาจากบัญชีบัณฑิตและบัณฑิตสาขาการเงิน คือ ร้อยละ 35 นอกจากนี้บัณฑิตกลุ่มนี้ยังทำงานทางด้านการเงินเช่นสินเชื่อ ทุน ภาษีเงินได้ อีกร้อยละ 15 รองลงมาเป็นงานทางด้านวิชาการและสอนหนังสือ (ร้อยละ 12) บัณฑิต สาขาบริหารงานบุคคลซึ่งส่วนใหญ่ทำงานทางด้านบัญชีแล้ว บัณฑิตสาขานี้จะทำงานทางด้าน ธุรการงานสารบรรณ (ร้อยละ 14) บัณฑิตสาขาการตลาดส่วนใหญ่ทำงานทางด้านบัญชีเช่น เดียวกับบริหารธุรกิจบัณฑิตสาขาอื่น รองลงมาเป็นบัณฑิตสาขาการตลาดทำงานทางด้าน วิชาการและการสอน (ร้อยละ 11) นอกจากนั้นเป็นงานทางด้านการขาย (ร้อยละ 9) และงานธุรการซึ่งคิดเป็นร้อยละ 9 เท่ากับผู้ทำงานทางด้านการขาย นิติศาสตร์บัณฑิต ส่วนใหญ่มีการทำงานในลักษณะที่แตกต่างจากกลุ่มอื่น กล่าวคือเป็นงานทางด้านกฎหมาย รองลงมานิติศาสตร์บัณฑิตทำงานธุรการและงานสารบรรณ (ร้อยละ 18) อย่างไรก็ตามก็ ยังมีนิติศาสตร์บัณฑิตที่ทำงานทางด้านบัญชี เช่นเดียวกับบัณฑิตจากคณะอื่น หากแต่มีอัตรา ส่วนที่ต่ำกว่าบัณฑิตสาขาอื่นคือมีเพียงร้อยละ 10 เท่านั้น จึงสรุปได้ว่าลักษณะงานของบัณฑิต ส่วนใหญ่เกือบจะแทบทุกคณะ มีลักษณะงานทางด้านบัญชีเป็นส่วนใหญ่ ดูตาราง 3.15

ตารางที่ 3.16

ลักษณะงานปัจจุบันจำแนกตามเพศของบัณฑิต

ลักษณะงานในปัจจุบัน	เพศของบัณฑิต	
	ชาย %	หญิง %
งานทางด้านวิชาการ สอนหนังสือ	6	7
งานธุรการ สารบรรณ เสมียน พิจารณาเอกสาร	10	12
งานบัญชี ตรวจสอบบัญชี	28	48
งานด้านวิเคราะห์ข้อมูล วิจัย สถิติ	10	7
งานทางด้านกฎหมาย สืบสวนสอบสวน	14	-
งานด้านการขาย	4	4
งานด้านการจัดการ บริหารกิจการ ควบคุม	4	2
งานทางด้านบุคคล จัดสรร ฝึกอบรม	3	2
งานทางด้านการเงิน สินเชื่อ ทุน ภาษีเงินได้	8	8
งานการตรวจสอบสินค้า คุมสต็อก คุมยอด	4	3
อื่น ๆ	11	7
รวม	100	100
จำนวน	220	369

ถึงแม้ว่าบัณฑิตส่วนใหญ่ทั้งชายและหญิงจะทำงานทางด้านบัญชี ในอัตราส่วนที่สูงกว่างานในลักษณะอื่น ๆ ก็ตาม แต่ก็มีความแตกต่าง ๆ อย่างเด่นชัดระหว่างลักษณะของงานของบัณฑิตชายและบัณฑิตหญิง บัณฑิตหญิงมีอัตราส่วนร้อยละของผู้ที่ทำงานทางด้านบัญชีสูงกว่าเพศชายเกือบเท่าตัว (ร้อยละ 48 ต่อร้อยละ 28) บัณฑิตหญิงที่ทำงานทางด้านสารบรรณและธุรการ และที่ทำงานทางด้านวิชาการและสอนหนังสือก็มีอัตราส่วนร้อยละที่สูงกว่าบัณฑิตชาย สำหรับบัณฑิตชายนั้นมีผู้ที่ทำงานทางด้านกฎหมาย สืบสวนสอบสวนถึง

ร้อยละ 14 ในขณะที่ไม่มีบัณฑิตหญิงทำงานทางด้านนี้เลย สำหรับงานทางด้านวิเคราะห์ข้อมูล สถิติและวิจัยก็มีบัณฑิตชายทำอยู่ในอัตราส่วนร้อยละสูงกว่าบัณฑิตหญิง (ร้อยละ 10 ต่อร้อยละ 7) เช่นเดียวกับงานทางด้านการจัดการและการบริหารกิจการซึ่งเป็นงานของบัณฑิตชายมากกว่าบัณฑิตหญิง ดูตาราง 3.16

ตารางที่ 3.17

ลักษณะงานปัจจุบันจำแนกตามสถานภาพการเป็นนักศึกษา

ลักษณะงานปัจจุบัน	สถานภาพการเป็นนักศึกษา	
	ภาคปกติ %	ภาคค่ำ %
งานทางด้านวิชาการ สอนหนังสือ	8	4
งานธุรการ งานสารบรรณ เสมียน พิมพ์ดีด	9	18
งานบัญชี ตรวจสอบบัญชี ทำบัญชี	44	92
งานด้านวิเคราะห์ข้อมูล วิจัย สถิติ ประเมินผล	7	9
งานด้านกฎหมาย สืบสวนสอบสวน นิติกร	3	9
งานด้านการขาย	5	3
งานด้านการจัดการ ควบคุมตัดสินใจ	3	2
งานทางด้านบุคคลากร งานจัดสรร จัดสอบ	1	3
งานทางการเงิน เงิน เชื้อ หุ่น ภาษีเงินได้	9	7
งานตรวจสอบสินค้า	3	4
อื่น ๆ	9	9
รวม	100	100
จำนวน	384	193

ข้อ
ระ
ปก
(ร
ทาง
ที่
และ
ร้อย
ลักษณะ
วิชาการ
ธุรการ
งานด้าน
วิเคราะห์
งานเกี่ยว
งานด้าน
งานด้าน
ตรวจสอบ
อื่น ๆ
รวม
จำนวน

บัณฑิตส่วนใหญ่ไม่ว่าจะ เคย เป็นนักศึกษาภาคปกติหรือภาคค่ำก็ตามทำงานที่เกี่ยวข้อง
 ข้องกับงานด้านบัญชี แต่ก็ยังมีความแตกต่างที่เด่นชัดถึงสัดส่วนของผู้ทำงานทางด้านบัญชี
 ระหว่างบัณฑิตที่เคย เป็นนักศึกษาภาคปกติและภาคค่ำกล่าวคือบัณฑิตที่เคย เป็นนักศึกษาภาค
 ปกติมีผู้ทำงานทางด้านบัญชีในอัตราส่วนร้อยละที่สูงกว่าบัณฑิตที่เคย เป็นนักศึกษาภาค
 (ร้อยละ 44 ต่อร้อยละ 32) นอกจากนี้ นักศึกษาภาคปกติยังมีอัตราส่วนร้อยละของผู้ทำงาน
 ทางด้านวิชาการ งานด้านการขาย และงานทางด้านการเงินในอัตราส่วนที่สูงกว่าบัณฑิต
 ที่เคย เป็นนักศึกษาภาคค่ำซึ่งบัณฑิตกลุ่มหลังนี้จะมีผู้ทำงานทางด้านธุรการ งานสารบรรณ
 และเสมียน ในอัตราส่วนร้อยละที่สูงกว่าบัณฑิตที่เคย เป็นนักศึกษาภาคปกติ (ร้อยละ 10 ต่อ
 ร้อยละ 9) รายละเอียดแสดงอยู่ในตารางที่ 3.17

ตารางที่ 3.18

ลักษณะงานปัจจุบันจำแนกตามผลการศึกษา

ลักษณะของงานปัจจุบัน	ผลการศึกษา (แต่มีเฉลี่ยสะสม)		
	ค่อนข้างอ่อน	ปานกลาง	ค่อนข้างดี
	2-2.49	2.5-2.9	3 ⁺
	%	%	%
วิชาการ สอนหนังสือ	7	5	6
ธุรการ สารบรรณ เสมียน ทึจารณาเอกสาร	12	8	13
งานด้านบัญชี ตรวจสอบบัญชี	37	44	50
วิเคราะห์ข้อมูล วิจัย สถิติประเมินผล	7	11	8
งานเกี่ยวกับกฎหมาย สืบสวนสอบสวน	7	5	3
งานด้านการขาย	8	2	-
งานด้านบุคลากร สวัสดิการ	2	2	1
งานด้านการเงิน สินเชื่อ ทุน	8	8	6
ตรวจสอบสินค้า	3	4	3
อื่น ๆ	9	8	10
รวม	100	100	100
จำนวน	340	171	72

จากตารางที่ 3.18 สรุปได้ว่าผู้ที่มีผลการศึกษาดังกล่าวจะมีลักษณะการทำงานแตกต่างกัน กลุ่มที่มีผลการเรียนค่อนข้างดีหรือผู้ที่ได้แต้มเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ 3.00 ขึ้นไป จะมีผู้ทำงานทางด้านบัญชีถึงครึ่งหนึ่งซึ่งเป็นอัตราส่วนร้อยละที่สูงที่สุด (ร้อยละ 50) ในขณะที่ผู้ที่มีผลการศึกษาในชั้นปานกลางและค่อนข้างอ่อนจะมีอัตราส่วนร้อยละของผู้ที่ทำงานทางด้านบัญชีลดลงตามลำดับ โดยผู้ที่มีผลการศึกษานปานกลางมีผู้ทำงานด้านบัญชีร้อยละ 44 และผู้ที่มีผลการเรียนค่อนข้างอ่อนมีผู้ทำงานทางด้านบัญชีร้อยละ 37 สิ่งที่น่าสนใจเกิดจากประการได้แก่ บัญชีที่มีผลการเรียนค่อนข้างอ่อนมีผู้ทำงานด้านการขายในอัตราส่วนร้อยละที่สูงกว่าบัญชีที่มีผลการศึกษานปานกลาง (ร้อยละ 6 ต่อร้อยละ 2) สำหรับบัญชีที่มีผลการศึกษาค่อนข้างดีนั้นไม่มีผู้ทำงานที่เกี่ยวข้องกับการขายเลย อีกประการหนึ่งบัญชีที่มีผลการศึกษาค่อนข้างอ่อนจะมีผู้ทำงานทางด้านสืบสวนสอบสวนในอัตราส่วนร้อยละที่สูงกว่าบัญชีกลุ่มอื่น ๆ โดยอัตราส่วนร้อยละของผู้ที่ทำงานประเภทนี้จะลดลงในขณะที่ผลการศึกษาคืบ

ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความต้องการที่จะเปลี่ยนงาน

ต่อไปนี้จะศึกษาถึงความต้องการเปลี่ยนงานของบัณฑิต แบบสอบถามถามว่า "ท่านคิดจะเปลี่ยนงานหรือไม่" คำตอบ ๓ ระดับคือ คิด ยังไม่เคยคิด และไม่คิด แสดงถึงระดับความพอใจในงานปัจจุบันดังต่อไปนี้ ผู้ที่ตอบว่าคิดคือผู้ที่ยังไม่มีความพอใจกับงานปัจจุบันนัก ส่วนผู้ที่ตอบว่ายังไม่เคยคิดแสดงว่าค่อนข้างพอใจ และผู้ที่ไม่คิดคือผู้ที่มีความพอใจกับงานปัจจุบัน ระดับความพอใจในงานขึ้นอยู่กับปัจจัยบางประการดังจะวิเคราะห์ให้เห็นดังต่อไปนี้

ความพอใจในงานขึ้นอยู่กับเพศของบัณฑิต บัณฑิตหญิงที่คิดจะเปลี่ยนงานคิดเป็นอัตราส่วนร้อยละสูงกว่าเพศชายมาก (ร้อยละ 55 ต่อร้อยละ 36) บัณฑิตชายที่ยังไม่เคยคิดจะเปลี่ยนงานซึ่งแสดงว่าค่อนข้างจะพอใจกับงานในปัจจุบัน มีมากกว่าบัณฑิตหญิงกว่าเท่าตัว (ร้อยละ 36 ต่อร้อยละ 17) สำหรับผู้ที่มีความพอใจในงานปัจจุบันนั้นมีอัตราส่วนร้อยละที่ใกล้เคียงกัน คือบัณฑิตชายร้อยละ 29 และบัณฑิตหญิงร้อยละ 28 สรุปได้ว่าบัณฑิตหญิงมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนงานมากกว่าบัณฑิตชาย รายละเอียดแสดงอยู่ในตารางที่ 3.19

ตารางที่ 3.19

ความต้องการเปลี่ยนงานจำแนกตามเพศของบัณฑิต

ความคิดที่จะเปลี่ยนงาน	เพศของบัณฑิต	
	ชาย	หญิง
	%	%
คิด	36	55
ยังไม่เคยคิด	36	17
ไม่คิด	29	28
รวม	100	100
จำนวน	233	401

ความต้องการเปลี่ยนงานยังขึ้นอยู่กับอายุของของบัณฑิตอีกด้วย ซึ่งบัณฑิตอายุน้อยเท่าไรก็ยังมีผู้ที่คิดจะเปลี่ยนงานมากขึ้นเท่านั้น ความคิดที่จะเปลี่ยนงานจะลดน้อยลงไปในกลุ่มอายุที่สูงขึ้น ในทางกลับกันอัตราส่วนร้อยละของผู้ที่มีความพอใจในงานปัจจุบัน ซึ่งได้แก่ผู้ที่ตอบว่าไม่เคยคิดที่จะเปลี่ยนงานจะมีเพิ่มมากขึ้นตามกลุ่มอายุที่สูงขึ้น สรุปได้ว่าคนหนุ่มสาวที่อายุน้อยซึ่งมีโอกาสในการเลือกงาน ทดลองงานมีมากกว่าคนสูงอายุ เราจะสามารถเห็นคนที่มีความคิดที่จะเปลี่ยนงานใหม่มากกว่ากลุ่มที่มีอายุสูงกว่า ซึ่งกลุ่มหลังนี้ในทางตรงกันข้าม คงจะได้เคยเปลี่ยนงานและทดลองงานต่าง ๆ มากจนพอใจแล้วจึงไม่คิดที่จะเปลี่ยนงานอีกต่อไป รายละเอียดแสดงอยู่ในตารางที่ 3.20

ตารางที่ 3.20

ความต้องการเปลี่ยนงานจำแนกตามอายุของบัณฑิต

ความคิดที่จะ เปลี่ยนงาน	กลุ่มอายุ				
	ไม่เกิน 24	25-29	30-34	35-39	40ขึ้นไป
	%	%	%	%	%
คิด	56	50	44	31	7
ยังไม่ เคยคิด	21	23	29	20	40
ไม่เคยคิด	23	27	27	49	53
รวม	100	100	100	100	100
จำนวน	86	388	108	35	15

สถานภาพทางการสมรส เป็นปัจจัยอีกประการหนึ่งที่เป็นตัวกำหนดความคิดที่จะเปลี่ยนงาน บัณฑิตที่เป็นโสดจะมีผู้ที่คิดจะเปลี่ยนงานในอัตราส่วนร้อยละที่สูงกว่าบัณฑิตกลุ่มที่แต่งงานแล้ว (ร้อยละ 52 ต่อร้อยละ 37) และในทำนองเดียวกันบัณฑิตกลุ่มที่แต่งงานแล้วนี้จะมีผู้ที่ยังไม่เคยคิดจะเปลี่ยนงาน และผู้ที่ไม่เคยคิดจะเปลี่ยนงานในอัตราส่วนร้อยละสูงกว่ากลุ่มบัณฑิตที่เป็นโสด จากตารางที่ 3.21 จะเห็นได้ว่าร้อยละ 35 ของบัณฑิตกลุ่ม

ที่แต่งงานแล้วไม่เคยคิดที่จะเปลี่ยนงานในขณะที่กลุ่มบัณฑิตที่เป็นโสดเพียงร้อยละ 26 เท่านั้นที่มีความคิดอย่างเดียวกัน

ตารางที่ 3.21

ความต้องการเปลี่ยนงานจำแนกตามสถานภาพการสมรส

ความคิดที่จะเปลี่ยนงาน	สถานภาพการสมรส	
	แต่งงานแล้ว %	โสด %
คิด	37	52
ยังไม่เคยคิด	29	22
ไม่เคยคิด	35	26
รวม	100	100
จำนวน	177	450

ปัจจัยที่สัมพันธ์กับรายได้ของบัณฑิต

ดังได้แสดงให้เห็นในตอนแรกแล้วว่าบัณฑิตจากมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนในระดับปานกลาง คือระหว่าง 3500 - 5000 บาทต่อเดือน (ร้อยละ 49) และค่อนข้างสูง (5001 - 7500 บาท) จนถึงสูงมาก (10001 บาทขึ้นไป) รวมกันแล้วมีอัตราส่วนร้อยละสูงกว่าผู้ที่ได้รายได้ตามเกณฑ์ (ไม่เกิน 3500 บาทต่อเดือน) ซึ่งกลุ่มหลังนี้มีอยู่ร้อยละ 23

เมื่อพิจารณารายได้ของบัณฑิตโดยจำแนกตามคณะและสาขาวิชา แล้วพบว่า บัณฑิตส่วนใหญ่ของแต่ละคณะและสาขาวิชา มีรายได้ต่อเดือน ในระดับปานกลาง คือระหว่าง 3500 บาท ถึง 5000 บาทต่อเดือน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเศรษฐศาสตร์บัณฑิต บัณฑิต บัณฑิตและบัณฑิตสาขาการตลาด มีบัณฑิตที่มีรายได้ระดับดังกล่าวประมาณร้อยละ 60 บัณฑิต

สาขาบริหารงานบุคคล เป็นกลุ่มที่มีอัตราส่วนร้อยละของผู้มีรายได้ต่อ เดือนค่อนข้างสูงในอัตรา ส่วนที่สูงกว่าบัณฑิตจากคณะและสาขาอื่นทั้งหมด ดังจะเห็นว่าบัณฑิตสาขานี้มีผู้ที่มีรายได้ ระหว่าง 5001 ถึง 7500 บาท ต่อเดือน ร้อยละ 23 บัณฑิตศาสตร์บัณฑิตเป็นกลุ่มที่มีรายได้ สูง (ระหว่าง 7501 - 10000 บาทต่อเดือน) ในอัตราส่วนร้อยละที่สูงกว่าบัณฑิตจาก คณะและสาขาอื่นทั้งหมด (ร้อยละ 11) บัณฑิตสาขาการตลาดเป็นกลุ่มที่จัดว่ามีผู้ที่มีรายได้ สูงมาก (เกิน 10001 บาทต่อเดือนขึ้นไป) ในอัตราส่วนร้อยละที่สูงที่สุด คือร้อยละ 9 คิด ตามด้วยบัณฑิตสาขาบริหารงานบุคคล คือร้อยละ 8 รายละเอียดแสดงอยู่ในตารางที่

3.22

ตารางที่ 3.22

รายได้ปัจจุบันต่อ เดือนของบัณฑิตจำแนกตามคณะและสาขาวิชา

รายได้ต่อเดือน	คณะและสาขาวิชา					
	การเงิน	บุคคล	การตลาด	บัญชี	เศรษฐศาสตร์	นิติศาสตร์
	%	%	%	%	%	%
ต่ำกว่า 3500 บาท	22	25	17	22	15	30
3500 - 5000	49	38	60	60	67	34
5001 - 7500	20	23	12	12	15	19
7501 - 10000	4	5	2	3	-	11
10001 บาทขึ้นไป	4	8	9	3	4	5
รวม	100	100	100	100	100	100
จำนวน	229	107	56	118	27	93

รายได้ต่อ เดือนของบัณฑิตขึ้นอยู่กับว่าบัณฑิตสำเร็จการศึกษามานานแล้วหรือยัง บัณฑิตที่จบรุ่นแรก ๆ ปัจจุบันย่อมจะต้องมีผู้ที่ได้รับ เงิน เดือนสูงกว่าบัณฑิตรุ่นที่เพิ่งจบมาไป นาน ข้อมูลที่เสนอในตารางที่ 3.23 แสดงให้เห็นข้อเท็จจริงดังกล่าว บัณฑิตรุ่นล่าสุด

หรือรุ่นปี 2526 - 2527 เป็นกลุ่มที่มีผู้ได้เงินเดือนเดือนละไม่เกิน 3500 บาทในอัตรา ส่วนร้อยละสูงกว่าบัณฑิตรุ่นก่อนหน้า (บัณฑิตรุ่น 2522 - 2526) โดยบัณฑิตรุ่นปี 2526-2527 มีผู้ที่ได้เงินเดือน ๗ ละไม่เกิน 3500 บาท ร้อยละ 47 ในขณะที่บัณฑิตรุ่นปี 2521 - 2522 ที่ได้รับเงินเดือนในอัตราเท่ากันมีเพียงร้อยละ 9 เท่านั้น ในทำนองเดียวกัน เราจะพบว่าบัณฑิตรุ่นปี 2521 - 2522 ที่ได้รับเงินเดือนค่อนข้างสูงคือระหว่าง 5001 - 7500 บาท มีถึงร้อยละ 31 ในขณะที่บัณฑิตที่จบในรุ่นต่อ ๆ มาที่ได้รับเงินเดือนในอัตราเดียวกัน จะมีอัตราส่วนร้อยละต่ำกว่า เช่นบัณฑิตรุ่นปี 2526 - 2527 ที่ได้รับเงินเดือนในอัตราเดียวกันมีเพียงร้อยละ 12 และที่เห็นได้ชัดก็คือเราจะพบว่า ในกลุ่มบัณฑิตรุ่นแรก ๆ อีกเช่นเดียวกัน ที่มีผู้ได้รับเงินเดือนในชั้นสูงมากคิดเป็นอัตราส่วนร้อยละสูงกว่าบัณฑิตในรุ่น ต่อ ๆ มาทุกรุ่น

ตารางที่ 3.23

รายได้ปัจจุบันต่อเดือนของบัณฑิตจำแนกตามปีที่สำเร็จการศึกษา

รายได้ต่อเดือน	ปีที่สำเร็จการศึกษา					
	2521-2522	22-23	23-24	24-25	25-26	26-27
	%	%	%	%	%	%
ต่ำกว่า 3500	9	18	15	28	28	47
3500 - 5000	46	59	56	45	49	35
5001 - 7500	31	15	21	15	14	12
7501 - 10000	3	4	3	8	6	3
10001 ขึ้นไป	12	4	6	5	3	4
รวม	100	100	100	100	100	100
จำนวน	77	76	164	107	120	73

อัตราเงินเดือนที่บัณฑิตได้รับจะแตกต่างกันออกไปตามเพศของบัณฑิต บัณฑิตชายมีแนวโน้มที่จะได้รับเงินเดือนสูงมากกว่าบัณฑิตหญิง จากตารางที่ 3.24 บัณฑิตหญิงที่ได้รับเงินเดือนตามเกณฑ์ คือต่ำกว่า 3500 บาทต่อเดือน มีร้อยละ 26 ในขณะที่บัณฑิตชายที่ได้รับเงินเดือนเท่ากันมีร้อยละ 18 บัณฑิตหญิงส่วนใหญ่หรือกว่าครึ่งหนึ่งได้รับเงินเดือนในชั้นปานกลาง คือระหว่าง 3500 - 5000 บาท ส่วนบัณฑิตชายที่ได้รับเงินเดือนในชั้นปานกลางมีร้อยละ 45 บัณฑิตชายที่ได้รับเงินเดือนสูงและสูงมากก็มีอัตราส่วนร้อยละที่สูงกว่าบัณฑิตหญิง บัณฑิตชายที่ได้รับเงินเดือนตั้งแต่ 10001 บาทขึ้นไปมีร้อยละ 9 ในขณะที่บัณฑิตหญิงที่ได้รับเงินเดือนสูงมาก มีเพียงร้อยละ 3

ตารางที่ 3.24

รายได้ปัจจุบันต่อเดือนของบัณฑิตจำแนกตามเพศ

รายได้ต่อเดือน	เพศของบัณฑิต	
	ชาย %	หญิง %
ต่ำกว่า 3,500 บาท	18	26
3,500 - 5,000	45	51
5,001 - 7,500	21	16
7,501 - 10,000	7	3
10,001 บาทขึ้นไป	9	3
รวม	100	100
จำนวน	235	401

อายุของบัณฑิต เป็นปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดอัตราเงินเดือนของบัณฑิตอีกปัจจัยหนึ่ง อัตราเงินเดือนจะแปรเปลี่ยนไปตามอายุ บัณฑิตอายุน้อยจะมีอัตราส่วนร้อยละของผู้ได้รับเงิน

เดือนที่ไม่สูงนักในอัตราส่วนร้อยละที่สูงกว่าบัณฑิตในกลุ่มอายุที่สูงขึ้นซึ่งขณะที่กลุ่มอายุของ บัณฑิตสูงขึ้นเท่าไร อัตราส่วนร้อยละของผู้ที่ได้รับเงินเดือนสูงและสูงมากก็จะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เช่น ในกลุ่มบัณฑิตอายุไม่เกิน 24 ปี ที่ได้เงินเดือนระหว่าง 7501 - 10000 บาท มี เพียงร้อยละ 2 ในกลุ่มอายุ 25 - 29 มีร้อยละ 3 กลุ่มอายุ 30 - 34 มีร้อยละ 5 และ มีเพิ่มมากขึ้นเป็นร้อยละ 14 ในกลุ่มอายุ 35 - 39 และเป็นร้อยละ 40 ในกลุ่มอายุ 40 ปี ขึ้นไป และในทำนองเดียวกันจะพบว่าผู้ที่อยู่ในกลุ่มอายุ 40 ปีขึ้นไป จะมีอัตราส่วนร้อยละของ ผู้ที่มีรายได้สูงมาก (ตั้งแต่ 10001 บาทขึ้นไป) ในอัตราส่วนที่สูงที่สุด และอัตราส่วนจะ ลดหลั่นลงไปตามกลุ่มอายุที่ลดน้อยลง รายละเอียดแสดงอยู่ในตารางที่ 3.25

ตารางที่ 3.25

รายได้ปัจจุบันต่อเดือนของบัณฑิตจำแนกตามอายุของบัณฑิต

รายได้ต่อเดือน	กลุ่มอายุ				
	ไม่เกิน 24	25-29	30-34	35-39	40ขึ้นไป
	%	%	%	%	%
ต่ำกว่า 3500 บาท	36	26	9	17	-
3500 - 5000	51	53	50	17	7
5001 - 7500	11	15	31	36	20
7501 - 10000	2	3	5	14	40
10001 บาทขึ้นไป	-	4	6	17	33
รวม	100	100	100	100	100
จำนวน	86	386	111	36	15

ปัจจัยอีกประการหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับอัตราเงินเดือนคือ สถานภาพการเป็นนักศึกษา ของบัณฑิต บัณฑิตที่เคยเป็นนักศึกษาภาคค่ำมาก่อน มีโอกาสที่จะได้รับเงินเดือนในอัตรา

สูงและสูงมาก มากกว่า บัณฑิตที่เป็นนักศึกษาภาคปกติ ซึ่งส่วนใหญ่จะได้รับเงินเดือนในระดับปานกลางและตามวุฒิ ดังจะเห็นได้ว่าบัณฑิตที่เคยเป็นนักศึกษาภาคปกติ ร้อยละ 55 ได้รับเงินเดือนในชั้นปานกลางในขณะที่บัณฑิตที่เคยเป็นนักศึกษาภาคค่ำได้เงินเดือนในชั้นปานกลางร้อยละ 39 บัณฑิตที่เคยเป็นนักศึกษาภาคค่ำ กลุ่มที่ได้รับเงินเดือนค่อนข้างสูงสูงและสูงมาก คิดเป็นอัตราส่วนร้อยละสูงกว่าบัณฑิตที่เคยเป็นนักศึกษาภาคปกติทุกระดับ เช่น บัณฑิตที่เป็นนักศึกษาภาคค่ำที่ได้เงินเดือนสูงมีร้อยละ 7 และที่ได้เงินเดือนสูงมากมีร้อยละ 3 ในขณะที่บัณฑิตที่เคยเป็นนักศึกษาภาคปกติที่ได้เงินเดือนสูงมีเพียงร้อยละ 3 และสูงมากมีเพียง ร้อยละ 4 เท่านั้น รายละเอียดแสดงอยู่ในตารางที่ 3.26

ตารางที่ 3.26

รายได้ปัจจุบันต่อเดือนของบัณฑิตจำแนกตามสถานภาพการเป็นนักศึกษา

รายได้ต่อเดือน	สถานภาพการเป็นนักศึกษา	
	ภาคปกติ	ภาคค่ำ
	%	%
ต่ำกว่า 3500 บาท	24	19
3500 - 5000	55	39
5001 - 7500	14	26
7501 - 10000	3	7
10001 บาทขึ้นไป	4	3
รวม	100	100
จำนวน	367	216

แต่มี เฉลี่ยสะสม เมื่อสำเร็จการศึกษาหรืออีกนัยหนึ่งความสำเร็จทางการศึกษาของบัณฑิต เป็นตัวกำหนดรายได้ที่จะได้รับอีกองค์ประกอบหนึ่ง ผลตอบแทนจากการทำงาน

หรือเงินเดือนจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับว่าบัณฑิตผู้นั้น มีผลการเรียนเป็นอย่างไรข้อมูลใน ตารางที่ 3.27 แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า ผู้ที่มีผลการเรียนดี ย่อมจะมีโอกาสที่จะได้ รับค่าตอบแทนสูงมากกว่าผู้ที่มีผลการเรียนค่อนข้างอ่อน หรือปานกลาง อัตราส่วนร้อยละ ของ ผู้ที่ได้รับเงินเดือนตามเกณฑ์ (ต่ำกว่า 3500 บาท) จะลดลงเรื่อย ๆ ตามระดับแค้นเฉลี่ย สะสมที่เพิ่มขึ้น ดังจะเห็นได้ว่าผู้ที่มีผลการเรียนค่อนข้างอ่อนที่ได้เงินเดือนตาม เกณฑ์มีอยู่ ร้อยละ 20 แต่ในกลุ่มที่มีผลการเรียนปานกลางอัตราส่วนร้อยละจะลดลงมาเหลือ ร้อยละ 18 และในกลุ่มที่มีผลการเรียนค่อนข้างดีอัตราส่วนร้อยละจะลดลงเหลือร้อยละ 14 ในทำนองเดียวกัน เมื่อพิจารณาในกลุ่มที่มี เงิน เดือนสูงและสูงมาก อัตราส่วนร้อยละจะเพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ ตามระดับแค้นเฉลี่ยสะสมที่เพิ่มขึ้นดังจะเห็นได้ว่าในกลุ่มที่มีเงินเดือนสูงมาก ผู้ที่ได้แค้นเฉลี่ย สะสมระหว่าง 2 - 2.49 ที่ได้เงินเดือนสูงมากมีเพียงร้อยละ 4 ผู้ที่ได้แค้นเฉลี่ย สะสมระหว่าง 2.5 - 2.99 มีร้อยละ 5 ที่ได้เงินเดือนสูงมาก ส่วนผู้ที่ได้แค้นเฉลี่ย สะสมระหว่าง 3 - 3.49 มีผู้ที่ได้เงินเดือนสูงมากเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 11 สรุปได้ว่าผล การเรียนเป็นตัวกำหนดโอกาสในการที่จะได้รับเงินเดือนมาก หรือน้อยอีกประการหนึ่ง

ตารางที่ 3.27

รายได้ปัจจุบันของบัณฑิตจำแนกตามแค้นเฉลี่ยสะสม

รายได้ต่อเดือน	แค้นเฉลี่ยสะสม			
	2-2.49	2.5-2.99	3-3.49	3.5-4
	%	%	%	%
ต่ำกว่า 3500 บาท	20	18	14	-
3500 - 5000	50	50	41	13
5001 - 7500	14	22	29	13
7501 - 10000	4	5	5	38
10001 บาทขึ้นไป	4	5	11	38
รวม	100	100	100	100
จำนวน	374	163	63	8

ปัจจัยที่สัมพันธ์กับลักษณะของการได้รับเข้าทำงาน

การได้รับเข้าทำงานแบ่งเป็น 4 ลักษณะใหญ่ ๆ ด้วยกัน คือ บัณฑิตได้เข้าทำงานโดยไม่ต้องมีการสอบใด ๆ หรือมีเฉพาะการสอบสัมภาษณ์อย่างเดียว หรือ มีเฉพาะการสอบข้อเขียนอย่างเดียว หรือมีทั้งการสอบข้อเขียนและสอบสัมภาษณ์ จากผลการวิจัยพบว่าในการได้รับเข้าทำงานนั้น บัณฑิตส่วนใหญ่ (ร้อยละ 47) ได้รับการบรรจุเข้าทำงาน โดยผ่านการสอบข้อเขียนและการสอบสัมภาษณ์ ร้อยละ 30 ผ่านการสอบสัมภาษณ์อย่างเดียว ร้อยละ 17 ได้เข้าทำงานโดยไม่ต้องมีการสอบใด ๆ ทั้งสิ้น และมีจำนวนน้อยมาก (ร้อยละ 1) ที่ได้เข้าทำงานโดยผ่านเฉพาะการสอบข้อเขียนอย่างเดียว

การคัดเลือกบัณฑิตโดยวิธีการที่เคร่งครัด คือทั้งสอบข้อเขียนและสอบสัมภาษณ์ ดูเหมือนว่าจะ เป็นสิ่งที่บัณฑิตในกลุ่มอายุสูงจะประสบมากกว่าบัณฑิตกลุ่มอายุน้อย หรืออาจจะกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าการสอบคัดเลือกบุคคลากรในรุ่นก่อน ๆ มีความเคร่งครัดมากกว่าในรุ่นปัจจุบัน จากตารางที่ 3.28 ยิ่งบัณฑิตอยู่ในกลุ่มอายุเพิ่มมากขึ้นเท่าใด อัตราส่วนร้อยละของผู้ที่ผ่านทั้งการสอบข้อเขียนและการสอบสัมภาษณ์ก็จะมีเพิ่มมากขึ้นด้วย และในทำนองเดียวกัน การสอบคัดเลือกโดยใช้วิธีการ สอบสัมภาษณ์อย่างเดียว ก็จะลดจำนวนลงในขณะที่กลุ่มอายุของบัณฑิตเพิ่มขึ้น แสดงว่าการสอบสัมภาษณ์อย่างเดียวจะมีปรากฏมากเฉพาะในกลุ่มบัณฑิตรุ่นหลัง ๆ เท่านั้น ดังจะเห็นได้ว่าในกลุ่มบัณฑิตที่มีอายุไม่เกิน 24 ปี ร้อยละ 42 ได้เข้าทำงานโดยผ่านการสอบคัดเลือกอย่างเดียว อัตราส่วนร้อยละจะลดลงเหลือร้อยละ 31 ในบัณฑิตกลุ่มอายุระหว่าง 25 - 29 และในกลุ่มอายุ 35 - 39 จะเหลือเพียงร้อยละ 15 ที่ได้งานโดยผ่านการสอบคัดเลือกอย่างเดียว

ตารางที่ 3.23

ลักษณะการได้รับเข้าทำงานจำแนกตามกลุ่มอายุของบัณฑิต

ลักษณะการได้รับเข้าทำงาน	กลุ่มอายุของบัณฑิต				
	ไม่เกิน 24	25-29	30-34	35-39	40ขึ้นไป
	%	%	%	%	%
ไม่มีการสอบ	14	19	15	15	7
สัมภาษณ์อย่างเดียว	42	31	19	15	29
ข้อเขียนอย่างเดียว	-	1	1	3	-
ทั้งข้อเขียนและสัมภาษณ์	42	43	50	68	64
อื่น ๆ	3	6	7	-	-
รวม	100	100	100	100	100
จำนวน	61	369	103	34	14

การได้งานทำ

ดังได้ทราบมาแล้วว่า บัณฑิตส่วนใหญ่ (ร้อยละ 44) ของธุรกิจบัณฑิตฯ ได้งานทำโดยใช้ความสามารถของตัวเอง นอกจากนี้มีผู้ที่ใช้ทั้งความสามารถและได้รับความช่วยเหลือจากผู้อื่น (ร้อยละ 30) มีบางส่วนที่ใ้ญาติพี่น้องช่วยเหลือ (ร้อยละ 15) และมีอยู่เพียงส่วนน้อยที่ให้เพื่อนช่วยเหลือ (ร้อยละ 3) ต่อไปจะวิเคราะห์ดูว่ามีปัจจัยอะไรบ้างที่มีความสัมพันธ์กับวิธีการได้งานทำของบัณฑิต

ลักษณะการได้งานทำมีความแตกต่างกันไปตามคณะและสาขาวิชา บัณฑิตจากคณะนิติศาสตร์ เป็นกลุ่มที่ได้งานทำโดยการใช้ความสามารถของตนเองมากที่สุด (ร้อยละ 54) บัณฑิตจากคณะ เศรษฐศาสตร์ เป็นกลุ่มที่ได้งานทำโดยใช้ความสามารถของตนเองน้อยที่สุด (ร้อยละ 25) ในขณะที่เดียวกัน เศรษฐศาสตร์บัณฑิต เป็นกลุ่มที่สามารถพบผู้ที่ได้งานทำโดยมีญาติช่วยเหลือมากที่สุด (ร้อยละ 23) และเป็นกลุ่มที่มีเพื่อนช่วยเหลือมากที่สุด (ร้อยละ 12) บัณฑิตบัณฑิตเป็น

กลุ่มที่ได้งานทำโดยได้รับความช่วยเหลือจากญาติในอัตราส่วนร้อยละต่ำที่สุด (ร้อยละ 11) กลุ่มที่ได้งานทำโดยมีทั้งญาติช่วยประกอบกับใช้ความสามารถของตัวเองในอัตราส่วนที่สูงที่สุดคือมีญาติช่วย (ร้อยละ 34) ส่วนบัณฑิตสาขาการตลาดเป็นกลุ่มที่ได้งานทำด้วยวิธีนี้ ในอัตราส่วนร้อยละต่ำที่สุดเพียงร้อยละ 19 และบัณฑิตกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่มีงานเป็นของตัวเองหรือทำงานของญาติในอัตราส่วนร้อยละสูงที่สุดคือร้อยละ 14 รายละเอียดแสดงอยู่ในตารางที่ 3.29

ตารางที่ 3.29

การได้งานทำจำแนกตามคณะและสาขาวิชา

การได้งานทำ	คณะและสาขาวิชา					
	การเงิน	บุคคล	ตลาด	บัญชี	เศรษฐศาสตร์	นิติศาสตร์
	%	%	%	%	%	%
ใช้ความสามารถส่วนตัว	40	44	49	41	35	54
ญาติช่วย	18	14	14	11	23	15
เพื่อนช่วย	3	-	2	3	12	3
งานของตัวเอง	3	8	14	9	4	3
ทั้งใช้ความสามารถและ คนอื่นช่วย	34	32	19	34	27	23
อื่น ๆ	2	2	2	2	2	1
รวม	100	100	100	100	100	100
จำนวน	225	106	57	117	26	92

ลักษณะการได้งานทำยังมีความแตกต่างกันไปกลุ่มอายุของบัณฑิต ยิ่งบัณฑิตอยู่ในกลุ่มอายุสูงมากเท่าไร เราจะพบว่าอัตราส่วนร้อยละของผู้ที่ได้งานทำโดยใช้ความสามารถของตัวเอง ยิ่งมีอัตราส่วนร้อยละสูงมากขึ้นตามลำดับบัณฑิตกลุ่มอายุน้อยคือไม่เกิน 24 ปี เป็นกลุ่มที่มีอัตราส่วนร้อยละของผู้ที่ได้งานทำโดยใช้ความสามารถของตัวเองน้อยที่สุด และใน

ทางตรงกันข้ามบัณฑิตกลุ่มนี้ เราจะสามารถพบผู้ที่ได้งานทำด้วยความช่วยเหลือของญาติ พี่น้องและของเพื่อนในอัตราส่วนร้อยละที่สูงที่สุด รายละเอียดแสดงอยู่ในตารางที่ 3.30

ตารางที่ 3.30

ลักษณะการได้งานทำจำแนกตามกลุ่มอายุของบัณฑิต

ลักษณะการได้งานทำ	กลุ่มอายุ				
	ไม่เกิน 24	25-29	30-34	35-39	40ขึ้นไป
	%	%	%	%	%
ใช้ความสามารถส่วนตัว	41	39	51	68	79
ญาติช่วย	19	16	15	3	14
เพื่อนช่วย	6	2	1	3	-
เป็นงานของตนเอง	2	8	5	-	-
ใช้ทั้งความสามารถและผู้อื่นช่วย	30	33	28	24	7
อื่น ๆ	2	2	1	3	-
รวม	100	100	100	100	100
จำนวน	84	383	110	34	14

สภาพภาพของการ เป็นนักศึกษา เป็นปัจจัยอีกประการหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับการ ได้งานทำ บัณฑิตที่เคยเป็นนักศึกษาภาคค่ำจะ เป็นกลุ่มที่ได้งานทำโดยใช้ความสามารถของ ตัวเองในอัตราส่วนร้อยละที่สูงกว่า บัณฑิตที่เป็นนักศึกษาภาคปกติซึ่งบัณฑิตในกลุ่มหลังนี้จะมีผู้ที่ ได้งานทำโดยอาศัยความช่วยเหลือจากญาติพี่น้อง และใช้ทั้งความสามารถประกอบกับความ ช่วยเหลือจากญาติพี่น้องในอัตราส่วนร้อยละที่สูงกว่า บัณฑิตที่เป็นนักศึกษาภาคค่ำ และในทำนอง เดียวกันบัณฑิตที่เป็นนักศึกษาภาคกลางวันจะได้เพื่อนช่วยเหลือให้เข้าทำงาน ในอัตราส่วน ร้อยที่สูงกว่าบัณฑิตที่เป็นนักศึกษาภาคค่ำมาก รายละเอียดแสดงอยู่ในตารางที่ 3.31

ตารางที่ 3.31

ลักษณะการได้งานทำจำแนกตามสถานภาพการเป็นนักศึกษา

การได้งานทำ	สถานภาพการเป็นนักศึกษา	
	ภาคปกติ	ภาคค่ำ
	%	%
ใช้ความสามารถส่วนตัว	38	56
ญาติช่วย	17	13
เพื่อนช่วย	4	1
เป็นงานของตนเอง	8	2
ใช้ทั้งความสามารถและญาติช่วย	31	20
อื่น ๆ	2	1
รวม	100	100
จำนวน	363	211

ปัจจัยที่สัมพันธ์กับสาเหตุของการเลือกที่จะทำงานปัจจุบัน

ในกลุ่มบัณฑิตที่มีงานทำในปัจจุบัน ประมาณครึ่งหนึ่งทำงานชนิดนี้เพราะเห็น
 ว่างานที่กำลังทำอยู่นี้ เป็นงานที่ดีและคนมีความพอใจที่จะทำ ประมาณกว่าหนึ่งในสามเด็ก
 น้อยต้องทำเพราะยังไม่มีงานอื่นที่ดีกว่านี้ อีกร้อยละ 6 ตอบว่าทำงานนี้เพราะเป็นงาน
 ของตนเองหรือของญาติ อีกกลุ่มหนึ่งซึ่งมีอัตราส่วนร้อยละเท่ากันตอบว่ามีคามารถาเห็นว่า เป็น
 งานที่ดี สรุปได้ว่าส่วนใหญ่ทำงานปัจจุบันด้วยความเต็มใจและพอใจมีบางส่วนทำด้วยความ
 จำใจและมีส่วนน้อยที่ทำเพราะตามใจพ่อแม่ และทำเพราะเป็นงานของตนเอง

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาจำแนกตามคณะและสาขาวิชาต่าง ๆ แล้วพบว่า มี
 ความแตกต่างกันในแง่ของสาเหตุของการเลือกทำงานปัจจุบัน บัณฑิตสาขาบริหารการเงิน

บริหารงานบุคคลและบริหารการตลาดมีผู้ที่ทำงานด้วยความพอใจและเห็นว่า เป็นงานที่ดี ในอัตราส่วนร้อยละเท่ากัน (ร้อยละ 52) และเป็นสาขาวิชาที่มีผู้ที่ทำงานเพราะความพอใจมากเกือบเท่ากับนิสิตศาสตรบัณฑิต (ร้อยละ 53) ส่วนบัณฑิตศึกษานั้นมีผู้ที่ทำงานเพราะความพอใจในอัตราส่วนร้อยละรองลงมา (ร้อยละ 48) ส่วนเศรษฐศาสตรบัณฑิตนั้นมีผู้ที่พอใจกับงานในอัตราส่วนร้อยละต่ำที่สุด (ร้อยละ 42) ซึ่งบัณฑิตจากคณะเศรษฐศาสตร์จัดว่าเป็นกลุ่มที่มีผู้ที่กำลังทำงานด้วยความจำใจมากที่สุด (ร้อยละ 50) บัณฑิตสาขาการตลาดเป็นกลุ่มที่มีผู้ที่ทำงานด้วยความจำใจน้อยที่สุด (ร้อยละ 30) และเป็นกลุ่มที่มีผู้ที่ทำงานของตัวเองหรือของญาติในอัตราส่วนที่สูงที่สุดถึงร้อยละ 14 สำหรับนิสิตศาสตรบัณฑิตเป็นกลุ่มที่ทำงานของตัวเองน้อยที่สุด เพียงร้อยละ 1 เท่านั้น รายละเอียดแสดงอยู่ในตารางที่ 3.32

เหตุผลที่เลือกทำงานปัจจุบันยังแตกต่างกันออกไปตามปีที่สำเร็จการศึกษา บัณฑิตที่จบในรอบแรก ๆ คือรุ่น 7 รุ่น 8 และรุ่น 9 จะมีผู้ที่ทำงานเพราะความพอใจและเพราะเห็นว่า เป็นงานที่ดี ในอัตราส่วนร้อยละค่อนข้างสูง คือร้อยละ 57 ร้อยละ 54 และร้อยละ 56 ตามลำดับ สำหรับบัณฑิตที่จบรุ่นหลังสุดคือรุ่น 12 ซึ่งเรียนสำเร็จในปีการศึกษา 2526 - 2527 เป็นกลุ่มที่ทำงานด้วยความพอใจในงานน้อยที่สุดคือมีเพียงร้อยละ 42 และบัณฑิตกลุ่มที่เรียนสำเร็จล่าสุดนี้เป็นกลุ่มที่มีผู้ทำงานด้วยความจำใจ ในอัตราส่วนร้อยละค่อนข้างสูง และเป็นอัตราส่วนร้อยละสูงกว่าบัณฑิตที่จบในปีก่อน ๆ เป็นที่น่าสังเกตว่า อัตราส่วนร้อยละของผู้ที่ทำงานปัจจุบัน เพราะไม่มีทางเลือกหรือทำ เพราะยังไม่มีงานอื่นที่ดีกว่ามีมากขึ้นเป็นลำดับ โดยจะมีน้อยที่สุดในรุ่นแรก ๆ และจะมีเพิ่มมากขึ้นในรุ่นหลังสุด รายละเอียดได้จากตารางที่ 3.33

ตารางที่ 3.32

สาเหตุของการเลือกทำงานปัจจุบัน

จำแนกตาม คณะและสาขาวิชา

สาเหตุของการเลือก ทำงานปัจจุบัน	คณะและสาขาวิชา					
	การเงิน	บุคคล	การตลาด	บัญชี	เศรษฐศาสตร์	นิติศาสตร์
	%	%	%	%	%	%
ยังไม่มีงานอื่นที่ดีกว่านี้	40	36	30	36	50	41
เป็นงานของตนเอง หรือของญาติ	3	0	14	10	-	1
เป็นงานที่ดีและพอใจ ที่จะทำ	52	52	52	48	42	53
บิดามารดาเห็นว่าดี	6	4	4	7	8	6
รวม	100	100	100	100	100	100
จำนวน	225	107	56	115	26	91

ตารางที่ 3.33

สาเหตุของการเลือกทำงานปัจจุบัน

จำแนกตามปีที่สำเร็จการศึกษา

สาเหตุของการเลือกทำงานในปัจจุบัน	ปีที่สำเร็จการศึกษา					
	2521-22	2522-23	2523-24	2524-25	2525-26	2526-27
	(รุ่น7)	(รุ่น8)	(รุ่น9)	(รุ่น10)	(รุ่น11)	(รุ่น12)
	%	%	%	%	%	%
ยังไม่มียางานอื่นที่ดีกว่านี้	29	35	30	36	45	47
เป็นงานของคนเองหรือของญาติ	5	3	4	12	3	5
เป็นงานที่ดีและพอใจที่จะทำ	57	54	56	44	48	42
บิดามารดาเห็นว่าดี	3	8	3	8	4	7
รวม	100	100	100	100	100	100
จำนวน	75	75	160	105	118	77

อายุของบัณฑิต เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับสาเหตุของการเลือกทำงานในปัจจุบัน ยิ่งบัณฑิตอายุมากขึ้น เท่าใดอัตราส่วนร้อยละของผู้ที่ทำงานปัจจุบันด้วยความพอใจในงานก็ยิ่งสูงขึ้นตามลำดับ จากตารางที่ 3.34 จะเห็นได้ว่าบัณฑิตกลุ่มอายุน้อยไม่เกิน 24 ปี มีผู้ที่ทำงานปัจจุบัน เพราะเห็นว่า เป็นงานที่ดีและพอใจที่จะทำอยู่ร้อยละ 50 แต่ในกลุ่มอายุ 30-34 อัตราส่วนร้อยละของผู้ที่ทำงานด้วยความพอใจเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 60 และในกลุ่มอายุ 40 ปีขึ้นไป เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 93 ในทำนองเดียวกันจะพบว่าอัตราส่วนร้อยละของบัณฑิตที่ทำงานปัจจุบันด้วยเหตุผลที่ว่ายังไม่มียางานอื่นที่ดีกว่านี้ มีอยู่ค่อนข้างสูงในกลุ่มบัณฑิตอายุน้อย และอัตราส่วนร้อยละของบัณฑิตที่มีเหตุผลดังกล่าวจะลดลงเรื่อย ๆ ตามกลุ่มอายุที่เพิ่มขึ้น ดังจะเห็นได้ว่าบัณฑิตกลุ่มอายุไม่เกิน 24 ปีที่ให้เหตุผลว่ายังไม่มียางานอื่นที่ดีกว่านี้มีร้อยละ 42 และในกลุ่มอายุ 30-34 ปี ผู้ที่ให้เหตุผลดังกล่าวลดลงเหลือร้อยละ 32 และเหลือเพียงร้อยละ 7 ในกลุ่มอายุ 40 ปีขึ้นไป

ตารางที่ 3.34

สาเหตุของการเลือกทำงานปัจจุบันจำแนกตามกลุ่มอายุของบัณฑิต

สาเหตุของการเลือกทำงานปัจจุบัน	กลุ่มอายุของบัณฑิต				
	ไม่เกิน 24	25-29	30-34	35-39	40ขึ้นไป
	%	%	%	%	%
ยังไม่มีงานอื่นที่ดีกว่านี้	42	41	33	32	7
เป็นงานของตนเอง	2	7	4	-	-
เป็นงานที่ดีและพอใจจะทำ	50	46	60	62	93
บิดามารดาเห็นว่าดี	6	6	4	6	-
รวม	100	100	100	100	100
จำนวน	82	382	109	34	15

สาเหตุของการเลือกทำงานปัจจุบันยังมีความสัมพันธ์กับผลการศึกษาหรือตำแหน่งเฉลี่ย เมื่อสำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัย บัณฑิตกลุ่มที่มีผลการเรียนค่อนข้างดีจะมีผู้ทำงานด้วยความพอใจในงานเพราะเป็นงานที่ดี ในอัตราส่วนร้อยละที่สูงกว่าบัณฑิตกลุ่มที่มีผลการเรียนปานกลางและค่อนข้างอ่อน ซึ่งในทางตรงกันข้ามบัณฑิตที่มีผลการเรียนค่อนข้างอ่อน และปานกลางเราจะพบว่าผู้ทำงานปัจจุบันด้วยเหตุผลที่ว่ายังไม่มีงานอื่นที่ดีกว่านี้ หรืออีกนัยหนึ่งบัณฑิตต้องทำงานปัจจุบันเพราะยังไม่มีทางเลือกที่ดีกว่า ในอัตราส่วนร้อยละที่สูงกว่าบัณฑิตกลุ่มที่มีผลการเรียนค่อนข้างดี แสดงว่าบัณฑิตที่มีผลการเรียนดีย่อมมีโอกาสที่จะได้ทำงานที่ตนมีความพอใจและ เป็นงานที่ดีมากกว่าบัณฑิตที่มีผลการเรียนค่อนข้างอ่อนและปานกลาง รายละเอียดแสดงอยู่ในตารางที่ 3.35

ตารางที่ 3.35

สาเหตุของการเลือกทำงานปัจจุบันจำแนกตามผลการศึกษา (แต่มีเฉลี่ยสะสม)

สาเหตุของการเลือกทำงานปัจจุบัน	แต่มีเฉลี่ยสะสม			
	2-2.49	2.50-2.99	3.00-3.49	3.5 +
	%	%	%	%
ยังไม่มีงานอื่นที่ดีกว่านี้	40	40	23	37
เป็นงานของตนเอง	5	9	-	-
เป็นงานที่ดีและพอใจทำ	49	45	73	63
มีค่าขาดเห็นว่ามี	6	6	5	-
รวม	100	100	100	100
จำนวน	369	177	62	8

สาเหตุของการเลือกทำงานปัจจุบันยังมีความสัมพันธ์กับเพศของบัณฑิตด้วย บัณฑิตหญิงที่ทำงานปัจจุบัน แม้ว่าส่วนใหญ่ คือร้อยละ 45 จะทำงานด้วยความพอใจก็ตาม แต่อีกร้อยละ 42 ทำงานปัจจุบันเพราะยังไม่มีงานอื่นที่ดีกว่านี้ ตรงข้ามกับบัณฑิตชายซึ่งส่วนใหญ่ คือร้อยละ 60 ทำงานเพราะได้งานที่ตนเห็นว่าดีและพอใจ อัตราส่วนร้อยละของบัณฑิตชายที่ทำงานที่ตนพอใจ มีสูงกว่าบัณฑิตหญิงมาก และในทางตรงกันข้ามบัณฑิตชายที่ทำงานเพราะความจำใจก็มีจำนวนไม่มาก เมื่อเทียบกับบัณฑิตหญิง คือมีเพียงร้อยละ 32 เท่านั้น เป็นที่น่าสังเกตว่า บัณฑิตหญิงที่ทำงานปัจจุบัน เพราะพ่อแม่ เห็นว่าดีมีมากกว่าบัณฑิตชายในอัตราส่วนร้อยละ 7 ต่อร้อยละ 4 และอัตราส่วนร้อยละของบัณฑิตหญิงที่ทำงานเพราะเป็นงานของตัวเอง ก็สูงกว่าบัณฑิตชายเพียงเล็กน้อย คือร้อยละ 6 ต่อร้อยละ 5 รายละเอียดแสดงอยู่ในตารางที่ 3.36

สาเหตุของการเลือกทำงานปัจจุบันยังคงมีความแตกต่างกันระหว่างกลุ่มที่เคยเป็นนักศึกษาภาคปกติ กับ กลุ่มที่เคยเป็นนักศึกษาภาคค่ำโดยบัณฑิตกลุ่มที่เคยเป็นนักศึกษาภาคค่ำมีส่วนใหญ่ คือร้อยละ 58 ทำงานปัจจุบัน เพราะเห็นว่า เป็นงานที่ดีและคนพอใจจะทำ ในขณะที่บัณฑิตที่เคยเป็นนักศึกษาภาคปกติที่ทำงาน เพราะความพอใจและมีอัตราส่วนร้อยละต่ำกว่ากลุ่มแรกมากคือมีเพียงร้อยละ 47 เท่านั้น และในทางกลับกันบัณฑิตกลุ่มที่เคยเป็นนักศึกษาภาคปกติจะมีผู้ที่ทำงาน เพราะความจำใจหรือเพราะยังหางานอื่นที่ดีกว่านี้ไม่ได้ ในอัตราส่วนร้อยละสูงกว่าบัณฑิตที่เป็นนักศึกษาภาคค่ำ สิ่งที่นำสังเกตประการสุดท้ายคือ บัณฑิตที่เป็นนักศึกษาภาคปกติมีอัตราส่วนร้อยละของผู้ที่ทำงานของตัวเองสูงกว่าบัณฑิตที่เป็นนักศึกษาภาคปกติ ในอัตราส่วนร้อยละ 7 ต่อร้อยละ 2 ตารางที่ 3.36 แสดงรายละเอียดทั้งหมด

ตารางที่ 3.36

สาเหตุของการเลือกทำงานปัจจุบันจำแนกตาม เพศและสถานภาพการเป็นนักศึกษา

สาเหตุของการเลือกทำงานปัจจุบัน	เพศ		สถานภาพการเป็นนักศึกษา	
	ชาย	หญิง	ภาคปกติ	ภาคค่ำ
	%	%	%	%
ไม่มีงานอื่นดีกว่านี้	32	42	40	34
เป็นงานของตนเอง	5	6	7	2
เป็นงานที่ดีและพอใจ	60	45	47	58
ติดตามราคาเห็นว่าดี	4	7	6	6
รวม	100	100	100	100
จำนวน	230	394	359	213

หมวดวิชาที่นำไปใช้ในการทำงานมากที่สุดกับปัจจัยที่เกี่ยวข้อง

หมวดวิชาที่บัณฑิตจะต้องศึกษาในวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต คือวิชาในหมวดภาษาอังกฤษ ภาษาไทย หมวดมนุษยศาสตร์ซึ่งประกอบด้วยวิชาปรัชญา ตรรกศาสตร์ และอื่น ๆ วิชาในหมวดสังคมศาสตร์ซึ่งประกอบด้วยวิชาสังคมวิทยา หลักการปกครอง และอื่น ๆ วิชาในหมวดวิทยาศาสตร์ซึ่งประกอบด้วยวิชาวิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ วิชาหมวดอาชีพบังคับของแต่ละคณะและสาขาวิชา หมวดวิชาอาชีพแกนหรือหมวดวิชาอาชีพรองของแต่ละคณะและสาขาวิชา ซึ่งต่อไปนี้จะพิจารณาถึงว่ามีการนำวิชาในหมวดต่าง ๆ ไปใช้ในการทำงานมากน้อยเพียงใดและมีปัจจัยใดที่เกี่ยวข้องบ้าง

วิชาในหมวดภาษาอังกฤษ เป็นวิชาที่บัณฑิตกว่าครึ่งตอบว่านำไปใช้ในการประกอบอาชีพน้อย ประมาณหนึ่งในสี่นำไปใช้ในการทำงานได้ปานกลาง และประมาณร้อยละ 10 นำไปใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพได้มาก ความคิดเห็นดังกล่าวนี้ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญไม่ว่าจะพิจารณาจากในแง่ของคณะและสาขาวิชาหรือปีที่สำเร็จการศึกษา หรือ เพศ อายุ ผลการศึกษา หรือสถานภาพการเป็นนักศึกษา

วิชาภาษาไทย เป็นวิชาที่บัณฑิตส่วนใหญ่หรือประมาณร้อยละ 65 ตอบว่านำไปใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพได้มาก ประมาณหนึ่งในสี่ตอบว่านำไปใช้ประโยชน์ได้ปานกลาง ร้อยละ 9 ตอบว่านำไปใช้ประโยชน์ได้น้อย ความคิดเห็นดังกล่าวเป็นไปในทำนองเดียวกันไม่ว่าจะพิจารณาจากแง่มุมใด

สำหรับวิชาในหมวดมนุษยศาสตร์ซึ่งได้แก่ ยกตัวอย่างให้บัณฑิตดู เช่น ตรรกศาสตร์ และจิตวิทยา บัณฑิตเกือบครึ่งหนึ่งหรือร้อยละ 47 ตอบว่านำไปใช้ประโยชน์ได้มาก ร้อยละ 33 นำไปใช้ประโยชน์ได้ปานกลาง ร้อยละ 20 นำไปใช้ประโยชน์ได้น้อย แต่เมื่อพิจารณาโดยจำแนกตามคณะและสาขาวิชา เพศของบัณฑิตและแคม เจลีสสะสมหรือผลการศึกษาของบัณฑิตแล้วพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ในด้านการนำความรู้ทางด้านมนุษยศาสตร์ไปใช้

เมื่อพิจารณาจากด้านคณะและสาขาวิชา เกี่ยวกับการนำความรู้จากวิชาในหมวดมนุษยศาสตร์ไปใช้ ปรากฏว่าแต่ละคณะและสาขาวิชา มีการนำความรู้จากวิชาในหมวดมนุษย-

ศาสตร์ไปใช้มากน้อยต่างกัน บัณฑิตสาขาบริหารการตลาด เป็นบัณฑิตกลุ่มที่มีผู้นำความรู้ใน
 ทรรศนะไปใช้ในการประกอบอาชีพมากที่สุดถึงร้อยละ 50 รองลงมาได้แก่บัณฑิตสาขาบริหาร
 งานบุคคลและนิติศาสตร์บัณฑิตซึ่งมีผู้นำเอาความรู้ในทรรศนะไปใช้ร้อยละ 53 บัณฑิตจากคณะ
 เศรษฐศาสตร์และคณะบัญชี เป็นคณะที่มีผู้นำเอาความรู้จากทฤษฎีไปใช้น้อยที่สุด
 คือมีเพียงร้อยละ 37 และร้อยละ 30 ตามลำดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อพิจารณาจากผู้
 ที่ตอบว่าวิชานี้ได้ประโยชน์น้อยแล้วปรากฏว่าบัณฑิตเป็นกลุ่มที่ให้ค่าตอบแทนมากที่สุดคือร้อย
 ละ 30 สรุปได้ว่าวิชาในทฤษฎีนี้เป็นประโยชน์น้อยสำหรับบัณฑิต แต่จะเป็นประโยชน์
 มากสำหรับสาขาการตลาด นิติศาสตร์ และบริหารงานบุคคล ดูตารางที่ 3.37

ตารางที่ 3.37

การนำความรู้จากวิชาทฤษฎีไปใช้จำแนกตามคณะและสาขาวิชา

การนำความรู้หมวด มนุษยศาสตร์ไปใช้	คณะและสาขาวิชา					
	การเงิน	บุคคล	ตลาด	บัญชี	เศรษฐศาสตร์	นิติศาสตร์
	%	%	%	%	%	%
น้อย	19	18	17	30	13	15
ปานกลาง	36	29	25	32	50	32
มาก	45	53	58	38	37	53
รวม	100	100	100	100	100	100
จำนวน	227	120	60	122	30	90

การนำความรู้จากวิชาในทฤษฎีไปใช้ยังแตกต่างกันออกไปตามเพศ
 ของบัณฑิต บัณฑิตชายที่นำความรู้ในทฤษฎีไปใช้ มีอัตราส่วนร้อยละสูงกว่าบัณฑิต
 หญิง (ร้อยละ 56 ต่อร้อยละ 42) บัณฑิตหญิงที่นำเอาความรู้ในทฤษฎีไป
 ใช้น้อย คิดเป็นอัตราส่วนร้อยละสูงกว่าบัณฑิตชายมากคือร้อยละ 25 ต่อร้อยละ 11 ส่วนผู้ที่
 ตอบว่านำความรู้ในทฤษฎีไปใช้ได้ปานกลางมีเท่ากันทั้งชายและหญิง คือร้อยละ 33 สรุป

ว่าวิชาในหมวดนี้มีประโยชน์ต่อบัณฑิตชายมากกว่าบัณฑิตหญิง

บัณฑิตที่มีผลการศึกษาดกต่างกันจะนำเอาความรู้จากวิชาในหมวดนี้ไปใช้ไม่เท่ากัน บัณฑิตที่มีผลการเรียนค่อนข้างอ่อน จะมีผู้ที่นำเอาความรู้ในหมวดมนุษยศาสตร์ไปใช้มาก ในอัตราส่วนร้อยละสูงที่สุดคือร้อยละ ๕๐ เมื่อเทียบกับบัณฑิตกลุ่มที่มีผลการเรียนปานกลางจะมีผู้นำความรู้ในหมวดนี้ไปใช้ร้อยละ ๔๒ และผู้ที่มีผลการเรียนดีจะมีผู้นำความรู้ในหมวดนี้ไปใช้มาก ร้อยละ ๔๓ ในกลุ่มผู้ที่มีผลการเรียนปานกลาง และค่อนข้างดีจะมีผู้ที่ไปประโยชน์จากวิชาในชั้นปานกลางคิดเป็นอัตราส่วนร้อยละสูงกว่ากลุ่มที่มีผลการเรียนค่อนข้างอ่อน รายละเอียดสรุปอยู่ในตารางที่ ๓.๓๐

ตารางที่ ๓.๓๐

การนำความรู้จากวิชาในหมวดมนุษยศาสตร์ไปใช้จำแนกตาม เพศและผลการศึกษาของบัณฑิต

การนำความรู้หมวด มนุษยศาสตร์ไปใช้	เพศ		ผลการศึกษา (GPA)		
	ชาย	หญิง	2-2.49	2.5-2.99	3-3.5
	%	%	%	%	%
น้อย	11	25	20	19	14
ปานกลาง	33	33	30	40	41
มาก	56	42	50	42	43
รวม	100	100	100	100	100
จำนวน	234	419	362	188	60

วิชาในหมวดสังคมศาสตร์ เช่น ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมาย สังคมวิทยา และหลักการปกครอง มีบัณฑิตที่ตอบว่าใช้วิชานี้น้อยประมาณหนึ่งในสี่ ผู้ที่ตอบว่าไปประโยชน์จากวิชานี้นปานกลางและใช้มากในอัตราส่วนร้อยละที่เท่ากันคือร้อยละ ๓๗ แต่เมื่อพิจารณาโดยจำแนกตามคณะและสาขาวิชา เพศของบัณฑิต สถานภาพการเป็นนักศึกษาของบัณฑิตแล้วปรากฏว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

วิชาในหมวดสังคมศาสตร์ เป็นวิชาที่นิสิตศาสตร์บัณฑิตนำไปใช้ในการประกอบอาชีพมากกว่าบัณฑิตสาขาอื่น รองลงมา ได้แก่ บัณฑิตสาขาบริหารการเงินและบริหารงานบุคคล ผู้ที่ตอบว่าใช้ประโยชน์จากหมวดวิชานี้น้อยในอัตราส่วนร้อยละที่สูงที่สุดคือ บัณฑิตซึ่งผู้ที่ตอบว่าใช้น้อยมีถึงร้อยละ 36 ผู้ที่ใช้น้อยในอันดับรองลงมาได้แก่ เศรษฐศาสตร์บัณฑิตมีผู้ที่ตอบว่าใช้วิชานี้น้อย ร้อยละ 33 สรุปได้ว่าวิชาในหมวดสังคมศาสตร์มีประโยชน์สำหรับนิสิตศาสตร์บัณฑิต บัณฑิตสาขาการเงิน และบริหารงานบุคคล และมีประโยชน์น้อยสำหรับบัณฑิต และเศรษฐศาสตร์บัณฑิต รายละเอียดแสดงอยู่ในตารางที่ 3.39

ตารางที่ 3.39

การนำความรู้จากวิชาในหมวดสังคมศาสตร์ไปใช้จำแนกตามคณะและสาขาวิชา

การนำความรู้จากหมวดสังคมศาสตร์ไปใช้	คณะและสาขาวิชา					
	การเงิน	บุคคล	ตลาด	บัญชี	เศรษฐศาสตร์	นิติศาสตร์
	%	%	%	%	%	%
น้อย	24	23	25	36	33	14
ปานกลาง	34	30	44	41	47	33
มาก	42	39	31	23	20	53
รวม	100	100	100	100	100	100
จำนวน	227	120	61	121	30	91

บัณฑิตชายและบัณฑิตหญิงมีการนำความรู้จากวิชาในหมวดสังคมศาสตร์ไปใช้มากน้อยต่างกัน บัณฑิตชายส่วนใหญ่ (ร้อยละ 46) จะนำความรู้จากวิชาในหมวดนี้ไปใช้มากกว่าบัณฑิตหญิง (ร้อยละ 32) ผู้ที่ใช้ความรู้หมวดนี้ในระดับปานกลางมีอยู่คิดเป็นอัตราส่วนร้อยละที่ใกล้เคียงกัน คือร้อยละ 37 ในกลุ่มบัณฑิตชาย และร้อยละ 38 ในกลุ่มบัณฑิตหญิง ซึ่งมีผู้ที่ตอบว่านำความรู้ในหมวดสังคมศาสตร์ไปใช้น้อยร้อยละ 30 ในขณะที่บัณฑิตชายที่ตอบ

ว่านำความรู้ในหมวดนี้ไปใช้น้อยร้อยละ 18 เท่านั้น

การนำความรู้ในหมวดสังคมศาสตร์ไปใช้จะมากหรือน้อยยังขึ้นอยู่กับกลุ่มอายุของบัณฑิต ยิ่งบัณฑิตอยู่ในกลุ่มอายุมากขึ้นเท่าใดอัตราส่วนร้อยละของผู้นำเอาความรู้ในหมวดสังคมศาสตร์ไปใช้ก็จะยิ่งมากขึ้นเท่านั้น และในทางกลับกัน ยิ่งบัณฑิตอยู่ในกลุ่มอายุน้อยลงเท่าใด อัตราส่วนร้อยละของผู้นำเอาความรู้ในหมวดนี้ไปใช้น้อยก็ยิ่งมีมากขึ้นเท่านั้นรายละเอียดแสดงอยู่ในตารางที่ 3.40

ตารางที่ 3.40

การนำเอาความรู้ในหมวดสังคมศาสตร์ไปใช้จำแนกตามกลุ่มอายุของบัณฑิต

การนำความรู้ในหมวดสังคมศาสตร์ไปใช้	กลุ่มอายุของบัณฑิต				
	ไม่เกิน 24 %	25-29 %	30-34 %	35-39 %	40ขึ้นไป %
น้อย	33	27	18	20	7
ปานกลาง	37	40	35	23	20
มาก	30	33	47	57	73
รวม	100	100	100	100	100
จำนวน	92	399	111	35	15

บัณฑิตที่เคยเป็นนักศึกษาภาคปกติและภาคค่ำ ยังมีความแตกต่างกันในด้านการนำความรู้ในหมวดสังคมศาสตร์ไปใช้ บัณฑิตที่เคยเป็นนักศึกษาภาคค่ำจะมีผู้ที่นำความรู้ทางสังคมศาสตร์ไปใช้คิดเป็นอัตราส่วนร้อยละที่สูงกว่าบัณฑิตที่เคยเป็นนักศึกษาภาคปกติในอัตราส่วนร้อยละที่ค่อนข้างสูงคือ ร้อยละ 48 ต่อร้อยละ 31 ในทำนองเดียวกันบัณฑิตที่เคยเป็นนักศึกษาภาคกลางวันจะมีผู้ที่นำเอาความรู้จากวิชาในหมวดนี้ไปใช้น้อยคิดเป็นอัตราส่วนร้อยละที่สูงกว่าบัณฑิตที่เคยเป็นนักศึกษาภาคค่ำ ในอัตราส่วนร้อยละที่ค่อนข้างสูงเช่นเดียวกัน คือร้อยละ 31

วิชานี้มีประโยชน์มากสำหรับ เศรษฐศาสตร์บัณฑิต (ร้อยละ 50) และบัณฑิตสาขาการเงิน (ร้อยละ 48) วิชาทั้งสองในหมวดวิทยาศาสตร์มีประโยชน์สำหรับการประกอบอาชีพน้อยที่สุดสำหรับนิสิตศาสตร์บัณฑิตซึ่งบัณฑิตคณะนี้ร้อยละ 59 ตอบว่าวิชานี้มีประโยชน์น้อยสำหรับการปฏิบัติงาน บัณฑิตสาขาบริหารงานบุคคล เป็นกลุ่มที่ใช้ประโยชน์น้อยจากวิชาในหมวดนี้รองลงมาจากนิสิตศาสตร์บัณฑิตส่วนบัณฑิตสาขาการตลาดนั้นส่วนใหญ่ใช้ประโยชน์จากความรู้ในหมวดนี้ในระดับปานกลาง รายละเอียดแสดงอยู่ในตารางที่ 3.42

ตารางที่ 3.42

การนำความรู้จากวิชาในหมวดวิทยาศาสตร์ไปใช้จำแนกตามคณะและสาขาวิชา

การใช้ประโยชน์จาก หมวดวิทยาศาสตร์	คณะและสาขาวิชา					
	การเงิน	บุคคล	ตลาด	บัญชี	เศรษฐศาสตร์	นิติศาสตร์
	%	%	%	%	%	%
น้อย	25	32	20	26	30	59
ปานกลาง	27	32	43	20	20	27
มาก	48	36	38	54	50	14
รวม	100	100	100	100	100	100
จำนวน	228	121	61	122	30	90

บัณฑิตชายและบัณฑิตหญิงใช้ความรู้จากวิชาในหมวดวิทยาศาสตร์ไม่เท่ากัน บัณฑิตหญิงส่วนใหญ่ (ร้อยละ 45) ใช้ประโยชน์จากวิชาในหมวดวิทยาศาสตร์มากกว่า บัณฑิตชาย (ร้อยละ 33) และในทางตรงกันข้ามบัณฑิตชายที่ตอบว่าใช้ประโยชน์จากวิชานี้น้อย เมื่อคิดเป็นอัตราส่วนร้อยละแล้วสูงกว่าบัณฑิตหญิง คือ ร้อยละ 34 ค่อร้อยละ 29 บัณฑิตชายนั้นกลุ่มที่ใช้วิชาในหมวดนี้มากปานกลาง และน้อยนั้นมีอยู่ในสัดส่วนที่เกือบจะเท่ากัน แต่ในกลุ่มบัณฑิตหญิงผู้ใช้ประโยชน์มากมีอยู่ในสัดส่วนที่สูงกว่าผู้ใช้ประโยชน์น้อย

ต่อไปนี้จะพิจารณาถึงการนำความรู้จากหมวดวิชาอาชีพบังคับไปใช้ วิชาอาชีพ
บังคับ ได้แก่ วิชาที่กำหนดว่ามีความสำคัญสำหรับการประกอบอาชีพโดยตรง หรือเป็นวิชา
ที่เป็นเนื้อหาสาระของคณะนั้นโดยตรง ผู้ที่สำเร็จจากคณะหรือสาขาวิชานั้นคือผู้ที่ได้รับการ
ยอมรับจากวิทยาลัยว่ามีความรู้ความสามารถในสาขาวิชานั้น จากการสอบถามบัณฑิตปรากฏ
ว่าร้อยละ 45 ตอบว่าวิชาอาชีพบังคับมีประโยชน์สำหรับการนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ
มาก ร้อยละ 29 ตอบว่าวิชานั้นมีประโยชน์ปานกลาง และร้อยละ 26 ตอบว่ามีประโยชน์
น้อยสำหรับการประกอบอาชีพ สรุปว่าประมาณ 3 ใน 4 ของกลุ่มบัณฑิตเห็นประโยชน์ของ
วิชาอาชีพบังคับตั้งแต่ในชั้นปานกลางไปจนถึงมาก และผู้ที่เห็นว่ามีประโยชน์มากคิดเป็นอัตรา
ส่วนร้อยละสูงที่สุด

เมื่อพิจารณาดำแนกตามคณะและสาขาวิชาปรากฏว่ามีความแตกต่างกันในเรื่อง
ความมีประโยชน์ของหมวดวิชาอาชีพบังคับ มีผู้บัณฑิต เป็นกลุ่มที่มีผู้ตอบว่าวิชาอาชีพบังคับ
มีประโยชน์มากคือการประกอบอาชีพในอัตราส่วนร้อยละสูงที่สุดถึงร้อยละ 66 คณะที่เห็นว่า
มีประโยชน์มากคือการประกอบอาชีพในระดับรองลงมาจากสาขาการบัญชีได้แก่ บัณฑิตสาขา
บริหารการ เงินซึ่งมีผู้เห็นว่ามีประโยชน์มากร้อยละ 40 บัณฑิตจากสาขาอื่นมีผู้เห็นว่าวิชา
อาชีพบังคับ เป็นประโยชน์มากคิด เป็นอัตราส่วนร้อยละใกล้เคียงกันคืออยู่ในช่วงระหว่างร้อยละ 32
ถึงร้อยละ 36 บัณฑิตสาขาบริหารงานบุคคล เป็นสาขาที่มีผู้ให้ความ เห็นว่าหมวดวิชาอาชีพบังคับ
มีประโยชน์น้อย คิดเป็นอัตราส่วนร้อยละสูงที่สุด คือร้อยละ 36 ซึ่งคิดเป็นอัตราส่วนร้อยละสูง
กว่ากลุ่มที่เห็นว่า เป็นวิชาที่ให้ประโยชน์มาก คณะที่มีผู้เห็นว่าวิชาอาชีพบังคับมีประโยชน์น้อย
ในอัตราส่วนร้อยละค่อนข้างสูงได้แก่คณะนิติศาสตร์ มีร้อยละ 34 รองลงมาได้แก่ บัณฑิตสาขา
การตลาด สรุปว่าวิชาอาชีพบังคับมีประโยชน์สำหรับการประกอบอาชีพมากโดยตรงแก่บัณฑิตจาก
คณะบัญชีมากที่สุด รองลงมาได้แก่บัณฑิตสาขาการ เงินรายละเอียดอยู่ในตารางที่ 3. 43

ต่อไปนี้จะพิจารณาถึงการนำความรู้จากหมวดวิชาอาชีพบังคับไปใช้ วิชาอาชีพ
 บังคับ ได้แก่วิชาที่กำหนดว่ามีความสำคัญสำหรับการประกอบอาชีพโดยตรง หรือเป็นวิชา
 ที่เป็นเนื้อหาสาระของคณะนั้นโดยตรง ผู้ที่สำเร็จจากคณะหรือสาขาวิชานั้นคือผู้ที่ได้รับการ
 ยอมรับจากวิทยาลัยว่ามีความรู้ความสามารถในสาขาวิชานั้น จากการสอบถามบัณฑิตปราชญ์
 ว่าร้อยละ 45 ตอบว่าวิชาอาชีพบังคับมีประโยชน์สำหรับการนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ
 มาก ร้อยละ 29 ตอบว่าวิชานั้นมีประโยชน์ปานกลาง และร้อยละ 26 ตอบว่ามีประโยชน์
 น้อยสำหรับการประกอบอาชีพ สรุปว่าประมาณ 3 ใน 4 ของกลุ่มบัณฑิตเห็นประโยชน์ของ
 วิชาอาชีพบังคับตั้งแต่ในชั้นปานกลางไปจนถึงมาก และผู้ที่เห็นว่ามีประโยชน์มากคิด เป็นอัตรา
 ส่วนร้อยละสูงสุด

เมื่อพิจารณาคำแยกตามคณะและสาขาวิชาปราชญ์ว่ามีความแตกต่างกันในเรื่อง
 ความมีประโยชน์ของหมวดวิชาอาชีพบังคับ บัณฑิตบัณฑิต เป็นกลุ่มที่มีผู้ตอบว่าวิชาอาชีพบังคับ
 มีประโยชน์มากที่สุดต่อการประกอบอาชีพในอัตราส่วนร้อยละสูงสุดถึงร้อยละ 66 คณะที่เห็นว่า
 มีประโยชน์มากที่สุดต่อการประกอบอาชีพในระดับรองลงมาจากสาขาการบัญชีได้แก่ บัณฑิตสาขา
 บริหารการเงินซึ่งมีผู้เห็นว่ามีประโยชน์มากที่สุด ร้อยละ 49 บัณฑิตจากสาขาอื่นมีผู้เห็นว่าวิชา
 บังคับ เป็นประโยชน์มากที่สุด เป็นอัตราส่วนร้อยละใกล้เคียงกันคืออยู่ในช่วงระหว่างร้อยละ 32
 ถึงร้อยละ 36 บัณฑิตสาขาบริหารงานบุคคล เป็นสาขาที่มีผู้ให้ความ เห็นว่าหมวดวิชาอาชีพบังคับ
 มีประโยชน์น้อย คิดเป็นอัตราส่วนร้อยละสูงสุด คือร้อยละ 36 ซึ่งคิดเป็นอัตราส่วนร้อยละสูง
 กว่ากลุ่มที่เห็นว่าเป็นวิชาที่ให้ประโยชน์มาก คณะที่มีผู้เห็นว่าวิชาอาชีพบังคับมีประโยชน์น้อย
 ในอัตราส่วนร้อยละค่อนข้างสูงได้แก่คณะนิติศาสตร์ มีร้อยละ 34 รองลงมาได้แก่ บัณฑิตสาขา
 การตลาด สรุปว่าวิชาอาชีพบังคับมีประโยชน์สำหรับการประกอบอาชีพมากโดยตรงแก่บัณฑิตจาก
 คณะบัญชีมากที่สุด รองลงมาได้แก่บัณฑิตสาขาการการเงินรายละ เที่ยดแสดงอยู่ในตารางที่ 3. 43

ตารางที่ ๓.๔๓

การนำความรู้จากวิชาในหมวดอาชีพบังคับไปใช้จำแนกตามคณะและสาขาวิชา

การนำความรู้หมวดวิชา อาชีพบังคับไปใช้	คณะและสาขาวิชา					
	การเงิน	บุคคล	ตลาด	บัญชี	เศรษฐศาสตร์	นิติศาสตร์
	%	%	%	%	%	%
น้อย	21	36	33	16	30	34
ปานกลาง	31	32	31	18	37	31
มาก	48	32	36	66	33	35
รวม	100	100	100	100	100	100
จำนวน	226	121	61	122	30	68

ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นประโยชน์ของวิชาอาชีพหลักยังมีความแตกต่างกันไปในกลุ่มบัณฑิตแต่ละรุ่น อย่างไรก็ตามไม่สามารถมองเห็นความคงเส้นคงวาได้ชัดเจนนัก บัณฑิตรุ่นที่จบในปีการศึกษา 2523-24 เป็นบัณฑิตรุ่นที่มีผู้ตอบว่าหมวดวิชาอาชีพหลักมีประโยชน์มาก คิดเป็นอัตราส่วนร้อยละที่สูงที่สุดถึงร้อยละ 52 บัณฑิตรุ่นที่มีความเห็นอย่างเดียวกันที่มีมากในอันดับรองลงมาได้แก่บัณฑิตรุ่นที่จบระหว่างปีการศึกษา 2522-2523 (ร้อยละ 49) และรุ่นปีการศึกษา 2525-27 (ร้อยละ 48) เมื่อพิจารณาอีกด้านหนึ่งพบว่าบัณฑิตรุ่นปีการศึกษา 2525-26 เป็นรุ่นที่ตอบว่าหมวดวิชาอาชีพบังคับมีประโยชน์น้อย คิดเป็นอัตราส่วนร้อยละที่สูงที่สุดคือร้อยละ 33 จึงเป็นที่น่าสังเกตว่าคุณภาพบัณฑิตแต่ละปีการศึกษาไม่มีความคงเส้นคงวารายละเอียดแสดงอยู่ในตารางที่ 3.44

ตารางที่ 3.44

การนำความรู้จากวิชาในหมวดอาชีพบังคับไปใช้จำแนกตามปีสำเร็จการศึกษา

การนำความรู้หมวดวิชา อาชีพบังคับไปใช้	ปีสำเร็จการศึกษา					
	2521-22	22-23	23-24	24-25	25-26	26-27
	%	%	%	%	%	%
น้อย	21	28	21	27	33	28
ปานกลาง	34	23	28	36	29	24
มาก	45	49	52	38	39	48
รวม	100	100	100	100	100	100
จำนวน	76	74	167	109	123	90

การนำความรู้จากวิชาบังคับไปใช้มากหรือน้อยในการประกอบอาชีพมีความสัมพันธ์กับผลการศึกษาระดับมัธยมศึกษา จากข้อมูลในตารางที่ 3.45 จะเห็นได้ว่ายิ่งมัธยมศึกษาดีขึ้นไปสักเท่าไร อัตราส่วนร้อยละของผู้ที่นำเอาความรู้จากวิชาอาชีพบังคับไปใช้มากก็จะยิ่งสูงขึ้นเท่านั้น มัธยมศึกษาที่มีผลการเรียนค่อนข้างอ่อนมีผู้ที่ตอบว่านำความรู้จากวิชาอาชีพไปใช้มากที่สุดเป็นร้อยละ 39 ในขณะที่มีผลการเรียนปานกลางอัตราส่วนร้อยละของผู้ที่ให้คำตอบอย่างเดียวกันเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 51 และเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 59 ในกลุ่มที่มีผลการเรียนดีแสดงว่าผู้ที่มีการเรียนยิ่งดีขึ้นไปสักเท่าไร การนำเอาความรู้ไปใช้ก็จะยิ่งมีมากขึ้นเท่านั้น ในทำนองเดียวกัน กลุ่มที่มีผลการเรียนอ่อนจะมีผู้ที่ตอบว่าวิชาบังคับไปใช้ประโยชน์ได้น้อยในอัตราส่วนร้อยละที่สูงกว่า กลุ่มที่มีผลการเรียนปานกลางและผลการเรียนค่อนข้างดี

ตารางที่ 3.45

การนำความรู้จากวิชาในหมวดอาชีพบังคับไปใช้จำแนกตามผลการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

การนำความรู้จากวิชาในหมวดอาชีพบังคับไปใช้	ผลการศึกษาระดับมัธยมศึกษา		
	2-2.49	2.5-2.99	3-3.49
	%	%	%
น้อย	31	21	16
ปานกลาง	30	28	25
มาก	39	51	59
รวม	100	100	100
จำนวน	381	188	68

ต่อไปจะพิจารณาดังหมวดวิชาอาชีพแกนหรือหมวดวิชาอาชีพรอง ซึ่งเป็นหมวดวิชาสุดท้ายที่มัธยมศึกษาไปใช้ประโยชน์ในการทำงานมากน้อยแค่ไหน ผลการวิจัยแสดงว่ามัธยมศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่ามีความรู้จากวิชาอาชีพแกนมีประโยชน์ในขั้นปานกลาง (ร้อยละ 36) อีกกลุ่มหนึ่งคิดเป็น เป็นร้อยละ 33 มีความเห็นว่าหมวดวิชาที่มีประโยชน์น้อย อีกร้อยละ 31 เห็นว่ามีประโยชน์มาก จากคำตอบดังกล่าวพอจะสรุปได้ว่าในทัศนะของมัธยมศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่าหมวดวิชาอาชีพแกนมีประโยชน์ในขั้นปานกลาง ค่อนข้างน้อย ทัศนะดังกล่าวไม่มีความแตกต่างกันไม่ว่าจะมองจากในทัศนะของมัธยมศึกษาชายหรือหญิง หรือจากผลการศึกษาและตัวแปรอื่น ๆ ยกเว้นตัวแปรเดียว นั่นคือ คณะและสาขาวิชาของมัธยมศึกษา

มัธยมศึกษาต่างคณะและสาขาวิชาจะมีความเห็นแตกต่างกันในด้านการนำความรู้จากวิชาอาชีพแกนไปใช้ มัธยมศึกษาสาขาบริหารการเงิน เป็นกลุ่มที่มีผู้ตอบว่าหมวดวิชาอาชีพแกนมีประโยชน์มากสำหรับการประกอบอาชีพคิด เป็นอัตราส่วนร้อยละที่สูงที่สุด มัธยมศึกษาสาขาที่มีผู้ใช้ประโยชน์จากหมวดวิชาอาชีพแกนในขั้นมาก ในอัตราส่วนร้อยละสูงกว่ากลุ่มที่ใช้ประโยชน์น้อย บัญชีมัธยมศึกษา เช่นเดียวกันกล่าวคือผู้ที่ผู้ใช้ประโยชน์จากวิชาในหมวดนี้ในขั้น

มากมีมากกว่าผู้ที่ใช้น้อย แต่อย่างไรก็ตามบัณฑิตส่วนใหญ่ใช้ประโยชน์จากหมวดวิชา
 อาชีพแกนในระดับปานกลาง (ร้อยละ 45) สำหรับบัณฑิตจากคณะและสาขาอื่นอันได้แก่
 บริหารงานบุคคล บริหารการตลาด เศรษฐศาสตร์ และนิติศาสตร์ ส่วนใหญ่จะตอบว่า
 หมวดวิชาอาชีพแกนมีประโยชน์น้อยในการประกอบอาชีพ ตารางที่ 3.46 สรุปภาพทั้งหมด

ตารางที่ 3.46

การนำความรู้จากวิชาในหมวดอาชีพแกน/อาชีพรองไปใช้จำแนกตามคณะและสาขาวิชา

การนำความรู้หมวด อาชีพแกนไปใช้	คณะและสาขาวิชา					
	การเงิน	บุคคล	การตลาด	บัญชี	เศรษฐศาสตร์	นิติศาสตร์
	%	%	%	%	%	%
น้อย	29	36	41	24	45	44
ปานกลาง	36	33	33	45	21	33
มาก	35	31	26	31	35	23
รวม	100	100	100	100	100	100
จำนวน	220	119	61	122	29	86

วิชาที่บัณฑิตนำไปใช้ประโยชน์มากที่สุดในการประกอบอาชีพและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง

ในตอนที่ผ่านมามีการพิจารณาถึงหมวดวิชาที่บัณฑิตนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ ว่าเขาได้
 ใช้วิชาในแต่ละหมวดมากน้อยเท่าใด **ต่อไปนี้จะพิจารณาว่ารายวิชาใดเป็นรายวิชาที่**
บัณฑิตส่วนใหญ่นำไปใช้ประโยชน์มากที่สุดในการประกอบอาชีพ ผู้วิจัยได้ตั้งคำถามแบบ
 ปลายเปิดให้บัณฑิตระบุรายชื่อวิชาที่เห็นว่ามีประโยชน์ต่อการทำงานโดยให้เรียงตามลำดับ
 ความสำคัญ ลำดับที่หนึ่งถึงสาม **ต่อไปนี้จะพิจารณาถึงรายวิชาที่บัณฑิตระบุว่ามี**
ความสำคัญ ลำดับที่หนึ่งก่อน

รายวิชาที่มีความสำคัญต่อการประกอบอาชีพลำดับที่หนึ่งในทัศนะของบัณฑิตมีมาก
 มายแตกต่างกันหลายวิชาจนเกือบจะระบุไม่ได้ว่าแน่ชัดว่าเป็นวิชาใด อย่างไรก็ตามเมื่อ

พิจารณาจากการกระจายความถี่ของรายวิชาที่บัณฑิตระบุชื่อมากที่สุด (ร้อยละ 29) ได้แก่วิชา
หลักการบัญชีเบื้องต้น รองลงมา ได้แก่ วิชาภาษาอังกฤษ (ร้อยละ 8) และคณิตศาสตร์ (ร้อยละ
7) นอกจากนี้ เป็นวิชาอื่นซึ่งมีผู้ระบุชื่อในอัตราส่วนร้อยละที่ลดหลั่นลงมาตามลำดับว่ามีความสำคัญ
ในอันดับหนึ่งทั้งสิ้น ทั้งหมดนี้เป็นภาพรวมของทัศนคติของบัณฑิตจากทุกคณะ แต่เมื่อพิจารณา
จำแนกตามคณะและสาขาวิชาแล้วจะพบว่ามีความแตกต่างกันในการกำหนดความสำคัญของราย
วิชาทั้งนี้ เป็นสิ่งธรรมดาที่สุด เนื่องจากการเน้นหรือจุดสนใจของคณะและสาขาวิชาย่อมจะ
แตกต่างกันออกไปดังจะเห็นได้จากข้อมูลตารางที่ 3.47 ถึงแม้ว่าวิชาหลักการบัญชีเบื้องต้น
จะเป็นวิชาที่บัณฑิตสาขาการเงิน บุคคล การตลาด บัญชี และเศรษฐศาสตร์ ส่วนใหญ่จะให้
ความสำคัญว่า เป็นวิชาที่มีประโยชน์ ต่อการประกอบอาชีพมากกว่าวิชาอื่น ๆ ก็ตามแต่อัตรา
ส่วนร้อยละของกลุ่มที่ให้ความสำคัญแก่วิชานี้ในอัตราส่วนร้อยละที่สูงที่สุดคือ บัญชีบัณฑิตซึ่งร้อยละ
56 ตอบว่าเป็นวิชาที่มีความจำเป็นในการประกอบอาชีพมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ บัณฑิตสาขา
การเงิน (ร้อยละ 34) เศรษฐศาสตร์บัณฑิต (ร้อยละ 24) บัณฑิตสาขาบริหารงานบุคคล
(ร้อยละ 20) และบัณฑิตสาขาการตลาด (ร้อยละ 17) สำหรับนิสิตศาสตร์บัณฑิตไม่ได้ให้ความสำคัญ
แก่วิชานี้มากเท่ากับบัณฑิตสาขาอื่นแต่ได้ให้ความสำคัญกับวิชาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับ
กฎหมายมากที่สุด (ร้อยละ 15) รองลงมานิติศาสตร์บัณฑิตให้ความสำคัญแก่วิชาประมวล
กฎหมายอาญาและวิชาภาษาอังกฤษในอัตราส่วนร้อยละที่เท่ากันคือ ร้อยละ 11

บัณฑิตสาขาบริหารการเงินซึ่งนอกจากจะให้ความสำคัญแก่วิชาหลักการบัญชี
เบื้องต้นเป็นอันดับหนึ่งแล้ว รองลงมาบัณฑิตสาขานี้ให้ความสำคัญแก่วิชาคณิตศาสตร์ (ร้อย
ละ 10) ภาษาอังกฤษ (ร้อยละ 7) จิตวิทยาและภาษาไทยมีผู้ให้ความสำคัญในอัตราส่วน
ร้อยละที่เท่ากัน (ร้อยละ 6) และการเงินธุรกิจ (ร้อยละ 5) นอกจากนี้เป็นวิชาอื่น ๆ

บัณฑิตสาขาบริหารงานบุคคลส่วนใหญ่ให้ความสำคัญแก่วิชา หลักการบัญชีเบื้องต้น
มากที่สุดเท่ากับวิชาการบริหารงานบุคคล (ร้อยละ 20) รองลงมาบัณฑิตกลุ่มนี้มีผู้ที่ระบุความ
สำคัญของวิชาภาษาอังกฤษในอัตราส่วนร้อยละที่เท่ากับวิชาจิตวิทยา (ร้อยละ 7) ต่อมาได้แก่
วิชาคณิตศาสตร์ (ร้อยละ 6) และวิชาอื่น ๆ

บัณฑิตสาขาบริหารการตลาดให้ความสำคัญแก่วิชาหลักการบัญชีเบื้องต้นมาก
เท่ากับวิชาหลักการตลาด (ร้อยละ 17) รองลงมาได้แก่วิชาภาษาอังกฤษ (ร้อยละ 12)
จิตวิทยา (ร้อยละ 10) จิตวิทยาธุรกิจมีผู้ให้ความสำคัญเท่ากับการบริหารการขาย (ร้อย
ละ 5) และวิชาอื่น ๆ

บัญชีบัณฑิตกว่าครึ่งใช้วิชาหลักการบัญชีเบื้องต้นมากที่สุด นอกนั้นเป็นวิชาอื่น ๆ
ซึ่งมีผู้ระบุชื่อรายวิชาในอัตราส่วนร้อยละไม่สูงนัก เศรษฐศาสตร์บัณฑิตส่วนใหญ่ที่ใช้วิชาหลัก
การบัญชีเบื้องต้นคิดเป็นอัตราส่วนร้อยละสูงสุด (ร้อยละ 24) รองลงมาได้แก่วิชาคณิตศาสตร์
(ร้อยละ 20) ภาษาอังกฤษ (ร้อยละ 16) และหลักเศรษฐศาสตร์ 1-2 (ร้อยละ 12)

ตารางที่ ๑.๔๗

วิชาที่บัณฑิตนำไปใช้ประกอบอาชีพมากที่สุดจำแนกตามคณะและสาขาวิชา

วิชาที่บัณฑิตนำไปใช้ประกอบอาชีพมากที่สุด	คณะและสาขาวิชา					
	การเงิน	บุคคล	ตลาด	บัญชี	เศรษฐศาสตร์	นิติศาสตร์
	%	%	%	%	%	%
หลักการบัญชีเบื้องต้น	34	20	17	56	24	4
คณิตศาสตร์	10	6	3	3	20	2
จิตวิทยา	6	7	10	1	-	2
ภาษาอังกฤษ	7	7	12	6	16	11
การบริหารงานบุคคล	3	20	-	1	-	2
หลักการตลาด	1	4	17	-	-	-
การบริหารการขาย	1	4	5	-	-	1
ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมาย	-	1	-	-	-	15
กฎหมายเอกเทศสัญญา	-	-	-	-	-	10
ประมวลกฎหมายอาญา	-	-	-	-	-	11
กฎหมายแพ่งและพาณิชย์	1	-	-	-	-	9
กฎหมายภาษีอากร	2	1	-	-	0	-
สัมมนาปัญหาทางเศรษฐกิจ	-	1	-	1	4	1
หลักเศรษฐศาสตร์ 1-2	2	3	-	-	12	-
ภาษาไทย	5	5	3	3	-	10
สถิติ	2	2	2	-	-	-
หลักการปกครอง	-	1	-	-	4	2
การเงินธุรกิจ	5	1	3	3	4	-
การวิเคราะห์การเงิน	3	1	-	-	-	-
การธนาคาร	2	1	-	1	-	-
บัญชีต้นทุน	1	-	-	3	-	-
การสอบบัญชี	-	-	-	3	-	-
บัญชีธนาคาร	-	-	-	3	-	-
บัญชีรัฐบาล	-	-	-	5	-	-
จิตวิทยาธุรกิจ	2	-	5	-	-	-
อื่น ๆ	11	15	23	11	8	20
รวม	100	100	100	100	100	100
จำนวน	202	110	59	117	25	82

วิชาที่บัณฑิตนำไปใช้ประโยชน์มากเป็นอันดับสองในการประกอบอาชีพและบ้งจ้งที่เกี่ยวข้อง

เนื่องจากผู้วิจัยเปิดโอกาสให้บัณฑิตระบุนรายชื่อวิชาที่พวกเขาเห็นว่านำไปใช้ประโยชน์ได้มากในการประกอบอาชีพมากกว่าหนึ่งรายวิชาโดยให้ระบุนรายชื่อตามลำดับความสำคัญ ๑ รายวิชา ต่อไปนี้จึงจะพิจารณารายวิชาที่มีความสำคัญในอันดับรองลงมาเป็นอันดับที่สอง และเราจะหยุดการพิจารณาอยู่แค่อันดับที่สองเท่านั้น เพราะจำนวนผู้ที่ระบุนรายชื่อวิชาในอันดับสามมีจำนวนน้อย

เมื่อพิจารณาจากการกระจายความถี่รวมของความคิดเห็นของบัณฑิตที่ระบุนรายชื่อวิชาที่มีความสำคัญในอันดับที่สอง พบว่าบัณฑิตส่วนใหญ่ (ร้อยละ 10) ให้ความสำคัญแก่วิชาจิตวิทยามากที่สุด รองลงมาคือวิชาภาษาอังกฤษ (ร้อยละ ๑) และหลักการบัญชีเบื้องต้น (ร้อยละ ๑) คณิตศาสตร์ (ร้อยละ ๐) ภาษาไทย (ร้อยละ 7) การเงินธุรกิจ (ร้อยละ 7) นอกจากนี้ เป็นวิชาอื่นที่มีผู้ระบุนความสำคัญในอันดับรองลงมา อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาจำแนกตามคณะและสาขาวิชา ก็เห็นความแตกต่างกันในแง่ของการนำวิชาไปใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพ

บัณฑิตสาขาบริหารการเงินส่วนใหญ่ (ร้อยละ 13) ให้ความสำคัญแก่วิชาหลักการบัญชีเบื้องต้นมากที่สุด รองลงมาบัณฑิตกลุ่มนี้มีผู้ที่ให้ความสำคัญแก่วิชา จิตวิทยามากเท่า ๆ กับวิชาการเงินธุรกิจ (ร้อยละ 10) รองลงมาได้แก่วิชาคณิตศาสตร์ (ร้อยละ ๑) วิชาภาษาอังกฤษกับวิชาภาษาไทยมีผู้ให้ความสำคัญในอัตราส่วนร้อยละเท่ากัน คือร้อยละ ๐

บัณฑิตสาขาบริหารงานบุคคลส่วนใหญ่ให้ความสำคัญแก่วิชาบริหารงานบุคคล (ร้อยละ 13) รองลงมาได้แก่วิชาจิตวิทยา (ร้อยละ 12) และเช่นเดียวกับกลุ่มบริหารการเงินที่มีผู้ให้ความสำคัญแก่วิชาภาษาไทยมากกว่าวิชาภาษาอังกฤษ (ร้อยละ 10) รองลงมาคือ วิชาคณิตศาสตร์ (ร้อยละ ๐)

บัณฑิตสาขาบริหารการตลาดส่วนใหญ่ให้ความสำคัญแก่วิชาจิตวิทยา (ร้อยละ 10) รองลงมาได้แก่วิชาหลักการตลาดและคณิตศาสตร์ซึ่งมีผู้ให้ความสำคัญในอัตราส่วนร้อยละเท่ากันคือร้อยละ ๑ รองลงมาคือวิชาภาษาอังกฤษ (ร้อยละ 7)

บัญชีบัณฑิตยังคงให้ความสำคัญแก่วิชาหลักการบัญชีเบื้องต้นมากที่สุด (ร้อยละ

12) รองลงมาคือวิชาจิตวิทยาและภาษาอังกฤษซึ่งมีผู้ให้ความสำคัญมากเท่ากันคือ (ร้อยละ 11) ติดตามด้วยวิชาคณิตศาสตร์ การเงินธุรกิจ และภาษีอากรซึ่งถูกระบุความสำคัญจากบัณฑิตร้อยละ 10 เท่ากันทั้ง 3 วิชา

ต่อไปนี้จะพิจารณาทัศนคติของบัณฑิตจากคณะเศรษฐศาสตร์ บัณฑิตกลุ่มนี้ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 21) ให้ความสำคัญแก่วิชาจิตวิทยา รองลงมา (ร้อยละ 17) ให้ความสำคัญแก่วิชาหลักเศรษฐศาสตร์ 1-2 และหลักการบัญชีเบื้องต้น (ร้อยละ 13)

นิสิตศาสตร์บัณฑิตส่วนใหญ่ระบุชื่อวิชาสังคมวิทยา (ร้อยละ 11) ว่าเป็นมีความสำคัญต่อการประกอบอาชีพในอันดับที่สอง ติดตามด้วยวิชาวิธีพิจารณาความแพ่งและวิชาวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งมีผู้ให้ความสำคัญมากเท่ากันคือ ร้อยละ 9 รายละเอียดทั้งหมดสรุปอยู่ในตารางที่ ๑.4๐

ตารางที่ 3.48

วิชาที่นำไปใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพมากเป็นอันดับสอง จำแนกตามคณะและสาขาวิชา

วิชาที่นำไปใช้ประโยชน์ ในอาชีพมากเป็นอันดับ ที่สอง	คณะและสาขาวิชา					
	การเงิน	บุคคล	ตลาด	บัญชี	เศรษฐศาสตร์	นิติศาสตร์
	%	%	%	%	%	%
คณิตศาสตร์	9	8	9	10	4	7
ความรู้เบื้องต้นกฎหมาย	1	2	6	1	-	3
จิตวิทยา	10	12	10	11	21	4
ภาษาอังกฤษ	8	10	7	11	8	7
สถิติ	1	4	6	2	-	-
ภาษาไทย	8	10	6	5	4	7
สังคมวิทยา	3	6	6	-	-	11
หลักการปกครอง	3	1	-	1	-	7
หลักเศรษฐศาสตร์ 1-2	1	3	2	-	17	3
การเงินธุรกิจ	10	5	4	10	-	1
การวิเคราะห์การเงิน	6	-	-	-	-	-
ภาษีอากร	2	1	-	10	-	-
ทฤษฎีและนโยบายคลัง	-	-	-	1	8	-
กฎหมายภาษีอากร	1	1	2	8	4	-
วิธีพิจารณาความแพ่ง	-	-	-	-	-	9
วิธีพิจารณาความอาญา	-	-	-	-	-	9
การบริหารงานบุคคล	3	13	2	-	-	-
บัญชีขั้นกลาง	1	-	-	6	-	-
หลักการบัญชีเบื้องต้น	13	4	6	12	13	-
หลักการตลาด	1	2	9	1	-	-
การวิจัยตลาด	-	1	4	1	-	-
อื่น ๆ	19	17	21	10	21	32
รวม	100	100	100	100	100	100
จำนวน	105	104	54	105	24	76

จากทัศนะของบัณฑิตเกี่ยวกับวิชาที่บัณฑิตระบุมารั้ง 2 อันดับว่ามีความสำคัญมากที่สุดและมากในอันดับรองต่อการประกอบอาชีพ อาจสรุปได้ว่าวิชาที่บัณฑิตแต่ละคณะให้ความเห็นแตกต่างกันออกไปดังต่อไปนี้

สาขาบริหารการเงินให้ความสำคัญแก่วิชาต่อไปนี้ หลักการบัญชีเบื้องต้น การเงินธุรกิจ คณิตศาสตร์ และจิตวิทยา สาขาบริหารงานบุคคลให้ความสำคัญแก่วิชา หลักการบัญชีเบื้องต้น การบริหารงานบุคคล จิตวิทยา ภาษาอังกฤษ และภาษาไทย บัณฑิตสาขาการตลาดใช้ประโยชน์มากที่สุดจากวิชา หลักการบัญชีเบื้องต้น หลักการตลาด จิตวิทยา และคณิตศาสตร์ บัณฑิตบัณฑิตใช้ประโยชน์มากที่สุดจากวิชาหลักการบัญชีเบื้องต้น จิตวิทยา ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ การเงินธุรกิจ และภาษาอังกฤษ เศรษฐศาสตร์บัณฑิต ใช้วิชาหลักการบัญชีเบื้องต้น คณิตศาสตร์ หลักเศรษฐศาสตร์ 1-2 จิตวิทยา และภาษาอังกฤษ ในการประกอบอาชีพมากที่สุด ท้ายที่สุดนิสิตศาสตร์บัณฑิตใช้ประโยชน์มากที่สุดจาก วิชาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมาย ประมวลกฎหมายอาญา ภาษาอังกฤษ กฎหมาย เอกเทศสัญญา ภาษาไทยและสังคมวิทยา

ความคิดเห็น เกี่ยวกับจำนวนวิชาในหลักสูตรและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง

ดังได้แสดงให้เห็นในตอนแรกแล้วว่าบัณฑิตส่วนใหญ่เห็นว่าจำนวนวิชาที่วิทยาลัยเปิดให้เลือกเรียนมีจำนวนเหมาะสมแล้ว อีกส่วนหนึ่งซึ่งมีอยู่เกือบครึ่งหนึ่งของกลุ่มแรก เห็นว่าจำนวนวิชาน้อยเกินไป และ มีส่วนน้อยที่คิดว่า มีวิชาให้เลือกเรียนมากเกินไป ต่อไปนี้จะพิจารณาจำแนกตามคณะและสาขาวิชาดูว่ามีความแตกต่างกันในทัศนะอย่างไร

จากตารางที่ 3.49 บัณฑิตสาขาบริหารงานบุคคล เป็นกลุ่มที่มีผู้มีความเห็นว่า จำนวนวิชาที่ให้เลือกเรียนมีความเหมาะสมแล้ว ในอัตราส่วนร้อยละ 66 รองลงมาได้แก่บัณฑิตสาขาการเงิน คือร้อยละ 63 ส่วนบัณฑิตสาขาเศรษฐศาสตร์กลุ่มที่ เห็นว่าจำนวนวิชาที่เรียนเหมาะสมแล้วมี เพียงครึ่งหนึ่งของบัณฑิตที่ตอบคำถามนี้ รองลงมาได้แก่บัณฑิต นิติศาสตร์บัณฑิตและบัณฑิตสาขาการตลาด ซึ่งมีผู้มองเห็นความเหมาะสมของจำนวนวิชาในอัตราส่วนร้อยละ เกินครึ่งเพียงเล็กน้อย และเมื่อพิจารณาความคิดเห็น

อย่างอื่นของบัณฑิตของบัณฑิตทั้ง 4 สาขานี้ว่าพวกเขาเห็นว่าวิชาที่วิทยาลัยเปิดสอนอยู่มาก
หรือน้อยอย่างไร ปรากฏว่าบัณฑิตส่วนที่เหลือใน 4 สาขา ส่วนใหญ่ก็ถือว่าร้อยละ 30 มี
ความเห็นว่ามีวิชาให้เลือกน้อยเกินไป กล่าวคือบัณฑิตซึ่งเป็นกลุ่มที่มีผู้ต้องการให้เพิ่ม
วิชาให้มากขึ้นในอัตราส่วนร้อยที่สูงกว่าบัณฑิตคณะอื่นทั้งหมด คือร้อยละ 30 รองลงมาคือ
บัณฑิตจากคณะเศรษฐศาสตร์ (ร้อยละ 33) บัณฑิตจากคณะนิติศาสตร์ (ร้อยละ 31) และ
บัณฑิตสาขาการตลาด (ร้อยละ 30) สรุปได้ว่าบัณฑิตทั้ง 4 สาขานี้ต้องการปรับปรุงหลัก
สูตรในแง่การเพิ่มวิชาให้เลือกมากขึ้นมากกว่าบัณฑิตสาขาการเงินและบริหารงานบุคคล

เมื่อพิจารณาทัศนคติเกี่ยวกับจำนวนวิชาในหลักสูตรโดยจำแนกตามปีสำเร็จการ
ศึกษาพบว่าบัณฑิตรุ่นหลังๆ มีผู้เห็นความเหมาะสมของจำนวนวิชาในหลักสูตรลดน้อยลงทุกปี
จากตารางที่ 3.50 จะเห็นได้ว่าบัณฑิตรุ่นแรกของการวิจัยนี้คือรุ่นที่จบเมื่อปี 2522 มีผู้ที่
เห็นว่าจำนวนวิชาในหลักสูตรมีความเหมาะสมแล้วร้อยละ 60 แต่ในทัศนะของบัณฑิตที่จบ
ในปี 2526 ผู้ที่มีความเห็นอย่างเดียวกันลดลงเหลือเพียงร้อยละ 49 และในกลุ่มบัณฑิตที่
จบเมื่อปี 2527 กลุ่มที่มีเห็นว่าจำนวนวิชาเหมาะสมเหลือร้อยละ 54 ซึ่งต่ำกว่าบัณฑิตสาม
รุ่นแรกมาก ในทางตรงกันข้ามเราจะพบว่าบัณฑิตสองรุ่นสุดท้ายมีผู้ที่มีความเห็นว่าจำนวน
วิชาในหลักสูตรมีน้อยเกินไปในอัตราส่วนร้อยที่สูงกว่าบัณฑิตที่จบในรุ่นก่อนหน้านี้ที่มีความเห็น
อย่างเดียวกันสรุปได้ว่าการเพิ่มวิชาในหลักสูตรให้มากขึ้น เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการประกอบ
อาชีพ ในยุคปัจจุบัน

ตารางที่ 3.49

ความคิดเห็นเกี่ยวกับจำนวนวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตรที่ศึกษา

จำแนกตามคณะและสาขาวิชา

ความคิดเห็นเกี่ยวกับ จำนวนวิชาในหลักสูตร	คณะและสาขาวิชา					
	การเงิน	บุคคล	ตลาด	บัญชี	เศรษฐศาสตร์	นิติศาสตร์
	%	%	%	%	%	%
น้อยเกินไป	22	19	30	36	33	31
เหมาะสมแล้ว	63	66	58	52	50	55
มากเกินไป	15	14	12	9	18	15
รวม	100	100	100	100	100	100
จำนวน	260	139	73	151	40	117

ตารางที่ 3.50

ความคิดเห็นเกี่ยวกับจำนวนวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตรที่ศึกษา

จำแนกตามปีที่สำเร็จการศึกษา (รูป)

ความคิดเห็นเกี่ยวกับ	จำแนกตามปีที่สำเร็จการศึกษา					
	จำนวนวิชาในหลักสูตร 2521-22	2522-23	2523-24	2524-25	2525-26	2526-27
	%	%	%	%	%	%
น้อยเกินไป	21	13	23	29	35	36
เหมาะสมแล้ว	68	68	65	57	49	54
มากเกินไป	11	19	13	14	16	10
รวม	100	100	100	100	100	100
จำนวน	75	84	101	120	168	142

ปัจจัยเกี่ยวกับอายุของบัณฑิตจะเป็นตัวแปรสุดท้ายที่จะใช้ยืนยันว่าควรมีการ
 เพิ่มวิชาให้มากขึ้นเพื่อประโยชน์ในการทำงาน บัณฑิตยังอยู่ในกลุ่มอายุที่สูงมากขึ้นเท่าไร
 ก็จะมีผู้ที่มีความเห็นว่าจำนวนวิชาในหลักสูตรมีความเหมาะสมแล้วในอัตราส่วนร้อยละสูง
 มากขึ้นเท่านั้น อีกนัยหนึ่งในกลุ่มบัณฑิตที่มีอายุมากความต้องการเพิ่มพูนความรู้ในการปฏิบัติ
 งานมีน้อยกว่าบัณฑิตรุ่นใหม่ ๆ ในกลุ่มบัณฑิตอายุน้อยคืออายุไม่เกิน 24 ปี เป็นกลุ่มที่มีความ
 เห็นว่าจำนวนวิชาในหลักสูตรมีน้อยเกินไป คิดเป็นอัตราส่วนร้อยละสูงสุด คือร้อยละ 43
 เทียบกับกลุ่มอายุ 30 - 34 ผู้ที่มีความเห็นอย่างเดียวกันมีเพียงร้อยละ 21 เท่านั้น และ
 จะลดเหลือเพียงร้อยละ 8 ในกลุ่มอายุ 35 - 39 ปี สรุปได้ว่าในการทำงานในสมัย
 ปัจจุบันการมีความรู้ใหม่ ๆ กล่าวคือการเพิ่มรายวิชาใหม่ ๆ เข้าไปจะมีส่วนช่วยในการ
 ทำงานของบัณฑิตรุ่นหลัง ๆ ให้ได้รับผลดียิ่งขึ้น รายละเอียดสรุปอยู่ในตารางที่ 3.51

ตารางที่ 3.51

ความคิดเห็นเกี่ยวกับจำนวนวิชาในหลักสูตรที่ศึกษา

จำแนกตามกลุ่มอายุของบัณฑิต

ความคิดเห็นเกี่ยวกับ จำนวนวิชาในหลักสูตร	กลุ่มอายุของบัณฑิต				
	ไม่เกิน 24	25-29	30-34	35-39	40ขึ้นไป
	%	%	%	%	%
น้อยเกินไป	43	26	21	8	27
เหมาะสมแล้ว	45	61	64	70	73
มากเกินไป	13	14	16	14	-
รวม	100	100	100	100	100
จำนวน	155	480	118	37	15

ความคิดเห็นเกี่ยวกับจำนวน เกรดคิด ในหลักสูตรและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง

ตลอดเวลาที่ผ่านมามีบัณฑิตจะได้รับอนุมัติปริญญาได้จะต้องทำหน่วยกิตให้ครบ 150 หน่วยกิตสูงกว่าสถาบันอุดมศึกษาของรัฐทุกแห่ง และสูงกว่าสถาบันอุดมศึกษาเอกชนหลายแห่ง เมื่อถามบัณฑิตถึงจำนวนหน่วยกิตดังกล่าว ส่วนใหญ่คือกว่าร้อยละ 70 เห็นว่ามีความเหมาะสมแล้ว ประมาณร้อยละ 21 เห็นว่ามากเกินไป และมีเพียงส่วนน้อยเห็นว่าจำนวนหน่วยกิตดังกล่าวมีน้อยเกินไป แต่เมื่อพิจารณาจำแนกคณะและสาขาวิชาจะพบว่า มีทัศนคติที่แตกต่างกันออกไป

บัณฑิตกว่าร้อยละ 70 เกือบทุกคณะและสาขาวิชาเห็นว่าจำนวน 150 หน่วยกิตมีความเหมาะสมแล้ว ยกเว้นบัณฑิตสาขาการตลาดมีผู้เห็นว่าจำนวนหน่วยกิตดังกล่าวมีความเหมาะสมเพียงร้อยละ 58 เท่านั้น และเป็นคณะที่มีผู้เห็นว่าจำนวนหน่วยกิตดังกล่าวมากเกินไปคิดเป็นอัตราส่วนร้อยละสูงกว่าความคิดเห็นของบัณฑิตจากคณะและสาขาวิชาอื่น ๆ คือ

สูงถึงร้อยละ ๑1 ดูตารางที่ 3.52

เมื่อพิจารณาจำแนกตามสถานภาพทางการศึกษาก็พบว่าทัศนะของบัณฑิตที่เคยเป็นนักศึกษาภาคปกติและภาคค่ำมีความแตกต่างกัน บัณฑิตที่เรียนภาคค่ำจะมีอัตราส่วนร้อยละของผู้ที่เห็นว่า 150 หน่วยกิตเหมาะสมแล้วคิดเป็นอัตราส่วนร้อยละที่สูงกว่าบัณฑิตที่เรียนภาคปกติซึ่งจะมีผู้ที่เห็นว่าหน่วยกิตดังกล่าวมากเกินไป ในอัตราส่วนร้อยละที่สูงกว่าบัณฑิตที่เคยเรียนภาคค่ำ (ร้อยละ 21 ต่อร้อยละ 10) ดูตารางที่ 3.53

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับปรุงหลักสูตรและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง

บัณฑิตส่วนใหญ่คือกว่าร้อยละ 70 มีความเห็นว่าควรมีการปรับปรุงหลักสูตรและประมาณเกือบร้อยละ ๑๐ เห็นว่าไม่จำเป็นต้องมีการปรับปรุง และเมื่อพิจารณาจำแนกตามคณะและสาขาก็พบว่าความคิดเห็นมีแตกต่างกันออกไป บัณฑิตบัณฑิตเป็นกลุ่มบัณฑิตที่มีผู้ต้องการให้มีการปรับปรุงหลักสูตร คิดเป็นอัตราส่วนร้อยละที่สูงที่สุด คือร้อยละ ๑2 รองลงมาคือนิติศาสตร์บัณฑิตมีผู้ที่ต้องการให้ปรับปรุงหลักสูตรร้อยละ 76 ส่วนบัณฑิตจากคณะบริหารธุรกิจทุกสาขาและบัณฑิตจากคณะเศรษฐศาสตร์มีผู้ที่ต้องการให้ปรับปรุงหลักสูตร ในอัตราส่วนร้อยละที่ไม่แตกต่างกันมากนัก คืออยู่ในช่วงระหว่างร้อยละ ๑1 ถึงร้อยละ ๑๑ และเมื่อพิจารณาเฉพาะในคณะบริหารธุรกิจแล้ว บัณฑิตสาขาการเงินเป็นสาขาที่มีผู้ต้องการให้มีการปรับปรุงหลักสูตรมากที่สุด (ร้อยละ ๑๑) รายละเอียดแสดงอยู่ในตารางที่ 3.54

ตารางที่ 3.52

ความคิดเห็นเกี่ยวกับจำนวนเครดิต
จำแนกตามคณะและสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา

ความคิดเห็นเกี่ยวกับ จำนวนเครดิต	จำแนกตามคณะและสาขาวิชา					
	การเงิน	บุคคล	การตลาด	บัญชี	เศรษฐศาสตร์	นิติศาสตร์
	%	%	%	%	%	%
น้อยเกินไป	4	4	11	11	7	7
เหมาะสมแล้ว	73	76	58	77	73	72
มากเกินไป	23	20	31	12	19	21
รวม	100	100	100	100	100	100
จำนวน	263	138	74	154	41	119

ตารางที่ 3.53

ความคิด เห็นเกี่ยวกับจำนวน เกรดติดจำแนกตามสถานภาพการ เป็นนักศึกษา

ความคิด เห็นเกี่ยว กับจำนวน เกรดติด	จำแนกตามสถานภาพของนักศึกษา			
	ภาคปกติ	ภาคค่ำ	ภาคค่ำโอน เป็นภาคปกติ	ภาคปกติโอน เป็นภาคค่ำ
	%	%	%	%
น้อยเกินไป	7	5	-	0
เหมาะสมแล้ว	72	77	69	39
มากเกินไป	21	18	31	54
รวม	100	100	100	100
จำนวน	499	226	35	13

ตารางที่ 3.54

ความคิด เห็นเกี่ยวกับการปรับปรุงหลักสูตรจำแนกตามคณะและสาขาวิชา

ควรมีการปรับปรุง หลักสูตรหรือไม่	คณะและสาขาวิชา					
	การเงิน	บุคคล	ตลาด	บัญชี	เศรษฐศาสตร์	นิติศาสตร์
	%	%	%	%	%	%
ไม่ควรมี	31	33	39	10	32	23
ควรมี	69	67	61	82	68	76
รวม	100	100	100	100	100	100
จำนวน	205	106	62	125	37	86

เมื่อถามว่าควรปรับปรุงอย่างไรเพิ่มวิชาขึ้น ลดวิชาลง หรือ เพิ่มบางวิชา และลดบางวิชาลง บัณฑิตส่วนใหญ่เลือกแนวทางที่สามคือเพิ่มบางวิชาและลดบางวิชา (ร้อยละ 69) ร้อยละ 23 ให้เพิ่มวิชาขึ้น และเพียงส่วนน้อยคือร้อยละ 8 ให้ลดวิชาลง ไม่ว่าจะพิจารณาจากปัจจัยใดบัณฑิตส่วนใหญ่ต้องการให้ปรับปรุงโดยการเพิ่มบางวิชาและลดบางวิชา อย่างไรก็ตามมีข้อแตกต่างระหว่างบัณฑิตชายกับบัณฑิตหญิง อัตราส่วนร้อยละของบัณฑิตชายที่ต้องการให้เพิ่มบางวิชาลดบางวิชา มีมากกว่าบัณฑิตหญิงมาก คือร้อยละ 80 ต่อร้อยละ 64 บัณฑิตหญิงที่ต้องการให้เพิ่มวิชาขึ้นมีมากกว่าบัณฑิตชายเกือบเท่าตัวคือร้อยละ 27 ต่อร้อยละ 14

ความคิด เห็น เกี่ยวกับวิชาที่ควรเพิ่มและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง

เมื่อพิจารณาจำแนกตามคณะและสาขาวิชาแล้วพบว่าบัณฑิตจากคณะและสาขาวิชาส่วนมากเสนอให้เพิ่มวิชาคอมพิวเตอร์ซึ่งเข้าใจว่าเป็นการศึกษาเกี่ยวกับการเขียนโปรแกรมแบบต่าง ๆ และการใช้ประโยชน์จากคอมพิวเตอร์ชนิดต่าง ๆ บัณฑิตสาขาการเงินนอกจากจะเสนอให้เพิ่มวิชาคอมพิวเตอร์กัน เป็นส่วนมากแล้ว รองลงมาหรือร้อยละ 13 เสนอให้เพิ่มวิชาการฟังพูดอ่าน เขียนภาษาอังกฤษ บัณฑิตสาขาบริหารงานบุคคลส่วนใหญ่หรือร้อยละ 17 เสนอให้เพิ่มวิชาการฝึกงาน ในระหว่างที่เป็นนักศึกษาโดยให้มหาวิทยาลัยจัดหาสถานที่ฝึกงานให้ รองลงมาร้อยละ 16 ของบัณฑิตสาขานี้เสนอวิชาคอมพิวเตอร์ และร้อยละ 13 เสนอให้เพิ่มวิชาการฟังพูดอ่าน เขียนภาษาอังกฤษอีกร้อยละ 10 ให้เพิ่มวิชาทางด้านอาชีพซึ่งบัณฑิตไม่ได้ระบุไว้แน่ชัดว่าหมายถึงอะไร แต่อาจตีความว่าวิชาที่ประยุกต์ความรู้ทางทฤษฎีเข้ากับการปฏิบัติงานจริง ๆ เช่น การปฏิบัติงานในธนาคาร การบริหารสำนักงาน เป็นต้น สำหรับบัณฑิตสาขาการตลาดส่วนใหญ่ (ร้อยละ 36) ต้องการให้เพิ่มวิชาคอมพิวเตอร์รองลงมา (ร้อยละ 11) ต้องการให้เพิ่มวิชาทางด้านอาชีพ บัณฑิตส่วนใหญ่ (ร้อยละ 31) ต้องการให้เพิ่มวิชาคอมพิวเตอร์ ร้อยละ 9 ต้องการให้เพิ่มการฟังพูดอ่านเขียน ภาษาอังกฤษ และวิชาทางด้านอาชีพ (ร้อยละ 9 เท่ากัน) เศรษฐศาสตร์บัณฑิตก็เช่นเดียวกับบัณฑิตสาขาอื่น คือ ส่วนใหญ่ หรือ ร้อยละ 25 เสนอให้เพิ่มวิชาคอมพิวเตอร์รองลงมาร้อยละ 13 เสนอให้เพิ่มวิชาเศรษฐมิติ อีกร้อยละ 8

เสนอให้เพิ่มวิชาเศรษฐศาสตร์การเงิน และหลักเศรษฐศาสตร์ นิติศาสตร์บัณฑิตส่วนใหญ่
เสนอวิชาที่แตกต่างออกไปจากคณะอื่น ๆ กล่าวคือ ส่วนใหญ่ หรือร้อยละ 20 เสนอให้
เพิ่มวิชากฎหมายที่ควรรู้ และอีกร้อยละ 27 เสนอวิชานิติเวชวิทยา ตารางที่ 3.55
สรุปรายละเอียดทั้งหมด

วิชาที่ควรเพิ่ม เป็นอันดับรองลงมาและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง

วิชาที่บัณฑิตสาขาการเงิน บริหารงานบุคคล และบัญชีส่วนใหญ่ต้องการให้
เพิ่มในอันดับรองลงมาคือวิชาการเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์และการใช้คอมพิวเตอร์แบบ
ต่าง ๆ ซึ่งข้อเสนอนี้แม้จะตั้งกล่าวก็ยืนยันถึงความต้องการในอันดับแรกอันได้แก่วิชาเกี่ยวกับ
คอมพิวเตอร์เช่นกัน สำหรับบัณฑิตสาขาการเงินนอกจากวิชาคอมพิวเตอร์แล้วยังมีวิชาบัญชี
กิจการเฉพาะอย่างและวิชาที่บัณฑิตได้ระบุชื่อซึ่งมีอัตราส่วนร้อยละของผู้ตอบ เท่ากันคือวิชาการ
ฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาอังกฤษ การสนทนาภาษาอังกฤษ และภาษาต่างประเทศอื่น ๆ เช่น
จีน ญี่ปุ่น และฝรั่งเศส ส่วนบัณฑิตสาขาบริหารงานบุคคลนั้นรองลงมาจากคอมพิวเตอร์
บัณฑิต เสนอให้เพิ่มวิชาการสนทนาภาษาอังกฤษ และการใช้อุปกรณ์สำนักงานในอัตราส่วน
ร้อยละที่เท่ากัน บัณฑิตส่วนใหญ่เสนอให้เพิ่มวิชาคอมพิวเตอร์เท่ากับผู้ที่เสนอให้เพิ่มการ
ฝึกงานในระหว่างศึกษา รองลงมาได้แก่ วิชาการประมวลข้อมูลด้วยเครื่องอิเล็กทรอนิกส์

บัณฑิตสาขาบริหารการตลาดส่วนใหญ่เสนอวิชาที่ควรเพิ่มแตกต่างไปจากบัณฑิต
สาขาอื่น บัณฑิตสาขานี้ต้องการให้เพิ่มวิชาการสนทนาภาษาอังกฤษในอัตราส่วนร้อยละที่สูง
ที่สุด รองลงมาได้แก่วิชา คอมพิวเตอร์ การฝึกงานในระหว่างการศึกษาระหว่าง การฝึก
งานด้านตลาดในอัตราส่วนร้อยละที่เท่ากัน

นิติศาสตร์บัณฑิตส่วนใหญ่เสนอให้เพิ่มวิชานิติเวชวิทยา ในอัตราส่วนร้อยละ
เท่ากับวิชากฎหมายต่าง ๆ ที่ควรรู้

สำหรับ เศรษฐศาสตร์บัณฑิตนั้น เนื่องจากจำนวนรวมของผู้ตอบมีน้อยมากคือ เพียง
19 คนทำให้จำนวนของผู้ที่ระบุแต่ละรายวิชาไม่มากนักไม่ถึงวิชาละ 5 คน จึงไม่อาจ
สรุปผลข้อเสนอของบัณฑิตคณะนี้ได้

รายละเอียดการกระจายของคำคมของบัณฑิตแต่ละคณะและสาขาวิชาแสดง
อยู่ในตารางที่ 3.55

สรุปทัศนะของบัณฑิต เกี่ยวกับวิชาที่ควรเพิ่ม

จากการที่ได้เปิดโอกาสให้บัณฑิตระบุชื่อรายวิชาที่ควรเพิ่มได้มากกว่าหนึ่งราย
วิชา ทำให้บัณฑิต เสนอรายชื่อวิชาต่าง ๆ ดังได้แสดงอยู่ในตารางที่ 3.55 ต่อไปนี้จะ
สรุปรายวิชาที่บัณฑิตแต่ละคณะและสาขาวิชา เสนอให้เพิ่ม

บัณฑิตคณะบริหารธุรกิจสาขาการเงินส่วนใหญ่เสนอให้เพิ่มวิชาเกี่ยวกับ
คอมพิวเตอร์ รองลงมาได้แก่วิชาภาษาอังกฤษที่เน้นการฟัง พูด อ่านและเขียน บัญชีกิจการ
เฉพาะอย่าง การสนทนาภาษาอังกฤษ และภาษาต่างประเทศอื่น ๆ ซึ่งได้แก่ จีน ญี่ปุ่น หรือ
ฝรั่งเศส

บัณฑิตคณะบริหารธุรกิจสาขาบริหารงานบุคคล เสนอให้เพิ่มวิชาการฝึกงานใน
ระหว่างการศึกษามากที่สุดและรองลงมาได้แก่วิชาเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ การฟังพูดอ่าน
เขียนภาษาอังกฤษวิชาทางด้านอาชีพ การสนทนาภาษาอังกฤษ และการใช้อุปกรณ์สำนักงาน

บัณฑิตคณะบริหารธุรกิจสาขาการตลาดส่วนใหญ่เสนอให้เพิ่มวิชาเกี่ยวกับคอม-
พิวเตอร์ รองลงมาได้แก่วิชาทางด้านอาชีพ การสนทนาภาษาอังกฤษ การฝึกงานใน
ระหว่างศึกษา และการฝึกงานด้านการตลาด

บัณฑิตคณะบัญชีส่วนใหญ่เสนอให้เพิ่มวิชาเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์รองลงมาได้แก่
วิชาทางด้านอาชีพ ภาษาอังกฤษเน้นทั้ง 4 ทักษะ และการฝึกงานในระหว่างศึกษา

บัณฑิตคณะเศรษฐศาสตร์ ส่วนใหญ่เสนอให้เพิ่มวิชาเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์และ
หลักเศรษฐศาสตร์

บัณฑิตคณะนิติศาสตร์เสนอให้เพิ่มวิชาในลักษณะที่แตกต่างออกไปจากบัณฑิตคณะ
อื่น ๆ กล่าวคือส่วนใหญ่เสนอให้เพิ่มวิชานิติเวชวิทยา และวิชากฎหมายต่าง ๆ ที่ควรรู้ รอง
ลงมาได้แก่วิชาภาษาอังกฤษที่เน้นทั้ง 4 ทักษะ คือการฟัง พูด อ่าน และเขียน

ตารางที่ 3.55

วิชาที่ผลิตเสนอให้เพิ่มเป็นอันดับแรกและอันดับรองจำแนกตามคณะและสาขาวิชา

คณะและสาขาวิชา

วิชาที่เสนอให้เพิ่ม	การเงิน		บุคคล		ตลาด		บัญชี		เศรษฐ		นิติ		รวม	
	แรก	รอง	แรก	รอง	แรก	รอง	แรก	รอง	แรก	รอง	แรก	รอง	แรก	รอง
	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
การศึกษาระหว่างการศึกษา	4	3	17	2	3	10	3	11	4	-	3	4	7	6
การปฏิบัติปฏิบัติงานสำนักงาน	2	1	-	0	-	-	1	1	-	-	-	-	1	2
การให้คอมพิวเตอร์ เรียนโปรแกรม	27	10	16	10	36	10	31	11	25	5	1	2	29	10
ข่าวเลข และพิมพ์ดีด	3	3	7	4	5	-	2	1	-	-	1	2	3	2
กิจกรรมเข้าจังหวัด	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-
ภาษาอังกฤษแนว 4 ทักษะ	13	5	13	4	0	3	9	3	4	-	5	0	10	5
การสอนทบทวนภาษาอังกฤษ	2	5	3	0	-	13	2	3	-	5	-	2	2	6
ภาษาต่างประเทศ เทพ สัน สู่ใจ ฯลฯ	3	5	7	4	0	-	2	1	-	5	-	2	2	3
คณิตศาสตร์ กำนวณ	2	-	3	-	-	-	1	-	4	-	1	-	2	-
วิชาทางด้านอาชีพ	7	-	10	-	11	-	9	-	4	-	7	-	3	-
วิชาที่ฝึกให้รู้จักการวิเคราะห์	1	-	3	-	-	-	-	-	4	-	-	-	1	-
วิชาตั้งเสริมมนุษยสัมพันธ์	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
การสร้างบุคลิก ศิลปการพูด	4	-	-	4	3	7	-	4	-	5	1	-	2	3
หลักเศรษฐศาสตร์	1	3	-	-	-	-	-	-	0	5	-	-	1	1
การปกครองและการเป็นผู้นำ	1	4	3	-	-	3	-	1	-	-	-	-	1	2
จิตวิทยาในการทำงาน	2	-	4	-	3	-	2	-	-	-	-	-	2	-
การศึกษาด้านการตลาด	-	1	-	4	3	10	-	-	-	-	-	-	-	2
การประเมินโครงการ	2	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	1	-
ความรู้ทั่วไป ปัญหาประจำวัน	2	4	1	6	6	-	-	4	-	-	1	4	1	4

ตารางที่ 3.55 (ต่อ)

วิชาที่บัณฑิตเสนอให้เพิ่ม เป็นอันดับแรกและรองจำแนกตามคณะและสาขาวิชา

วิชาที่เสนอให้เพิ่ม	การเงิน		บุคคล		ตลาด		บัญชี		เศรษฐศาสตร์		นิติศาสตร์		รวม	
	แรก	รอง	แรก	รอง	แรก	รอง	แรก	รอง	แรก	รอง	แรก	รอง	แรก	รอง
	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
การโต้ตอบจดหมายอังกฤษ Telex	-	3	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1
นิติเวชวิทยา	-	-	1	-	-	-	1	-	-	27	10	-	5	3
กฎหมายต่างๆ ที่ควรรู้	1	1	-	4	-	-	-	-	5	20	10	-	5	4
วิธีพิจารณาความอาญา	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	6	-	2	1
อาชญาวิทยา	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	6	-	1	1
การสัมมนาทางกฎหมาย	-	-	-	-	3	-	-	-	-	4	4	-	1	-
กฎหมายอาญา	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	6	-	1	1
การเงินและบัญชีการเงิน	3	3	-	-	-	-	2	4	-	-	-	-	1	2
จิตวิทยาการธนาคาร	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
หลักการจัดการ หลักการบริหาร	3	-	1	-	3	-	2	-	4	-	-	-	2	-
โครงสร้างธุรกิจ	1	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	1	-
บัญชีสำหรับผู้เรียนการเงิน	2	3	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	1
บัญชีการโรงแรม	-	-	-	-	-	-	3	4	-	-	-	-	1	1
บัญชีภาษีอากร	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	1	-
บัญชีกิจการเฉพาะอย่าง	3	7	1	2	-	-	1	6	4	-	-	-	2	4
บัญชีอังกฤษ	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	1	-
เสริมทักษะทางบัญชี	1	-	-	-	3	-	2	-	-	-	-	-	1	-
หลักการบัญชี	2	3	1	2	-	3	4	3	4	5	-	-	2	3

ตารางที่ 3.55 (ต่อ)

วิชาที่บัณฑิตเสนอให้เพิ่ม เป็นอันดับแรกและรองจำแนกตามคณะและสาขาวิชา

วิชาที่เสนอให้เพิ่ม	คณะและสาขาวิชา													
	การเงิน		บุคคล		ตลาด		บัญชี		เศรษฐศาสตร์		นิติศาสตร์		รวม	
	แรก	รอง	แรก	รอง	แรก	รอง	แรก	รอง	แรก	รอง	แรก	รอง	แรก	รอง
	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
การประมวลข้อมูลด้วยเครื่อง	-	4	-	-	-	7	-	9	-	-	-	-	-	4
ดีโด้โทรมิต (E.D.P)	2	-	-	-	3	-	3	-	-	-	-	-	2	-
บัญชี 3-4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	-	-	1	-
เศรษฐศาสตร์การเงิน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13	-	-	1	-
เศรษฐสถิติ 1-2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13	-	-	1	-
อื่น ๆ	2	32	14	30	-	34	7	32	10	65	24	1	28	
รวม	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
จำนวน	135	92	69	51	36	30	105	70	24	19	74	49	443	311

มหาวิทยาลัยสุโขทัยวิทยา

คณะศิลปศาสตรบัณฑิต

ภาควิชาการบัญชี

รายงานผลการดำเนินงาน

ประจำปี 2555

วิชาที่มีบัณฑิต เห็นว่าควรจะลดมากที่สุด เป็นอันดับแรกและอันดับรองและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง

บัณฑิตส่วนใหญ่จากหลายคณะ เห็นว่าควรลดวิชาพื้นฐานในหมวดมนุษยศาสตร์ เช่น ปรัชญาและตรรกศาสตร์มากที่สุด บัณฑิตส่วนใหญ่จากคณะบริหารธุรกิจสาขาการเงิน (ร้อยละ 21) สาขาบริหารงานบุคคล (ร้อยละ 23) และคณะบัญชี (ร้อยละ 23) มีความเห็นสอดคล้องกันว่าควรลดวิชาพื้นฐานในหมวดมนุษยศาสตร์มากที่สุด แต่บัณฑิตสาขาการตลาด บัณฑิตจากคณะเศรษฐศาสตร์ และบัณฑิตจากคณะนิติศาสตร์มีความเห็นที่แตกต่างกันออกไป กล่าวคือบัณฑิตสาขาการตลาดส่วนใหญ่ (ร้อยละ 15) ต้องการให้ลดวิชาวิทยาศาสตร์มากที่สุด บัณฑิตสาขาเศรษฐศาสตร์ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 24) ต้องการให้ลดวิชาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายมากที่สุด สำหรับนิติศาสตร์บัณฑิตส่วนใหญ่ (ร้อยละ 24) ต้องการให้ลดวิชาคณิตศาสตร์มากที่สุด

วิชาที่มีบัณฑิต เสนอให้ลดมากที่สุดเป็นอันดับรองลงมาได้แก่วิชาวิทยาศาสตร์ แต่เมื่อพิจารณาจำแนกตามคณะและสาขาวิชาแล้วบัณฑิตมีความเห็นแตกต่างกัน บัณฑิตสาขาการเงินส่วนใหญ่ (ร้อยละ 25) ต้องการให้ลดวิชาวิทยาศาสตร์มากที่สุดเป็นอันดับรองลงมาจากวิชาพื้นฐานหมวดมนุษยศาสตร์ บัณฑิตสาขาบริหารงานบุคคล บัญชีบัณฑิตและนิติศาสตร์บัณฑิตส่วนใหญ่ที่มีความเห็นเช่นเดียวกัน คือต้องการให้ลดวิชาวิทยาศาสตร์มากในอันดับรองลงมา ส่วนบัณฑิตสาขาการตลาดส่วนใหญ่ต้องการให้ลดวิชาพื้นฐานในหมวดมนุษยศาสตร์มากที่สุดรองลงมาจากวิทยาศาสตร์ สำหรับเศรษฐศาสตร์บัณฑิตส่วนใหญ่ยังคงยืนยันให้ลดวิชาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายมากที่สุดเท่า ๆ กับวิชากฎหมายแพ่งลักษณะมูลหนี้

สรุปได้ว่าวิชาพื้นฐานหมวดมนุษยศาสตร์ เช่น ปรัชญาและตรรกศาสตร์เป็นหมวดวิชาที่มีบัณฑิตส่วนใหญ่ของคณะบริหารธุรกิจและบัญชีต้องการให้ลดมากที่สุด และรองลงมาได้แก่วิชาวิทยาศาสตร์ สำหรับเศรษฐศาสตร์บัณฑิตส่วนใหญ่ต้องการให้ลดวิชาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายมากที่สุด รองลงมาได้แก่ วิชาวิทยาศาสตร์ วิชาพื้นฐานหมวดมนุษยศาสตร์ นิติศาสตร์บัณฑิตมีความเห็นที่แตกต่างไปจากบัณฑิตคณะอื่นกล่าวคือ นิติศาสตร์บัณฑิตส่วนใหญ่ต้องการให้ลดวิชาคณิตศาสตร์มากที่สุด รองลงมาได้แก่ หลักเศรษฐศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ รายละเอียดแสดงอยู่ในตารางที่ 3.56

วิชาที่ผู้คิดเห็นว่าควรรดมากที่สุดในระดับแรกและอันดับรองจำแนกตามคณะและสาขาวิชา

วิชาที่ควรรด	คณะและสาขาวิชา												
	การเงิน		บุคคล		ตลาด		บัญชี		เศรษฐศาสตร์		นิติศาสตร์		รวมทุกคณะ
แรก %	รอง %	แรก %	รอง %	แรก %	รอง %	แรก %	รอง %	แรก %	รอง %	แรก %	รอง %	แรก %	รอง %
10	5	6	-	12	4	0	10	12	7	7	7	0	5
21	10	23	12	0	25	23	5	12	7	15	10	10	13
5	7	-	12	-	-	3	5	-	7	-	2	2	6
0	25	17	19	15	13	16	13	10	-	7	21	12	13
7	7	11	0	0	0	0	0	-	7	5	-	7	6
1	5	6	4	0	0	5	3	-	7	24	15	0	7
-	2	-	-	4	0	-	-	24	13	-	-	2	2
10	2	6	4	0	0	11	3	-	7	7	0	0	3
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	19	23	4	6
5	4	-	12	0	-	5	13	-	-	5	6	4	6
17	9	17	0	0	-	3	10	-	-	-	-	0	5
2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
-	-	-	-	4	-	3	-	-	-	-	-	1	-
2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
-	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-

พื้นฐานทั่วไปที่ไม่จำเป็น
 ศึกษานานมนุษยศาสตร์ เช่น
 ปรัชญา ดาราศาสตร์
 สังคมวิทยา
 วิทยาศาสตร์
 ภาษาไทย
 คณิตศาสตร์
 ความรู้เบื้องต้นทางกฎหมาย
 ภาษาอังกฤษ
 หลักเศรษฐศาสตร์
 วิชาที่ไม่เกี่ยวข้องกับ
 กับวิชาชีพ
 ภาษาอังกฤษ 1-2
 จิตวิทยา
 วิชาเลือก
 อังกฤษ 7-8
 อังกฤษ 5-6

ตารางที่ 3.56 (ต่อ)

วิชาที่บัณฑิต เห็นว่าควรดัดงาที่สูดอันดับแรกและอันดับรองจำแนกตามคณะและสาขาวิชา

วิชาที่ควรลด	คณะและสาขาวิชา																				
	การเงิน			บุคคล			การตลาด			บัญชี			เศรษฐศาสตร์			นิติศาสตร์			รวม		
	แรก	รอง	%	แรก	รอง	%	แรก	รอง	%	แรก	รอง	%	แรก	รอง	%	แรก	รอง	%	แรก	รอง	%
ภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจ	2	-	-	-	-	-	4	-	-	2	-	-	-	-	-	5	-	-	3	-	-
กฎหมายทรัพย์สินและที่ดิน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12	-	-	-	-	-	-	1	-	-
นิติปรัชญา	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	1	-	-	
ประวัติศาสตร์กฎหมาย	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	-	-	3	-	-	1	-	-	
การวิจัย	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	
วิชาการเงิน	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	
หลักการปกครอง	-	2	-	-	4	-	-	4	-	-	5	-	-	7	-	-	-	-	-	3	
วิชาที่ไม่สามารถไขกับ	-	5	-	-	4	-	-	4	-	-	6	-	-	7	-	-	-	-	-	5	
เสรีประชาธิปไตย	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13	-	-	-	-	-	1	
กฎหมายแพ่งล้มละลายพาณิชย์	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	
ประวัติศาสตร์เศรษฐกิจ	5	9	13	0	13	17	13	30	13	17	17	16	10	5	4	4	4	7	13	13	
อื่น ๆ	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
รวม	03	56	95	26	26	40	26	24	62	40	17	15	52	62	205	213					

ความสอดคล้องระหว่างสาขาวิชาที่เรียนกับการปฏิบัติงานและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง

การจัดหลักสูตรการศึกษาจะประสบความสำเร็จและได้ผลดีแค่ไหนอาจจะดูได้จากการนำเอาความรู้จากสาขาวิชาที่เรียนไปใช้ได้เป็นประโยชน์ในการประกอบอาชีพการงาน ถ้าเรียนไปแล้วแต่ ผู้เรียนไม่ได้นำความรู้ไปใช้ได้เป็นประโยชน์ในทางใดทางหนึ่งก็ถือว่าเป็นการสูญเปล่าทางการศึกษา ในการวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายประการหนึ่งได้แก่ความต้องการที่จะทราบว่าบัณฑิตที่กำลังปฏิบัติงานอยู่ ทำงานตรงตามสาขาที่เรียนมาหรือไม่

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าบัณฑิตส่วนใหญ่ทำงานค่อนข้างตรงกับสาขาที่ศึกษาเล่าเรียนมาที่กล่าว เช่นนี้เพราะร้อยละ 35 ตอบว่าทำงานค่อนข้างตรง อีกร้อยละ 30 ตอบว่าทำงานตรงตามสาขาวิชาที่เรียนมา จึงกล่าวได้ว่าประมาณร้อยละ 65 ทำงานค่อนข้างตรงกับสาขาวิชาที่เรียนมาจากวิทยาลัย แต่ก็มีจำนวนไม่น้อยคือร้อยละ 35 ทำงานไม่ตรงตามสาขาวิชาที่เรียนมา

เมื่อพิจารณาจำแนกตามคณะและสาขาวิชาปรากฏว่าความสอดคล้องระหว่างสาขาที่เรียนกับการปฏิบัติงานมีความแตกต่างกันออกไป บัณฑิตสาขาบริหารงานบุคคลมีผู้ที่ทำงานไม่ตรงตามสาขาที่เรียนมาคิดเป็นอัตราส่วนร้อยละที่สูงกว่าคณะอื่นทั้งหมด ถึงร้อยละ 53 รองลงมาได้แก่บัณฑิตคณะ เศรษฐศาสตร์ ผู้ที่ทำงานไม่ตรงสาขามีจำนวนคิดเป็นร้อยละ 50 กล่าวได้ว่าเป็นบัณฑิตกลุ่มที่ผู้ทำงานไม่ตรงตามสาขามากที่สุด รองลงมาได้แก่นิติศาสตร์ บัณฑิตซึ่งคิดเป็นร้อยละ 42 บัณฑิตจากคณะวิชาบัญชีเป็นกลุ่มที่มีบัณฑิตที่จบออกไปและทำงานตรงตามสาขาที่เรียนคิดเป็นอัตราส่วนร้อยละที่สูงที่สุดถึงร้อยละ 60 และเมื่อรวมผู้ที่ตอบว่าทำงานค่อนข้างตรงสาขาที่เรียนมาด้วยแล้วคณะบัญชีก็นับว่าเป็นคณะที่ประสบความสำเร็จมากที่สุดในการผลิตบัณฑิต ให้ออกไปทำงานได้ตรงตามสาขาวิชามากที่สุด รองลงมาได้แก่คณะบริหารธุรกิจ สาขาการเงินและการตลาด และคณะนิติศาสตร์ซึ่งเป็นสาขาและคณะที่มีบัณฑิตที่ทำงานค่อนข้างตรงและตรงตามสาขาวิชาที่เรียนมารวมแล้ว เกินกว่าครึ่งของบัณฑิตของแต่ละคณะ ถ้าจะเรียงตามลำดับแห่งความสำเร็จในการผลิตบัณฑิตหรือ เริ่มตั้งแต่คณะที่ทำให้เกิดการสูญเปล่าทางการศึกษาน้อยที่สุดได้แก่ คณะวิชาบัญชี คณะบริหารธุรกิจสาขาการเงินและการตลาด คณะนิติศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ และคณะบริหารธุรกิจสาขาบริหาร

งานบุคคล รายละเอียดทั้งหมดแสดงอยู่ในตารางที่ 3.57

ตารางที่ 3.57

ความสอดคล้องระหว่างสาขาที่เรียนกับการปฏิบัติงานจำแนกตามคณะและสาขาวิชา

ทำงานตรงตาม สาขาวิชาหรือไม่	คณะและสาขาวิชา					
	การเงิน	บุคคล	ตลาด	บัญชี	เศรษฐศาสตร์	นิติศาสตร์
	%	%	%	%	%	%
ตรง	23	13	28	60	18	37
ค่อนข้างตรง	44	34	39	28	32	21
ไม่ตรง	33	53	33	12	50	42
รวม	100	100	100	100	100	100
จำนวน	240	128	67	123	34	103

ผลการศึกษา เป็นตัวแปรอีกตัวหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับความสอดคล้องระหว่างสาขาวิชาที่เรียนกับการปฏิบัติงาน ยิ่งบัณฑิตที่มีผลการเรียนดีมากขึ้น เท่าใดอัตราส่วนร้อยละของผู้ที่ทำงานตรงตามสาขาวิชาที่เรียนก็จะยิ่งสูงมากขึ้นเท่านั้น และในทำนองเดียวกัน ยิ่งบัณฑิตมีผลการเรียนน้อย เท่าใดอัตราส่วนร้อยละของผู้ที่ทำงานไม่ตรงตามสาขาวิชา ก็จะมีมากยิ่งขึ้นเท่านั้น จากตารางที่ 3.58 จะเห็นได้ว่า กลุ่มที่มีผลการเรียนค่อนข้างอ่อน (แคว้นเฉลี่ย 2-2.49) มีผู้ทำงานตรงตามสาขาวิชาที่เรียนมาร้อยละ 27 และในกลุ่มที่มีผลการเรียนปานกลาง อัตราส่วนร้อยละของผู้ที่ทำงานตรงตามสาขาวิชาเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 33 ในกลุ่มที่มีผลการเรียนดี (แคว้นเฉลี่ย 3-3.49) อัตราส่วนร้อยละเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 40 และในกลุ่มที่มีผลการเรียนดีมาก อัตราส่วนร้อยละเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 44 จากข้อเท็จจริงดังกล่าวจึงสรุปได้ว่า ผู้ที่มีผลการเรียนดีจะมีโอกาสเลือกทำงานตามความถนัดและตามความรู้ที่ใฝ่ฝันเรียนมากกว่าผู้ที่มีผลการเรียนอ่อนซึ่งย่อมจะมีโอกาสในการเลือกงาน

ตามความสนใจและความถนัดน้อยกว่าผู้ที่มีผลการเรียนดี ทำให้บุคคลเหล่านี้จำเป็นต้อง
ต้องทำงานเท่าที่จะทำได้ ซึ่งอาจจะเป็นงานที่ไม่ตรงตามสาขาที่เรียนมาทีเดียวนัก

ตารางที่ 3.5ก

ความสอดคล้องระหว่างสาขาที่เรียนกับการปฏิบัติงานจำแนกตามผลการศึกษา

ทำงานตรงตาม สาขาวิชาหรือไม่	ผลการศึกษา			
	ค่อนข้างอ่อน	ปานกลาง	ดี	ดีมาก
	2-2.49	2.5-2.9	3-3.49	3.5+
	%	%	%	%
ตรง	27	33	40	44
ค่อนข้างตรง	32	40	32	44
ไม่ตรง	41	28	27	11
รวม	100	100	100	100
จำนวน	414	199	60	9

บทที่ 4

อภิปรายผลการวิจัย : บัณฑิตกับการทำงาน

ในบทที่แล้วได้แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามที่สำคัญ ๆ กับตัวแปรอิสระอื่น ๆ ที่มีความสัมพันธ์หรือเป็นตัวกำหนดตัวแปรตาม ในบรรดาตัวแปรตามเหล่านั้นได้แก่ สถานะการทำงานในปัจจุบัน ประเภทของธุรกิจของนายจ้าง ตำแหน่งงานปัจจุบันของบัณฑิต ลักษณะงานปัจจุบันของบัณฑิต ความต้องการเปลี่ยนงาน รายได้ปัจจุบันต่อเดือน ลักษณะการได้รับเข้าทำงานและสาเหตุของการเลือกทำงานในปัจจุบัน ในบทต่อไปจะอภิปรายผลการวิจัยโดยจะเลือกพิจารณาเฉพาะตัวแปรที่น่าสนใจบางตัว

สถานะการทำงานปัจจุบันของบัณฑิต

บัณฑิตส่วนใหญ่ จากทุกคณะอยู่ในระหว่างการประกอบอาชีพ คือมีงานทำแล้ว ผู้ที่ว่างงานและไม่ได้ประกอบอาชีพ มีอยู่เป็นส่วนน้อย บัณฑิตสาขาการเงินและการตลาดมีอัตราส่วนร้อยละของผู้ที่มีงานทำสูงกว่าคณะอื่นทั้งหมด และมีอัตราส่วนร้อยละของผู้ที่ว่างงานต่ำกว่าคณะและสาขาอื่น ส่วนเศรษฐศาสตร์บัณฑิตจัดว่าเป็นกลุ่มที่มีผู้ที่กำลังทำงานในอัตราส่วนร้อยละต่ำกว่าบัณฑิตจากคณะอื่นและมีผู้ว่างงานในอัตราส่วนร้อยละสูงกว่าคณะอื่นทั้งหมด จากข้อเท็จจริงดังกล่าวผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษาในคณะเศรษฐศาสตร์ควรหันมาพิจารณาปัญหานี้เพื่อหาทางแก้ไขโดยการปรับปรุงหลักสูตร เช่น การลดวิชาบางวิชาลงและเพิ่มวิชาบางวิชาที่จะมีประโยชน์ต่อวิชาชีพ เข้าไป รวมทั้งการปรับปรุงวิธีการเรียนการสอนและเนื้อหาของวิชาที่อยู่ในหลักสูตรของคณะ

การมีงานทำและการว่างงานยังขึ้นอยู่กับรุ่นปีสำเร็จการศึกษาด้วย บัณฑิตที่จบรุ่นก่อน ๆ จะมีอัตราส่วนร้อยละของผู้ที่มีงานทำแล้วสูงมาก คือกว่าร้อยละ 90 และอัตราส่วนร้อยละของผู้ที่มีงานทำแล้วจะลดลงเรื่อย ๆ ในรุ่นต่อ ๆ มา โดยเฉพาะอย่างยิ่งบัณฑิตรุ่นล่าสุดคือรุ่น 12 มีผู้ที่มีงานทำเพียงร้อยละ 50 เท่านั้น และมีผู้ที่ว่างงานคิดเป็นอัตราส่วนร้อยละสูงกว่ารุ่นก่อน ๆ ทั้งหมด จากปรากฏการณ์ดังกล่าวอาจจะอธิบายได้ว่าบัณฑิตที่จบใหม่ ๆ ยังอยู่ในระหว่างการหางานทำจากแนวโน้ม ถ้าสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและทางตลาดแรงงานไม่เปลี่ยนแปลงไปในทางเลวร้ายก็เชื่อว่าบัณฑิตรุ่นหลัง ๆ ก็จะมีงานทำ

กันมากขึ้น และอัตราผู้ที่ว่างงานก็จะลดน้อยลง

เพศเป็นปัจจัยที่กำหนดสภาวะการทำงานที่สำคัญอีกปัจจัยหนึ่งบัณฑิตชายที่มีงานทำมีอัตราส่วนร้อยละสูงกว่าบัณฑิตหญิง ในทำนองเดียวกัน บัณฑิตหญิงที่ว่างงานมีอัตราส่วนร้อยละสูงกว่าบัณฑิตชาย อาจกล่าวได้ว่าบัณฑิตชายมีโอกาสดีกว่าบัณฑิตหญิงในด้านการหางานทำ

เมื่อบัณฑิตที่จบรุ่นแรก ๆ มีผู้ที่มีการทำงานในอัตราส่วนร้อยละสูงกว่าบัณฑิตที่จบรุ่นหลัง ๆ จึงไม่น่าแปลกใจที่พบว่าบัณฑิตกลุ่มอายุที่สูงขึ้น จะมีอัตราส่วนร้อยละของผู้ที่กำลังอยู่ในระหว่างการประกอบอาชีพในอัตราส่วนร้อยละสูงกว่าบัณฑิตกลุ่มอายุน้อย ซึ่งจะเป็นกลุ่มที่มีผู้ว่างงานในอัตราส่วนร้อยละที่สูงที่สุด

บัณฑิตที่เคยเป็นนักศึกษาภาคค่ำก็จะมีผู้อยู่ในสภาวะการทำงานในอัตราส่วนร้อยละสูงกว่าบัณฑิตที่เคยเป็นนักศึกษาภาคปกติซึ่งบัณฑิตกลุ่มหลังจะมีผู้ที่อยู่ในสภาวะการว่างงานในอัตราส่วนร้อยละค่อนข้างสูง เมื่อเทียบกับบัณฑิตที่เคยเป็นนักศึกษาภาคค่ำทั้งนี้อาจจะอธิบายได้ว่าบัณฑิตที่เคยเป็นนักศึกษาภาคค่ำส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีการทำงานอยู่ก่อนแล้ว ในขณะที่กำลังศึกษาอยู่ และเมื่อสำเร็จการศึกษาก็ยังคงทำงานในสถานที่ทำงานเดิมหรืออาจจะเปลี่ยนที่ทำงานใหม่ และเป็นธรรมชาติของผู้ที่เคยทำงานมาแล้วการมีประสบการณ์ย่อมจะทำให้ทำงานใหม่ทำได้ง่ายกว่าผู้ที่ไม่มีความรู้จากการทำงานมาก่อน

ผลการศึกษาก็เป็นปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่งต่อการหางานทำบัณฑิตที่มีผลการเรียนค่อนข้างดี คือ ผู้ที่มีแต้มเฉลี่ยสะสมระหว่าง 3-3.49 จะมีอัตราส่วนร้อยละของผู้ที่กำลังประกอบอาชีพอยู่ในอัตราส่วนร้อยละสูงกว่าบัณฑิตที่มีผลการเรียนปานกลางและผลการเรียนอ่อนและผู้ที่มีผลการเรียนอ่อนก็จะเป็นกลุ่มที่มีบัณฑิตว่างงานคิดเป็นอัตราส่วนร้อยละสูงกว่าบัณฑิตกลุ่มอื่นทั้งหมด จากข้อมูลดังกล่าวจะมีประโยชน์อย่างยิ่งต่อทุกฝ่ายโดยเฉพาะอย่างยิ่งอาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์แนะแนวที่จะใช้ให้นักศึกษาเห็นว่าการเรียนให้ดีที่สุดจะมีผลต่อการหางานทำของเขา เมื่อเขาสำเร็จ เป็นบัณฑิตออกไปในอนาคต เพราะมีบัณฑิตที่มีผลการเรียนในระดับค่อนข้างดีน้อยนักที่จะเป็นผู้ว่างงาน

เนื่องจากมีปัจจัยหลายประการดังกล่าวข้างต้นที่มีความสัมพันธ์กับสภาวะการทำงานของบริษัท ต่อไปนี้จะใช้วิธีการทางสถิติที่เรียกว่าการถดถอยเชิงซ้อน วิเคราะห์ดูว่าปัจจัยใดบ้างที่มีความสำคัญในการอธิบายสภาวะการทำงานของบริษัทและในบรรดาปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ ตัวใดมีอิทธิพลสูงที่สุดและปัจจัยใดมีอิทธิพลรองลงมาตามลำดับ อำนาจในการอธิบายของบรรดาตัวแปรเหล่านี้ร่วมกันจะดูได้จากค่า R^2 ถ้าค่า R^2 สูงแสดงว่าตัวแปรชุดนี้มีอิทธิพลมากต่อการอธิบายปรากฏการณ์ที่เรากำลังศึกษาอยู่ และใช้ค่า B เป็นตัวชี้ให้เห็นถึงอำนาจของตัวแปรอิสระแต่ละตัวว่าตัวไหนมีอำนาจในการอธิบายมากกว่ากัน ในการวิเคราะห์การถดถอยเชิงซ้อนจะต้องมีการกำหนดคะแนนของตัวแปรอิสระ และตัวแปรตามให้เป็นไปในลักษณะตัวแปรต่อเนื่อง โดยตัวแปรแต่ละตัวจะมีคะแนนเรียงตามลำดับตั้งแต่น้อยไปหามาก การให้คะแนนตัวแปรอิสระซึ่งมีความสัมพันธ์กับ ตัวแปรตามสภาวะการทำงานของบริษัทแสดงอยู่ในตารางที่ 4.1 และการให้คะแนน ตัวแปรตาม คือ สภาวะการทำงานของบริษัทแสดงอยู่ในตารางที่ 4.2

1	32 - 33
2	34 - 35
3	36 - 38
4	ไม่ใช้
5	ไม่ใช้
6	ไม่ใช้
7	ไม่ใช้
8	ไม่ใช้
9	ไม่ใช้
10	ไม่ใช้
11	ไม่ใช้
12	ไม่ใช้
13	ไม่ใช้
14	ไม่ใช้
15	ไม่ใช้
16	ไม่ใช้
17	ไม่ใช้
18	ไม่ใช้
19	ไม่ใช้
20	ไม่ใช้

ตารางที่ 4.1

การให้คะแนนตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับสภาวะการทำงานในปัจจุบันของบัณฑิต

ตัวแปรอิสระ	คะแนน
ปีที่สำเร็จการศึกษา	
2521 - 2522 (รุ่น 7)	1
2522 - 2523 (รุ่น 8)	2
2523 - 2524 (รุ่น 9)	3
2524 - 2525 (รุ่น 10)	4
2525 - 2526 (รุ่น 11)	5
2526 - 2527 (รุ่น 12)	6
เพศ	
ชาย	1
หญิง	2
อายุ	
ไม่เกิน 24	1
25 - 29	2
30 - 34	3
35 - 39	4
40 ขึ้นไป	5
สถานภาพการเป็นนักศึกษา	
ภาคปกติ	1
ภาคค่ำ	2
อื่น ๆ	3
แต้มเฉลี่ยเมื่อสำเร็จการศึกษา	
2 - 2.49	1
2.5 - 2.99	2
3 - 3.49	3
3.5 - 4	4
คณะและสาขาวิชา	
การเงิน	1
บุคคล	2
การตลาด	3
บัญชี	4
เศรษฐศาสตร์	5
นิติศาสตร์	6

ตารางที่ 4.2

การให้คะแนนตัวแปรตาม : สถานะการทำงานของบัณฑิต

สถานะการทำงานของบัณฑิต	คะแนน
กำลังว่างงาน (กำลังหางานทำ)	1
ไม่ได้ประกอบอาชีพ และ/หรือศึกษาคือ	2
ประกอบอาชีพ และศึกษาคือกับประกอบอาชีพในเวลาเดียวกัน	3

ตารางที่ 4.3

การทำนายสถานะการทำงานของบัณฑิต

ตัวแปรอิสระ	สัมประสิทธิ์ การถดถอย (B)	ความเคลื่อน มาตรฐาน	ระดับความ มีนัยสำคัญ
สถานภาพการเป็น นักศึกษา	0.260	0.06	0.000
ปีที่สำเร็จการศึกษา	-0.146	0.01	0.000
อายุของบัณฑิต	0.093	0.03	0.01
แต้มเฉลี่ยเมื่อสำเร็จ การศึกษา	0.074	0.03	0.02

สัมประสิทธิ์การทำนาย (R^2) = 0.18

ตารางที่ 4.3 แสดงว่าสัมประสิทธิ์การทำนาย $R^2 = 0.10$ หมายความว่า ร้อยละ 10 ของความแปรปรวนในสถานะการทำงานปัจจุบันของบัณฑิตสามารถอธิบายได้ด้วย ตัวแปรสี่ตัวร่วมกัน คือ สถานภาพการเป็นนักศึกษา ปีที่สำเร็จการศึกษา อายุของบัณฑิต และแต้มเฉลี่ยเมื่อสำเร็จการศึกษา ในบรรดาตัวแปรเหล่านี้สถานภาพการเป็นนักศึกษา เป็น ตัวแปรที่มีสัมประสิทธิ์การถดถอยซึ่งมีระดับความมีนัยสำคัญในระดับที่ต่ำกว่า 0.000 เช่นเดียวกับปีที่สำเร็จการศึกษา สำหรับอายุของบัณฑิตและแต้มเฉลี่ยสะสมเป็นตัวแปรที่มีนัยสำคัญใน ระดับกว่าสองตัวแปรแรกแต่อย่างไรก็ตาม ยังมีนัยสำคัญในระดับที่ต่ำกว่า 0.02

ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงขั้นตอนสนับสนุนผลการวิจัยในตอนต้นและได้อธิบายเพิ่มเติมสรุปได้ว่า สถานะการทำงานของบัณฑิตหรือการที่บัณฑิตจะเป็นผู้ที่มีงานทำหรือผู้ว่างงานนั้นขึ้นอยู่กับว่าบัณฑิตมีสถานภาพการเป็นนักศึกษาภาคไหน ถ้าเป็นนักศึกษาภาคค่ำ โอกาสในการที่จะเป็นผู้มีงานทำเมื่อสำเร็จการศึกษาจะมีมากกว่าบัณฑิตที่เคยเป็นนักศึกษาภาคปกติ หรืออาจจะกล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่าถ้าในระหว่างที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรีอยู่ และมีงานทำควบคู่ไปด้วยโอกาสที่จะเป็นผู้มีงานทำเมื่อสำเร็จการศึกษาจะมีมากกว่าผู้ที่ศึกษาแต่เพียงอย่างเดียว

ตัวแปรที่สำคัญรองลงมาคือปีที่สำเร็จการศึกษา บัณฑิตจะเป็นผู้ที่มีงานทำหรือเป็นผู้ว่างงานขึ้นอยู่กับว่าสำเร็จการศึกษาเมื่อไร ถ้าหากจบมานานแล้วการที่จะเป็นผู้มีงานทำย่อมมีความเป็นไปได้มากกว่าผู้ที่เพิ่งสำเร็จในรอบปีหลัง ๆ หรือรุ่นที่เพิ่งจะสำเร็จการศึกษา ดังเหตุผลที่ได้อภิปรายไว้แล้วในตอนต้น

อายุของบัณฑิตก็มีความสำคัญด้วย เมื่อบัณฑิตมีอายุมากขึ้นโอกาสที่จะเป็นผู้มีงานทำก็จะมีมากขึ้น ฉะนั้นจึงกล่าวได้ว่าการมีงานทำเป็นเรื่องที่จะต้องอาศัยเวลา ขณะที่กาลเวลาผ่านไปบัณฑิตจะต้องมีงานทำไม่ว่าอย่างใดก็อย่างหนึ่งโดยมีตัวแปรอื่นเป็นตัวประกอบ

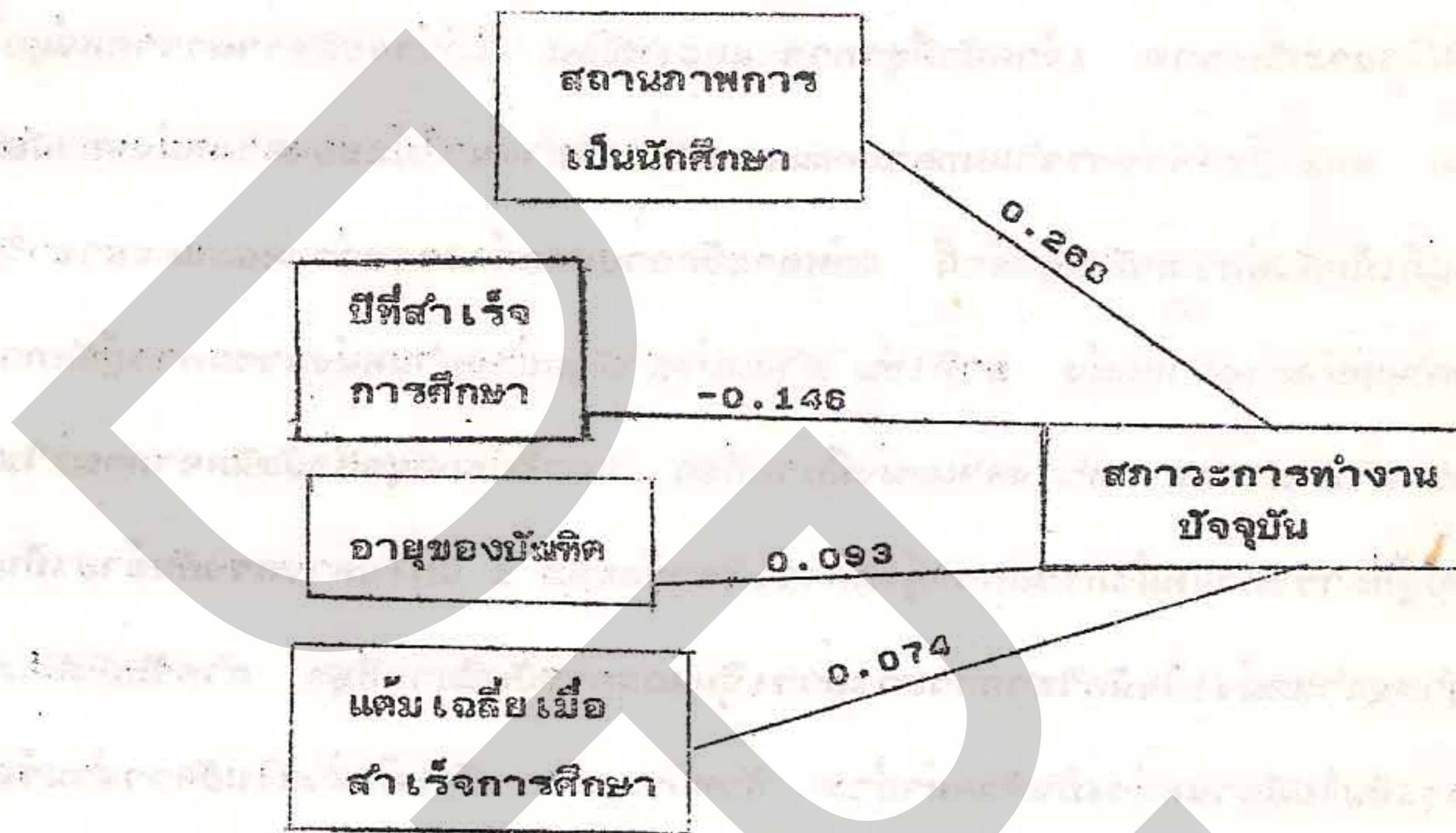
ตัวแปรที่จะเป็นตัวกำหนดว่าบัณฑิตจะมีงานหรือไม่ได้แก่ ผลการศึกษาของบัณฑิต ถ้าบัณฑิตเป็นผู้ที่มีผลการเรียนดี โอกาสในการมีงานทำย่อมจะมีมากกว่าบัณฑิตที่มีผลการเรียนปานกลางซึ่งย่อมจะมีโอกาสในการทำงานมากกว่าบัณฑิตที่มีผลการเรียนอ่อน

สภาวะการทำงานของบัณฑิตและตัวแปรที่มีความสัมพันธ์สรุปให้เห็นในแผนภูมิ

ที่ 4.1

แผนภูมิที่ 4.1

สภาวะการทำงานปัจจุบันของบัณฑิตกับตัวแปรอิสระ

ตำแหน่งงานปัจจุบันของบัณฑิต

บัณฑิตจากมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตมีตำแหน่งงานที่แตกต่างกันออกไปหลายระดับดังได้แสดงให้เห็นแล้วในบทก่อน ในบรรดาตำแหน่งต่าง ๆ เหล่านี้มีตั้งแต่ตำแหน่งสำคัญ เช่น กรรมการผู้จัดการและรองกรรมการผู้จัดการ หัวหน้าแผนก นักวิชาการ พนักงานธุรการ เสมียน เรื่อยมาจนถึงตำแหน่งรอง ๆ เช่น พนักงานขาย พนักงานต้อนรับ และพนักงานส่งของ ตำแหน่งงานที่บัณฑิตส่วนใหญ่ครอบครองอยู่ได้แก่ตำแหน่งพนักงานระดับกลาง เจ้าหน้าที่ธุรการ และเสมียน ไม่ว่าจะพิจารณาจากแง่มุมใดก็ตาม และเมื่อพิจารณาจำแนกตามคณะและสาขาวิชาแนวโน้มของตำแหน่งของบัณฑิตส่วนใหญ่ก็เป็นดังที่ทราบกันอยู่แล้วนี้ แต่พอจะมีความแตกต่างระหว่างคณะและสาขาวิชาเกี่ยวกับตำแหน่งบางตำแหน่ง อาทิเช่น ตำแหน่งสำคัญอย่างตำแหน่งกรรมการผู้จัดการนั้น บัณฑิตสาขาการตลาดดำรงตำแหน่งนี้มากที่สุด และที่น้อยที่สุดคือบัณฑิตจากคณะวิทยาศาสตร์ ซึ่งมีผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการผู้จัดการเพียงร้อยละ 1 แต่ในทางตรงกันข้าม เป็นคณะที่มีผู้ดำรงตำแหน่งเป็นนักวิชาการทางการเงินและการบัญชีมากที่สุด สำหรับบัณฑิตทางด้านการเงินไปมีตำแหน่งเป็นหัวหน้าฝ่าย หัวหน้าแผนก หัวหน้าส่วนในอัตราส่วนร้อยละสูงกว่าบัณฑิตจากคณะอื่น สำหรับเศรษฐศาสตร์บัณฑิตนั้น เป็นคณะเดียวที่มีบัณฑิตไปทำงานในตำแหน่ง พนักงาน เจ้าหน้าที่ธุรการและเสมียนในอัตราส่วนร้อยละสูงที่สุด เมื่อเทียบกับคณะอื่น

เมื่อพิจารณาจากปีที่สำเร็จการศึกษาก็พบว่าบัณฑิตส่วนใหญ่จากทุกรุ่น มีตำแหน่งพนักงานระดับกลาง พนักงานธุรการและเสมียน แต่จะมีความแตกต่างระหว่างแต่ละรุ่นในบางตำแหน่งพอสรุปได้ดังต่อไปนี้ ในกลุ่มบัณฑิตรุ่นแรก ๆ (รุ่น 7-8) จะมีผู้ดำรงตำแหน่งเป็นหัวหน้าแผนก หัวหน้าฝ่าย หัวหน้าหมวดคิด เป็นอัตราส่วนร้อยละสูงกว่าบัณฑิตที่จบรุ่นหลัง ๆ และในกลุ่มบัณฑิตรุ่นแรก ๆ อีกเช่นเดียวกันที่เราจะพบว่ามิใช่ประกอบอาชีพเป็นครูอาจารย์ ในอัตราส่วนที่สูงกว่าบัณฑิตรุ่นหลัง ๆ

อายุของบัณฑิตก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่พบว่ามีความสัมพันธ์กับตำแหน่งงานปัจจุบันของบัณฑิต ถึงแม้ว่าบัณฑิตส่วนใหญ่จะมีตำแหน่งเป็นพนักงาน เจ้าหน้าที่ธุรการ และเสมียน

แต่อัตราส่วนของผู้ที่ดำรงตำแหน่งที่ค่อนข้างต่ำนี้มักจะเป็นบัณฑิตกลุ่มอายุน้อย (ไม่เกิน 24) มากกว่าที่จะเป็นบัณฑิตกลุ่มอายุมาก (35 ปีขึ้นไป) ซึ่งในทางตรงกันข้ามเมื่อบัณฑิตอยู่ในกลุ่มอายุที่สูงขึ้น อัตราส่วนร้อยละของผู้ที่จะดำรงตำแหน่งสูง เช่น หัวหน้าฝ่าย หัวหน้าแผนก หัวหน้าหมวดก็จะสูงขึ้นเรื่อย ๆ แต่ข้อที่น่าสังเกต คือ บัณฑิตในกลุ่มอายุน้อยจนถึงกลุ่มอายุไม่เกิน 34 จะพบว่าไม่มีผู้ดำรงตำแหน่ง ครู อาจารย์ และผู้จัดการ กรรมการผู้จัดการอยู่บ้างไม่มากนัก แต่กลุ่มอายุตั้งแต่ 35 ปีขึ้นไปไม่มีผู้ทำงานในตำแหน่งดังกล่าวนี้เลย

นอกจากตัวแปรทั้งสามดังได้สรุปมาแล้วข้างต้น ยังมีตัวแปรอีกตัวหนึ่งที่สัมพันธ์กับตำแหน่งงานในปัจจุบัน นั่นก็คือ เพศของบัณฑิต บัณฑิตหญิงที่มีตำแหน่งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ธุรการและเสมียนมีอยู่ในอัตราส่วนร้อยละที่สูงกว่าบัณฑิตชายมากในขณะเดียวกัน บัณฑิตชายที่มีตำแหน่งเป็นผู้ช่วยหัวหน้าฝ่าย ผู้ช่วยผู้จัดการ เป็นหัวหน้าฝ่าย หัวหน้าแผนก หัวหน้าหมวด และตำแหน่งผู้จัดการและรอง มีอยู่ในอัตราส่วนร้อยละที่สูงกว่าบัณฑิตหญิงซึ่งในทางตรงกันข้ามบัณฑิตหญิงจะมีตำแหน่งเป็นครู อาจารย์ มากกว่าบัณฑิตชาย

ต่อไปนี้จะใช้การวิเคราะห์การถดถอยเชิงซ้อนเพื่อพิจารณาว่าในบรรดาตัวแปรทั้งสี่ คือ คณะและสาขาวิชา ปีที่สำเร็จการศึกษา อายุของบัณฑิต และเพศของบัณฑิต ตัวแปรใดมีอิทธิพลมากที่สุดในการทำนาย ตำแหน่งงานของบัณฑิต ตัวแปรอิสระทั้งสี่ตัวได้ถูกกำหนดคะแนนให้เป็นคะแนนต่อเนื่องดังแสดงไว้แล้วในตารางที่ 4.1 สำหรับตำแหน่งงานซึ่งเป็นตัวแปรตาม ได้ถูกกำหนดให้เป็นตัวแปรต่อเนื่องโดยมีน้ำหนักคะแนนดังแสดงอยู่ในตารางที่ 4.4 ข้างล่างนี้

ตำแหน่งงาน	คะแนน	ตำแหน่งงาน	คะแนน
เสมียน	1	หัวหน้าฝ่าย	4
เจ้าหน้าที่ธุรการ	2	หัวหน้าแผนก	5
ผู้ช่วยผู้จัดการ	3	หัวหน้าหมวด	6
ครู	7	ผู้จัดการ	8
อาจารย์	9	รองผู้จัดการ	9
กรรมการ	10	กรรมการผู้จัดการ	10

ตารางที่ 4.4

การให้คะแนนตัวแปรตาม : ตำแหน่งงานของบัณฑิต

ตำแหน่งงานของบัณฑิต	คะแนน
ศ.บ.หมวด ค.ช.ค. ศ.บ. หมูไม่กิน สดต. นักข่าวช่างฝีมือ คนฝึกหัดงาน ลูกจ้างชั่วคราว หัวหน้าคนงาน	1
พนักงานส่งของ พนักงานขาย พนักงานต้อนรับ ฯลฯ	2
เจ้าของกิจการส่วนตัว	3
พนักงานระดับ 3-5 เจ้าหน้าที่บัญชี อธิการ เสมียน เลขานุการ	4
ผู้ช่วยหัวหน้าฝ่าย ผู้ช่วยหัวหน้าแผนก ผู้ช่วยผู้จัดการ	5
นายทหารการเงิน/รับจ่าย รองสารวัตรตำรวจ/จราจร	6
ครูอาจารย์	7
นักวิชาการการเงิน/บัญชี นักวิชาการพาณิชย์ วิทยากร	8
หัวหน้าฝ่าย หัวหน้าแผนก หัวหน้าหมวด หัวหน้าส่วน	9
ผู้จัดการ กรรมการผู้จัดการ กรรมการรองผู้จัดการ	10

ตารางที่ 4.5

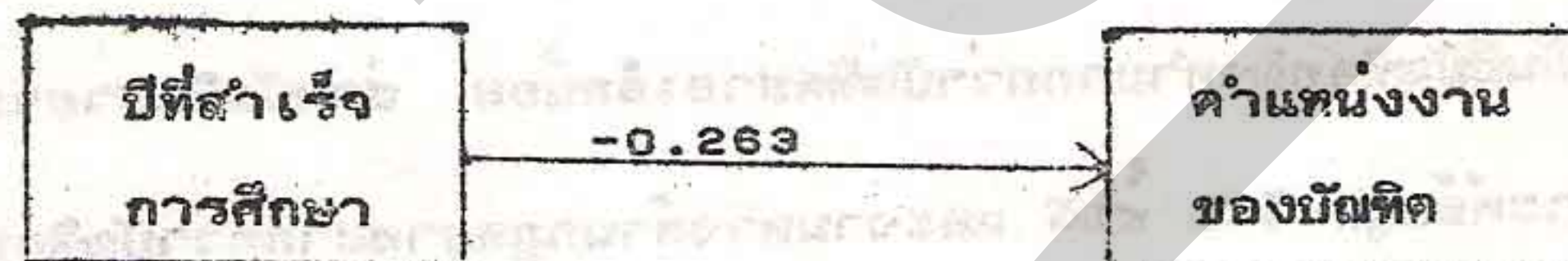
การทำนายตำแหน่งงานของบัณฑิต

ตัวแปรอิสระ	สัมประสิทธิ์ การถดถอย.(B)	ความคลาดเคลื่อน มาตรฐาน	ระดับความ มีนัยสำคัญ
ปีที่สำเร็จการศึกษา	-0.263	0.10	0.10
สัมประสิทธิ์การทำนาย (R^2) * 0.01			

จากตารางที่ 4.5 ข้างบนนี้ ค่าสัมประสิทธิ์ของการทำนาย (R^2) เท่ากับ 0.01 แสดงว่าเพียงร้อยละ 1 ของความแปรปรวนในตำแหน่งงานของบัณฑิตสามารถอธิบายได้ด้วยตัวแปรที่สำคัญเพียงตัวเดียวคือปีที่สำเร็จการศึกษา ตัวแปรอิสระอื่น ๆ อีก 3 ตัวซึ่งได้แสดงว่ามีความสัมพันธ์กับตำแหน่งงานนั้น ไม่มีอำนาจการทำนายตำแหน่งงานของบัณฑิตได้อย่างพอเพียง ในที่นี้เราจะใช้ได้แค่เพียงปีที่สำเร็จการศึกษาเท่านั้นที่จะอธิบายได้ว่า บัณฑิตที่จบรุ่นหลัง ๆ ส่วนใหญ่จะมีตำแหน่งเป็นพนักงานระดับ 3-5 และเสมียน ในระดับที่ไม่สูงนัก และผู้ที่มีตำแหน่งนี้จะลดน้อยลงในกลุ่มที่สำเร็จการศึกษารุ่นก่อน ๆ ซึ่งจะไม่มีตำแหน่งเป็นหัวหน้าส่วน หัวหน้าฝ่าย หัวหน้าหมวดกันมากขึ้น อย่างไรก็ตามยังมีตัวแปรอื่น ๆ อีกมากมายที่จะมีอำนาจในการทำนายตำแหน่งงานของบัณฑิต ซึ่งเป็นเรื่องที่จะต้องทำการวิจัยกันต่อไป สำหรับในการวิจัยนี้จะขอเสนอแผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตำแหน่งงานของบัณฑิตกับปีที่สำเร็จการศึกษาได้ดังต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 4.2

ตำแหน่งงานของบัณฑิตกับตัวแปรอิสระ

ลักษณะของงานปัจจุบันของบัณฑิต

ลักษณะงานของบัณฑิตส่วนใหญ่เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการทำบัญชี งบดุลย์ และตรวจสอบบัญชี รองลงมา เป็นงานธุรการและงานสารบรรณ งานด้านการเงินและสินเชื่อ งานด้านการวิเคราะห์ข้อมูลและวิจัย งานด้านวิชาการ ด้านกฎหมาย ด้านการขายและอื่น ๆ ดังได้แสดงไว้แล้วในคอนค้นของรายงานการวิจัย อย่างไรก็ตามลักษณะงานยังมีความแตกต่างกันออกไปตามคณะและสาขาวิชา สถานภาพการเป็นนักศึกษา เพศและดั้มเฉลี่ยสะสม เมื่อสำเร็จการศึกษา

ส่วนใหญ่ของบัณฑิตจากเกือบทุกคณะและสาขาวิชาจะทำงานทางด้านบัญชี ยก
เว้นบัณฑิตจากคณะนิติศาสตร์ซึ่งจะทำงานทางด้านกฎหมายและสืบสวนสอบสวน เป็นส่วนใหญ่ของ
ลงมาจากงานประเภทบัญชี พบว่านิติศาสตร์บัณฑิตทำงานด้านตุลาการ สารบรรณ และ
เสมียนมากกว่าคณะอื่น เศรษฐศาสตร์บัณฑิตทำงานด้านการสอนมากกว่าคณะอื่น เช่น
เดียวกับงานทางด้านการเงิน สินเชื่อ ทุนและภาษี และงานทางด้านตรวจสอบสินค้าและ
คุมยอดขาย สำหรับบัณฑิตสาขาการตลาดทำงานทางด้านการขายมากกว่าบัณฑิตสาขาอื่น
จากลักษณะงานที่ปรากฏการที่บัณฑิตไม่ว่าคณะใดก็ตามยกเว้นนิติศาสตร์ส่วนใหญ่จะไปทำ
งานในลักษณะที่เกี่ยวข้องกับบัญชี มหาวิทยาลัยจึงควรให้ความสำคัญกับวิชานี้เป็นพิเศษ
โดยการปรับปรุงหลักสูตรวิชาหลักการบัญชีและ 2 ปรับปรุงมาตรฐานการเรียนการสอน
รวมทั้งการวัดผลและอาจจะเพิ่มวิชาบัญชีที่บัณฑิตอาจจะจำเป็นต้องใช้ในการปฏิบัติงาน
โดยบัณฑิตทุกคณะควรจะเรียนวิชาบัญชีให้มากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

เพศของบัณฑิต เป็นอีกตัวแปรหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับลักษณะงานของบัณฑิต ถึงแม้
ว่าบัณฑิตทั้งชายและหญิงจะทำงานทางด้านบัญชีเป็นส่วนมากก็ตาม แต่ปรากฏว่าบัณฑิตหญิง
ทำงานทางด้านบัญชีมากกว่าบัณฑิตชาย ในอัตราส่วนร้อยละสูงมาก ส่วนงานตุลาการและ
งานสารบรรณนั้นก็มีบัณฑิตหญิงทำมากกว่าบัณฑิตชายเล็กน้อย ส่วนบัณฑิตชายจะทำงานใน
ด้านการวิเคราะห์ข้อมูล วิจัย สถิติ และงานทางด้านกฎหมายมากกว่าบัณฑิตหญิง ส่วน
งานในลักษณะอื่น ๆ มีบัณฑิตชายและหญิงทำในอัตราส่วนร้อยละใกล้เคียงกัน

บัณฑิตที่เคยเป็นนักศึกษาภาคปกติจะมีอัตราส่วนร้อยละของผู้ที่ทำงานทางด้านบัญชี
สูงกว่าบัณฑิตที่เคยเป็นนักศึกษาภาคค่ำ ซึ่งบัณฑิตกลุ่มหลังนี้ ในทางตรงกันข้ามจะมีผู้ที่ทำงาน
ประเภทงานตุลาการ สารบรรณและงานทางด้านกฎหมายในอัตราส่วนร้อยละสูงกว่าบัณฑิตที่
เป็นนักศึกษาภาคปกติ

แม้ว่าบัณฑิตส่วนใหญ่จะทำงานด้านบัญชีก็ตาม แต่ปรากฏว่ายิ่งบัณฑิตมีผลการ
เรียนดีมากขึ้นเท่าใดก็จะมีผู้ทำงานทางด้านบัญชี ในอัตราส่วนที่สูงขึ้นเท่านั้น และสิ่งที่
น่าสนใจอีกประการหนึ่ง คือ ในกลุ่มผู้ที่มีผลการเรียนค่อนข้างอ่อนจะพบว่าผู้ทำงานเกี่ยว
กับกฎหมาย สืบสวนสอบสวน และงานด้านการขายในอัตราส่วนร้อยละสูงกว่ากลุ่มที่มีผลการ

เรียนดี และปานกลาง จากผลการวิจัยในด้านนี้ก็ยังยืนยันข้อเสนอที่ว่าวิชาทางด้านบัญชีควรจะเป็นวิชาที่มหาวิทยาลัยโดยเฉพาะคณะวิชาบัญชีควรให้ความสนใจเป็นพิเศษ เพราะไม่ว่าบัณฑิตจะมีผลการเรียนในระดับใดย่อมจะนำความรู้จากวิชานี้ไปใช้ในการประกอบอาชีพมากกว่าวิชาทางด้านอื่น

ต่อไปนี้จะใช้การวิเคราะห์การถดถอยเชิงซ้อนวิเคราะห์ดูว่าในบรรดาตัวแปรอิสระอันได้แก่ คณะและสาขาวิชา เพศของบัณฑิต สถานภาพการเป็นนักศึกษาและผลการศึกษา บัณฑิตใดมีอำนาจในการอธิบายลักษณะงานของบัณฑิตมากที่สุด การให้คะแนนตัวแปรอิสระทั้ง 4 ได้แสดงเอาไว้แล้วในตารางที่ 4.1 สำหรับลักษณะงานของบัณฑิตซึ่งเป็นตัวแปรตามได้ถูกกำหนดคะแนนดังแสดงอยู่ในตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6

การให้คะแนนตัวแปรตาม : ลักษณะงานปัจจุบันของบัณฑิต

ลักษณะงานปัจจุบันของบัณฑิต	คะแนน
งานไม่ใช้ฝีมือ เกษตรกรรม	1
งานโฆษณา จัดซื้อ งานด้านบริการ งานฝีมือ งานด้านการขาย	2
งานธุรการ งานสวัสดิการสังคม สื่อมวลชน ตรวจสอบสินค้า	3
งานด้านบุคลากร งานด้านการเงิน สินเชื่อ ทุน	4
งานด้านบัญชี วิเคราะห์ข้อมูล งานด้านกฎหมาย คอมพิวเตอร์	5
งานด้านวิชาการ สอนหนังสือ การจัดการ ผู้บริหารกิจการ	6

ตารางที่ 4.7

การทำนายลักษณะงานปัจจุบันของบัณฑิต

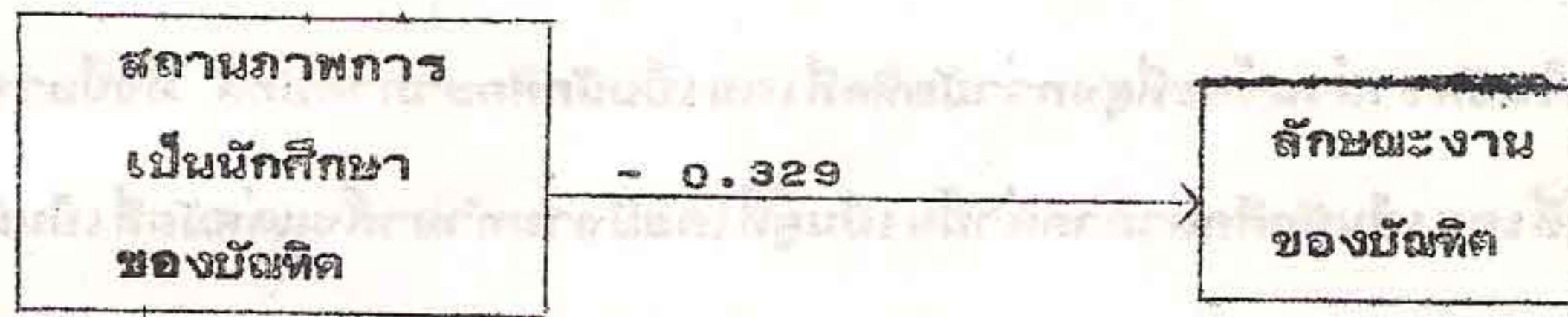
ตัวแปรอิสระ	สัมประสิทธิ์การถดถอย (B)	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน	ระดับความมีนัยสำคัญ
สถานภาพการเป็นนักศึกษา	- 0.329	0.193	0.01
สัมประสิทธิ์การทำนาย (R^2) = 0.01			

จากผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงซ้อนซึ่งแสดงอยู่ในตารางที่ 4.7 ปรากฏว่าค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย (R^2) เท่ากับ 0.01 หมายความว่าเพียงร้อยละ 1 ของแปรปรวนในลักษณะงานปัจจุบันของบัณฑิตสามารถจะอธิบายได้ด้วยตัวแปรเพียงตัวเดียวเท่านั้น คือ สถานภาพการเป็นนักศึกษาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเท่ากับ -0.329 ที่ระดับความมีนัยสำคัญที่ต่ำกว่า 0.01 สรุปได้ว่าบัณฑิตที่เป็นนักศึกษาภาคปกติจะไปทำงานทางด้านบัญชีมากกว่าบัณฑิตที่เคยเป็นนักศึกษาภาคค่ำ ซึ่งบัณฑิตจากภาคค่ำ มีแนวโน้มที่จะทำงานทางด้านงานธุรการ งานสารบรรณ งานเสมียน มากกว่าบัณฑิตที่มาจากภาคปกติ และบัณฑิตจากภาคค่ำอีก เช่นเดียวกันมีแนวโน้มที่จะทำงานทางด้านกฎหมายและสืบสวนสอบสวนมากกว่าบัณฑิตจากภาคปกติ

การที่บัณฑิตจากภาคปกติทำงานทางด้านบัญชีมากกว่าบัณฑิตจากภาคค่ำสามารถอธิบายได้ด้วยเหตุผลที่ว่า ตั้งแต่รุ่น 7 จนถึงรุ่น 12 ซึ่งสำเร็จการศึกษาในปี พ.ศ. 2527 ยังไม่มีบัณฑิตภาคค่ำทางสาขาวิชาการบัญชีเลย เมื่อมหาวิทยาลัยผลิตบัณฑิตสาขาวิชาการบัญชีภาคค่ำออกไป เชื่อว่าจะมีบัณฑิตจากภาคค่ำที่ทำงานทางด้านนี้มากขึ้น อย่างไรก็ตามแม้ว่าในรุ่นที่ทำการวิจัยนี้ ยังไม่มีบัณฑิตภาคค่ำทางสาขาวิชาการบัญชี แต่อัตราส่วนร้อยละของบัณฑิตภาคค่ำที่ทำงานทางด้านบัญชีก็มีอัตราส่วนร้อยละที่สูงกว่างานในลักษณะอื่น ซึ่งเป็นสิ่งที่ยืนยันว่าวิชาบัญชีเป็นวิชาจำเป็นสำหรับบัณฑิตส่วนใหญ่ ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะงานของบัณฑิตกับ ตัวแปรอิสระสามารถแสดงได้ด้วยแผนภูมิข้างล่างนี้

แผนภูมิที่ 4.3

ลักษณะงานของบัณฑิตกับตัวแปรอิสระ

รายได้ปัจจุบันต่อเดือนของบัณฑิต

ดังได้แสดงให้เห็นในบทก่อนแล้วว่ารายได้ต่อเดือนของบัณฑิตขึ้นกับตัวแปรต่าง ๆ หลายประการด้วยกันได้แก่ คณะและสาขาวิชาของบัณฑิต ปีที่สำเร็จการศึกษา เพศของบัณฑิต อายุ สถานภาพการเป็นนักศึกษา และผลการศึกษาของบัณฑิตเอง

ในกลุ่มบัณฑิตสาขานิติศาสตร์เราจะพบผู้ที่มีรายได้สูง (7501 - 10,000 บาท) คิดเป็นอัตราส่วนร้อยละสูงกว่าบัณฑิตสาขาอื่นทั้งหมด ส่วนสาขาการตลาดนั้นมีบัณฑิตที่ได้เงินเดือนสูงมาก (10,001 บาทขึ้นไป) ในอัตราส่วนร้อยละสูงกว่าคณะอื่นทั้งหมด ส่วนใหญ่ของบัณฑิตจากแต่ละคณะมีรายได้ในระดับปานกลางคือระหว่าง 3500 - 5000 บาทต่อเดือน บัณฑิตที่จบในระหว่างปี 2522 ถึง 2526 ส่วนใหญ่จะมีรายได้ระดับปานกลาง ยกเว้นบัณฑิตที่จบรุ่นล่าสุดคือ รุ่น 2526 - 2527 ส่วนใหญ่จะมีรายได้เดือนละต่ำกว่า 3500 บาท ส่วนผู้ที่มีรายได้สูงๆ มากถึงเดือนละ 10001 บาทขึ้นไปนั้นจะพบได้มากในบัณฑิตรุ่นแรก ๆ ของการวิจัยนี้ คือรุ่น 2521 - 2522 บัณฑิตที่เป็นเพศหญิงจะมีผู้ที่มีรายได้ค่อนข้างต่ำและปานกลางในอัตราส่วนร้อยละสูงกว่าบัณฑิตเพศชายซึ่งจะมีผู้ที่มีรายได้ในระดับค่อนข้างสูงและสูงมาก คิดเป็นอัตราส่วนร้อยละสูงกว่าบัณฑิตเพศหญิงมาก

บัณฑิตซึ่งอยู่ในกลุ่มอายุน้อยลงเท่าใด เราก็จะพบว่าอัตราส่วนร้อยละของผู้ที่มีรายได้ค่อนข้างต่ำมีสูงมากขึ้นเท่านั้นและเมื่อบัณฑิตอยู่ในกลุ่มอายุที่สูงขึ้นอัตราส่วนร้อยละของผู้ที่มีรายได้สูงก็จะมีมากยิ่งขึ้น สรุปได้ว่าสำหรับบัณฑิตเมื่อมีอายุมากขึ้น ย่อมจะทำให้ประสิทธิภาพในการทำงานมีมากขึ้น ระดับรายได้ก็ย่อมจะสูงขึ้นตามไปด้วย นอกจากนี้ระดับ

รายได้ยังขึ้นอยู่กับสถานภาพของการเป็นนักศึกษา บัณฑิตที่เคยเป็นนักศึกษาภาคปกติส่วน
ใหญ่จะมีรายได้ในระดับปานกลาง และจะมีผู้ที่มีรายได้ระดับค่อนข้างต่ำคิดเป็นอัตราส่วน
ร้อยละสูงกว่าบัณฑิตที่เคยเป็นนักศึกษาภาคค่ำซึ่งจะมีผู้ที่มีรายได้ในระดับค่อนข้างสูง สูง
และสูงมากในอัตราส่วนร้อยละสูงกว่าบัณฑิตที่เคยเป็นนักศึกษาภาคปกติ ทั้งนี้อาจจะเนื่องมา
จากบัณฑิตผู้ที่เคยเป็นนักศึกษาภาคค่ำนั้น เป็นผู้ที่เคยมีงานทำมาตั้งแต่สมัยที่เป็นนักศึกษา ซึ่ง
เป็นผู้ที่มีรายได้อยู่แล้ว และเมื่อสำเร็จการศึกษาก็นำวุฒิที่ได้รับไปปรับตำแหน่งให้สูงขึ้น
ประกอบด้วยประสบการณ์จากการทำงาน ทำให้บัณฑิตที่เป็นนักศึกษาภาคค่ำมีแนวโน้มที่จะมี
ผู้ที่ได้รับเงินเดือนค่อนข้างสูง จนถึงสูงมากในอัตราส่วนที่สูงกว่าบัณฑิตที่เคยเป็นนักศึกษา
ภาคปกติ

ผลการศึกษา เป็นปัจจัยอีกประการหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับรายได้ของบัณฑิต
กล่าวคือ กลุ่มที่มีผลการเรียนค่อนข้างอ่อนคือได้แค้มเฉลี่ยสะสมระหว่าง 2-2.49 จะมีผู้
ที่มีรายได้ค่อนข้างต่ำ คิดเป็นอัตราส่วนร้อยละสูงกว่า กลุ่มที่มีผลการเรียนปานกลางและ
ค่อนข้างดีซึ่งจะมีผู้ที่มีรายได้ในระดับค่อนข้างสูง และสูงมากคิดเป็นอัตราส่วนร้อยละสูงกว่า
กลุ่มที่มีผลการเรียนค่อนข้างอ่อน จากผลการวิจัยในส่วนนี้น่าจะเป็นประโยชน์แก่อาจารย์
ผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์แนะแนวที่จะชี้ให้นักศึกษาได้ เห็นว่าการเรียนให้ได้ดี
นั้น จะตอบแทนเขาในอนาคตในรูปของรายได้ที่เขาจะได้รับจากการประกอบอาชีพ ผู้ที่
มีผลการเรียนดีมากขึ้นเท่าไรโอกาสที่จะได้รายได้สูงก็จะมีมากยิ่งขึ้นเท่านั้น

ต่อไปนี้จะใช้การวิเคราะห์การถดถอยเชิงซ้อนวิเคราะห์ดูว่าในบรรดาตัวแปร
อิสระที่มีความสัมพันธ์กับรายได้ของบัณฑิตซึ่งได้แก่คณะและสาขาวิชา ปีที่สำเร็จการศึกษา
เพศ อายุ สถานภาพการเป็นนักศึกษา และผลการศึกษาของบัณฑิต ตัวแปรใดจะมีอิทธิพล
มากที่สุด ในการทำนายรายได้ของบัณฑิต การให้คะแนนแก่ตัวแปรทั้ง 6 ให้เป็นตัวแปร
ต่อเนื่องปรากฏอยู่ในตารางที่ 4.1 สำหรับรายได้ต่อเดือนของบัณฑิตซึ่งเป็นตัวแปรตามได้
ถูกกำหนดคะแนนในลักษณะของตัวแปรต่อเนื่อง ดังแสดงอยู่ในตารางที่ 4.2 ข้างล่างนี้

ตารางที่ 4.8

การให้คะแนนตัวแปรตาม : รายได้ต่อเดือนของบัณฑิต

รายได้ต่อเดือนของบัณฑิต	คะแนน
ต่ำกว่า 3,500 บาท	1
3,500 - 5,000 บาท	2
5,001 - 7,500 บาท	3
7,501 - 10,000 บาท	4
10,001 บาทขึ้นไป	5

ตารางที่ 4.9

การทำนายรายได้ต่อเดือนของบัณฑิต

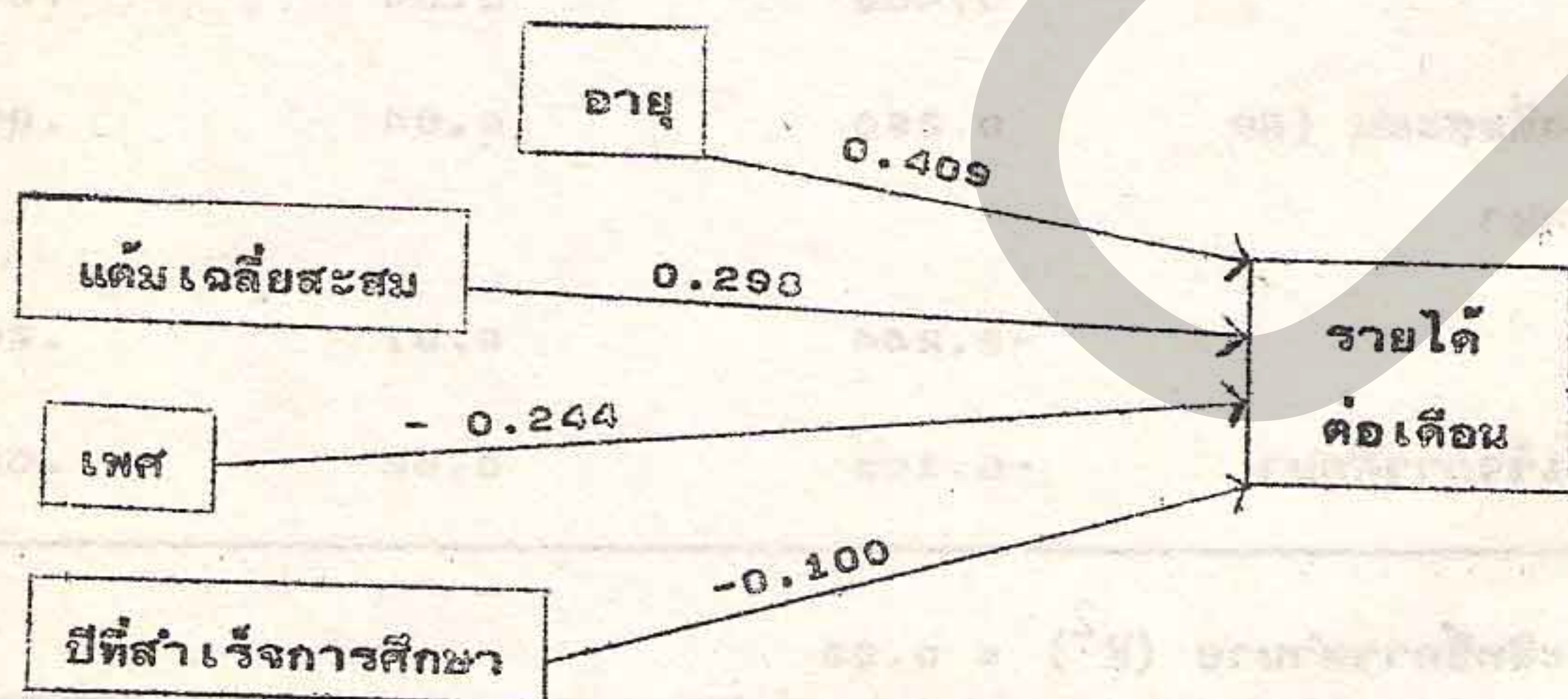
ตัวแปรอิสระ	สัมประสิทธิ์ การถดถอย (β)	ความคลาด เคลื่อนมาตรฐาน	ระดับความ มีนัยสำคัญ
อายุ	0.409	0.04	.0000
ดัชนีมหาวิทยาลัย (ผล การศึกษา)	0.290	0.04	.0000
เพศ	-0.244	0.07	.0015
ปีที่สำเร็จการศึกษา	-0.100	0.02	.0000
สัมประสิทธิ์การทำนาย (R^2) = 0.22			

จากผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงซ้อนซึ่งแสดงอยู่ในตารางที่ 4.9 ค่าสัมประสิทธิ์ของการทำนาย (R^2) เท่ากับ 0.22 หมายความว่าร้อยละ 22 ของความแปรปรวนในรายได้ต่อเดือนของบัณฑิตสามารถได้ด้วยตัวแปรอิสระที่สำคัญ 4 ตัวร่วมกัน โดยเรียงตามลำดับความสำคัญจากมากได้ดังนี้ อายุของบัณฑิต แคมเฉลี่ยสะสมเมื่อสำเร็จการศึกษา เพศของบัณฑิต และปีที่สำเร็จการศึกษา สรุปได้ว่ารายได้ต่อเดือนของบัณฑิตขึ้นอยู่กับอายุเป็นประเด็นสำคัญที่สุด บัณฑิตอายุน้อยจะมีรายได้ค่อนข้างต่ำ แต่เมื่อบัณฑิตมีอายุมากขึ้นรายได้จะเพิ่มขึ้นด้วย ส่วนผลการศึกษานั้น เป็นประเด็นที่มีความสำคัญรองลงมา กล่าวคือ การมีผลการศึกษาก็จะมีส่วนสำคัญที่จะนำไปสู่การมีรายได้ดี บัณฑิตชายจะมีโอกาสที่มีรายได้สูงมากกว่าบัณฑิตหญิง และบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในรุ่นแรก ๆ ย่อมมีรายได้สูงกว่าบัณฑิตรุ่นหลัง ๆ ซึ่งเป็นเรื่องธรรมดาเพราะทำงานมานานกว่า สำหรับตัวแปรที่ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญได้แก่ สถานภาพการเป็นนักศึกษา และคณะหรือสาขาวิชา ตัวแปรทั้งสองนี้ไม่ใช่ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดรายได้ที่มีอิทธิพลเท่ากับตัวแปรทั้ง 4 ข้างต้น ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ต่อเดือนของบัณฑิต กับตัวแปรอิสระทั้ง 4 สรุปอยู่ในแผนภูมิที่ 4.4

แผนภูมิที่ 4.4

รายได้ต่อเดือนของบัณฑิตกับตัวแปรอิสระ

ลักษณะการได้รับเข้าทำงาน

ผลการวิจัยแสดงว่าบัณฑิตส่วนใหญ่ผ่านการสอบคัดเลือกทั้งสอบข้อเขียนและสอบสัมภาษณ์หรือไม่ก็จะต้องผ่านการคัดเลือกอย่างใดอย่างหนึ่ง รูปแบบของการคัดเลือกบัณฑิตส่วนมากก็มีทั้งการสอบข้อเขียนและสอบสัมภาษณ์ซึ่งเป็นรูปแบบที่เกือบครึ่งของบัณฑิตถูกสอบด้วย 2 วิธีดังกล่าวประกอบกัน รองลงมาซึ่งก็มีอัตราส่วนร้อยละค่อนข้างสูงคือการสอบสัมภาษณ์เพียงอย่างเดียวและปรากฏว่าเป็นวิธีการที่ใช้กันมากกับบัณฑิตกลุ่มอายุน้อย สำหรับบัณฑิตในกลุ่มอายุสูงขึ้นอัตราส่วนร้อยละของผู้ที่ถูกสอบทั้งข้อเขียนและสัมภาษณ์ที่มีมากขึ้น

การได้งานทำ

นอกจากบัณฑิตส่วนใหญ่จะต้องผ่านการสอบคัดเลือกก่อนที่จะได้รับเข้าทำงานแล้วบัณฑิตส่วนใหญ่ของทุกคณะและสาขาวิชายังได้งานทำโดยการใช้ความสามารถของตัวเองกันเป็นส่วนใหญ่ รองลงมา เป็นพวกที่ใช้ทั้งความสามารถของตัวเองประกอบกันกับความช่วยเหลือของญาติ ส่วนที่ได้งานทำโดยอาศัยความช่วยเหลือของญาติแต่เพียงอย่างเดียวนั้นก็ยังมีอยู่บ้างแต่ก็ไม่เกิน ร้อยละ 20 ยกเว้นบัณฑิตของสาขาเศรษฐศาสตร์ ซึ่งมีผู้ที่มีอาศัยความช่วยเหลือของญาติแต่เพียงอย่างเดียวคิดเป็นอัตราส่วนร้อยละที่สูงที่สุด และในกลุ่มอายุน้อยก็จะพบผู้ที่อาศัยญาติช่วยฝากฝังให้ ในอัตราส่วนร้อยละที่สูงกว่ากลุ่มที่อายุมากกว่า แต่อย่างไรก็ตาม ทุกกลุ่มอายุส่วนใหญ่จะใช้ความสามารถของตัวเองในการทำงานและได้งานทำยิ่งกลุ่มที่อายุมากเข้าก็จะพบว่ามีผู้ที่ใช้ความสามารถของตัวเองมากขึ้นเรื่อย ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบัณฑิตที่เคยเป็นนักศึกษาภาคค่ำกว่าครึ่งหนึ่งจะได้งานด้วยความสามารถของตัวเอง

สาเหตุของการเลือกที่จะทำงานปัจจุบัน

บัณฑิตที่กำลังทำงานอยู่ประมาณครึ่งหนึ่งมีความพอใจกับงานปัจจุบันและเห็นว่า เป็นงานที่ดี บัณฑิตคณะบริหารธุรกิจ และนิติศาสตร์ เป็นคณะที่มีบัณฑิตมีความพอใจกับงานที่ทำอยู่มากกว่าคณะอื่นทั้งหมด รองลงมาคือบัณฑิตจากคณะบัญชี สำหรับคณะเศรษฐศาสตร์ นั้นเป็นคณะที่มีบัณฑิตที่ทำงานด้วยความพอใจในอัตราส่วนที่ค่อนข้างต่ำ และมีผู้ทำงานเพราะ

ความจำใจโดยตอบว่ายังไม่มียางอื่นที่ดีกว่านี้ในอัตราส่วนร้อยละสูงกว่าคณะอื่นทั้งหมด จากจุดนี้คณะเศรษฐศาสตร์น่าจะได้มีการทบทวนหลักสูตรเพื่อแก้ไขปรับปรุงหลักสูตรให้ดีขึ้น เพราะบัณฑิตอาจจะต้องการวิชาวางอย่างที่จะเอื้อต่อการประกอบอาชีพแต่เพียงจากวิชาเหล่านี้ นั้นบัณฑิตจึงขาดเครื่องมือที่จำเป็นในอันที่จะได้งานที่ตนมีความพอใจทำ อย่างไรก็ตามข้อมูลเหล่านี้เป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่าทุกคณะและสาขาวิชาควรปรับปรุงหลักสูตรและเนื้อหาวิชาในหลักสูตรให้มีความทันสมัยอยู่เสมอ เพื่อที่บัณฑิตจะได้มีโอกาสทำงานที่ตนมีความพอใจและมีโอกาสทำงานทำได้อย่างขึ้น

ความพอใจในงานปัจจุบันยังขึ้นอยู่กับปีที่สำเร็จการศึกษา และอายุของบัณฑิต ยิ่งบัณฑิตอายุมากขึ้น และในบัณฑิตรุ่นแรก ๆ ของการวิจัย มักจะพบว่าอัตราส่วนร้อยละของผู้ที่ทำงานปัจจุบัน เพราะเห็นว่า เป็นงานที่ดีและพอใจจะทำมีอยู่สูงกว่าบัณฑิตกลุ่มอายุน้อยและบัณฑิตที่จบรุ่นหลัง ๆ ซึ่งมักจะมีผู้ที่ทำงานด้วยความจำใจในอัตราส่วนร้อยละที่ค่อนข้างสูง ทั้งนี้อาจจะอธิบายได้ว่างานที่บัณฑิตรุ่นแรก ๆ และบัณฑิตสูงอายุทำอยู่นี้ไม่ใช่ในงานแรกหากแต่เป็นงานที่บัณฑิตได้เลือกแล้วว่าตนพอใจที่สุดโดยอาศัยประสบการณ์ในการทำงานแรกเป็นฐานของการแสวงหางานใหม่และในที่สุดก็ได้งานที่ตนพอใจที่สุด สำหรับบัณฑิตที่มีอายุน้อยนั้นซึ่งส่วนมากย่อมจะเป็นบัณฑิตที่จบในปีหลัง ๆ ประสบการณ์ในการทำงานยังไม่มีโอกาสในการเลือกงานยังมีไม่มาก และอาจจะต้องทำงานอย่างใดอย่างหนึ่งที่ทำไปก่อน และในสภาวะของการทำงานทำในปัจจุบัน (ปีที่ทำการวิจัย) โอกาสในการเลือกงานที่ตนพอใจมีไม่มากนักจึงทำให้บัณฑิตรุ่นหลัง ๆ และกลุ่มอายุน้อยมีอัตราส่วนร้อยละของผู้ที่ทำงานด้วยความจำใจในอัตราส่วนร้อยละสูงกว่าบัณฑิตกลุ่มอื่น ๆ

หมวดวิชาที่นำไปใช้ในการประกอบอาชีพมากที่สุด

หมวดวิชาภาษาไทย เป็นหมวดที่บัณฑิตส่วนใหญ่จากทุกคณะตอบว่านำไปใช้ในการประกอบอาชีพมากที่สุด ทิศนคติดังกล่าวจะไม่ใช้สิ่งที่น่าแปลกทั้งนี้ เพราะบัณฑิตอาจจะเห็นว่าภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติ จึงมีความเห็นว่าเป็นภาษาที่เป็นประโยชน์มากสำหรับหมวดวิชาบังคับ หมวดวิชาวิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์นั้นทัศนคติต่อหมวดวิชามีความแตกต่างกันออกไปตามคณะและสาขาวิชา เป็นสำคัญ

หมวดวิชาบังคับ ในทัศนะของบัณฑิตนั้นส่วนใหญ่เห็นว่ามีประโยชน์มากและ
คณะบดีเป็นคณะเดียวที่บัณฑิตส่วนใหญ่ประทับใจจากวิชาบังคับไปเสียมาก ทั้งนี้เนื่อง
มาจากคณะบดีเป็นคณะเดียวที่สอนวิชาชีพโดยตรง ส่วนคณะอื่นนั้นเป็นการนำเอาความ
รู้ไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพมากกว่า รองลงมาจากคณะบดีได้แก่ บัณฑิตจาก
คณะบริหารธุรกิจ สาขาการเงินซึ่งมีผู้เห็นว่าวิชาชีพบังคับมีประโยชน์มากในอัตราส่วนร้อยละ
ที่ค่อนข้างสูง

หมวดวิชาวิทยาศาสตร์ซึ่งประกอบด้วยวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไปและวิชาคณิต-
ศาสตร์ เป็นอีกหมวดวิชาหนึ่งที่บัณฑิตจากแต่ละคณะและสาขาวิชานำไปใช้ในการประกอบ
อาชีพในอัตราส่วนร้อยละที่แตกต่างกัน บัณฑิตบัณฑิต เป็นคณะที่มีผู้นำประโยชน์จากหมวดวิชา
ซึ่งเข้าใจว่าคงจะหมายถึงวิชาคณิตศาสตร์มากที่สุด รองลงมาได้แก่ เศรษฐศาสตร์บัณฑิต
และบัณฑิตสาขาการเงิน ทั้งนี้อาจจะเนื่องจากว่าในสาขาวิชาทั้งสามเน้นในด้านการค้าคำนวณ
เป็นสำคัญ จึงเป็นของธรรมดาบัณฑิตจากทั้งสามคณะนี้ใช้ประโยชน์จากวิชาในหมวดนี้โดย
เฉพาะอย่างยิ่งวิชาคำนวณมากที่สุด

วิชาในหมวดสังคมศาสตร์นั้น เป็นประโยชน์ มากที่สุดสำหรับบัณฑิตสาขานิติ-
ศาสตร์ สำหรับในหมวดมนุษยศาสตร์นั้น ได้ยกตัวอย่างวิชาจิตวิทยาในข้อคำถามที่ได้รับ
คำตอบว่ามีประโยชน์มากสำหรับบัณฑิตสาขาการตลาด รองลงมาได้แก่นิติศาสตร์บัณฑิต
และบัณฑิตสาขาบริหารงานบุคคล เข้าใจว่าบัณฑิตทั้งสามสาขาวิชานี้จะให้ความสำคัญแก่
วิชาจิตวิทยาซึ่งได้ยก เป็นตัวอย่างมากกว่าวิชาอื่นในหมวดนี้

หมวดวิชาภาษาอังกฤษซึ่งเป็นวิชาที่วิทยาลัยได้ให้ความสำคัญมาตลอด ถึงกับ
เป็นเป้าหมายหนึ่งของการผลิตบัณฑิต คือความรู้ในเรื่องภาษาที่ กลับปรากฏว่าเป็นวิชา
ที่บัณฑิตกว่าครึ่งหนึ่งตอบว่านำไปใช้ในการประกอบอาชีพน้อย และหนึ่งในสี่ใช้ประโยชน์
ปานกลาง ทั้งนี้อาจจะเนื่องจากว่าตำแหน่งงานของบัณฑิตส่วนใหญ่ซึ่งเป็น พนักงานธุรการ
เสมียน และเจ้าหน้าที่ และลักษณะงานที่ทำซึ่งส่วนใหญ่ก็เป็นงานบัญชีและงานสารบรรณทำ
ให้ไม่ค่อยได้มีโอกาสใช้ความรู้ทางด้านภาษาอังกฤษมากนัก

วิชาที่บัณฑิตนำไปใช้ประโยชน์มากที่สุดในการประกอบอาชีพ

วิชาหลักการบัญชีเบื้องต้น เป็นวิชาที่บัณฑิตแทบทุกคณะและสาขาวิชาจะมุ่งนำมาใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพมากที่สุด คิดเป็นอัตราส่วนร้อยละที่สูงที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งบัณฑิตซึ่งประกอบอาชีพทางด้านบัญชีโดยตรง รองลงมาได้แก่บัณฑิตสาขาการเงิน เศรษฐศาสตร์บัณฑิต บริหารงานบุคคลบัณฑิต และบัณฑิตสาขาการตลาด ยกเว้นนิติศาสตร์ บัณฑิตซึ่งให้ความสำคัญแก่วิชาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายมากที่สุด จากคำตอบดังกล่าวเห็นว่ามหาวิทยาลัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งคณะวิชาการศึกษา จะได้ให้ความสำคัญแก่การเรียนการสอนวิชานี้ให้มากยิ่งขึ้นโดยเน้นเนื้อหาทางการศึกษาปฏิบัติให้มากขึ้น และเนื้อหาที่สอนควรจะได้ใกล้เคียงกับบัญชีที่บริษัท ห้างร้าน ธนาคาร หรือหน่วยงานทำอยู่จริง ๆ

วิชาที่บัณฑิตนำไปใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพมากที่สุดรองลงมาจากหลักการบัญชีเบื้องต้นได้แก่วิชาจิตวิทยา ทั้งนี้เป็นทัศนะของบัณฑิตสาขาการเงิน การตลาด บัญชี บริหารงานบุคคลและเศรษฐศาสตร์ สำหรับนิติศาสตร์บัณฑิตนั้นมีความเห็นแตกต่างออกไป เช่นเดียวกับวิชาที่มีความสำคัญในอันดับหนึ่งโดยเห็นว่าวิชาสังคมวิทยา เป็นวิชาที่พวกเขาเห็นว่ามีความสำคัญต่อการประกอบอาชีพมากที่สุด เป็นอันดับสองรองลงมาจากความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมาย

นอกจากวิชาเหล่านี้แล้ววิชาชีพของแต่ละสาขาวิชาที่ได้รับการระบุชื่อถึงในอัตราส่วนร้อยละค่อนข้างสูงก็ควรจะได้รับ ความสนใจจากผู้บริหารหลักสูตร ด้วยเช่นเดียวกัน อาทิ เช่น วิชาการเงินธุรกิจ คณิตศาสตร์สำหรับสาขาการเงิน วิชาบริหารงานบุคคล สำหรับสาขาบริหารงานบุคคล วิชาหลักการตลาดสำหรับสาขาการตลาด วิชาคณิตศาสตร์ สำหรับคณะเศรษฐศาสตร์ และวิชาประมวลกฎหมายอาญา กฎหมายเอกเทศสัญญาสำหรับคณะนิติศาสตร์

ความคิดเห็นเกี่ยวกับจำนวนวิชาจำนวนหน่วยกิต และการปรับปรุงหลักสูตร

ทรรศนะเกี่ยวกับจำนวนวิชาที่เปิดสอนในหลักสูตรมีความแตกต่างกันไปตามคณะและสาขาวิชา และปีที่สำเร็จการศึกษา บัณฑิตสาขาบริหารงานบุคคลและการเงินส่วนใหญ่เห็นว่าจำนวนวิชาที่วิทยาลัยเปิดสอนอยู่มีความเหมาะสมแล้ว แต่ บัณฑิตบัณฑิต เศรษฐศาสตร์

บัณฑิต นิติศาสตร์บัณฑิต และบัณฑิตสาขาการตลาด ประมาณหนึ่งในสาม เห็นว่าควรเพิ่มวิชาให้เลือกเรียนมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งบัณฑิตที่จบในรอบหลัง ๆ คือรุ่นที่จบในปี 2526 และในปี 2527 ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าวิชาในหลักสูตรมีน้อยเกินไป ในขณะที่บัณฑิตที่จบรุ่นก่อนนี้ส่วนใหญ่เห็นว่าจำนวนวิชาในหลักสูตรมีจำนวนเหมาะสมแล้ว แสดงให้เห็นว่าการดำเนินงานในปัจจุบันลักษณะงาน เปลี่ยนแปลง ไปจากเดิม เพื่อเตรียมตัวบัณฑิตให้มีความพร้อมสำหรับตลาดแรงงานปัจจุบันมหาวิทยาลัยสมควร เปิดหลักสูตรให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานให้มากขึ้น

เมื่อถามความเห็นเกี่ยวกับจำนวนหน่วยกิต คือ 150 หน่วยบัณฑิตส่วนใหญ่ก็ถือว่าร้อยละ 70 เห็นว่าจำนวนหน่วยกิตดังกล่าวมีความเหมาะสมแล้ว ยกเว้นบัณฑิตสาขาการตลาดซึ่งมีผู้เห็นว่าจำนวนหน่วยกิตมีความเหมาะสมแล้วในอัตราส่วนร้อยละต่ำกว่าบัณฑิตสาขาอื่นทั้งหมดและในทางตรงกันข้ามก็มีผู้เห็นว่าจำนวนหน่วยกิต 150 มากเกินไป คิดเป็นอัตราส่วนร้อยละสูงกว่าบัณฑิตจากคณะอื่นทั้งหมด

เกี่ยวกับการปรับปรุงหลักสูตร บัณฑิตส่วนใหญ่กว่าครึ่งต้องการให้มีการปรับปรุงหลักสูตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งคณะวิชาการบัญชีต้องการให้มีการปรับปรุงหลักสูตรมากที่สุด รองลงมาคือบัณฑิตจากคณะนิติศาสตร์ซึ่งกว่าสามในสี่ต้องการให้มีการปรับปรุงหลักสูตร สำหรับบัณฑิตคณะเศรษฐศาสตร์ และบริหารธุรกิจมีผู้ที่ต้องการให้ปรับปรุงหลักสูตรคิดเป็นอัตราส่วนร้อยละต่ำกว่าสองคณะแรก แต่ก็มากกว่าร้อยละ 60 ในการปรับปรุงหลักสูตร บัณฑิตส่วนใหญ่เสนอให้มีการปรับปรุงโดยเพิ่มวิชาบางวิชาและลดวิชาบางวิชา

ในการเพิ่มวิชานั้น เมื่อดูจากข้อ เสนอแนะ โดยส่วนรวม โดยไม่แยกคณะหรือสาขาวิชาแล้วได้พบว่าวิชาเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ และการใช้คอมพิวเตอร์เป็นวิชาที่ถูกเสนอให้เพิ่มมากที่สุดแต่ เมื่อพิจารณาจำแนกตามคณะและสาขาวิชาปรากฏว่ามีความแตกต่างกันออกไปบัณฑิตสาขาการเงิน สาขาการตลาด เศรษฐศาสตร์บัณฑิต และบัญชีบัณฑิต ต้องการให้เพิ่มวิชาคอมพิวเตอร์มากเป็นอันดับหนึ่ง สำหรับบัณฑิตสาขาบริหารงานบุคคลส่วนใหญ่ต้องการให้เพิ่มวิชาการฝึกงานในระหว่างการศึกษา สำหรับวิชาคอมพิวเตอร์นั้นเป็นความต้องการในอันดับรองลงมา สำหรับนิติศาสตร์บัณฑิตส่วนใหญ่เสนอให้เพิ่มวิชากฎหมายที่ควรรู้

รองลงมาคือวิชานิติเวชวิทยา ข้อเสนอแนะของบัณฑิตนับว่าเป็นประโยชน์

ต่อมหาวิทยาลัยเพราะการเพิ่มวิชาที่จะเป็นประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพของบัณฑิตจะช่วยให้นักศึกษาทำงานทำได้ง่ายขึ้น รองลงมาจากวิชาคอมพิวเตอร์แล้ววิชาที่บัณฑิตแต่ละคณะ เสนอให้เพิ่มสรุปรวมกันแล้วได้แก่วิชาบัญชีกิจการเฉพาะอย่าง การฝึกงานในระหว่างการศึกษา และการสนทนาภาษาอังกฤษ การที่บัณฑิตเสนอวิชาการบัญชีกิจการเฉพาะอย่างนั้นคงจะ เนื่องจากว่าบัณฑิตใช้วิชาหลักการบัญชีเบื้องต้น ในการปฏิบัติงานแต่ละอย่างซึ่งบัณฑิตสาขาอื่นที่ไม่ใช่คณะบัญชีอาจจะไม่เชี่ยวชาญมากนัก จึงต้องการวิชาบัญชีเกี่ยวกับกิจการเฉพาะอย่าง สำหรับการฝึกงานระหว่างการศึกษา นั้นคงจะเป็นการเตรียมตัวก่อน เข้าปฏิบัติงานจริงและเป็นการประยุกต์ความรู้ภาคทฤษฎีให้เข้ากับภาคปฏิบัติ สำหรับวิชาภาษาอังกฤษนั้นบัณฑิตต้องการ เน้นทางด้านการศึกษาให้มากขึ้น ทั้งนี้คงจะเป็นเพราะในการปฏิบัติงานจริงนั้นทักษะการฟังและพูดมีความจำเป็นมากกว่าทักษะการอ่านและเขียน

ดังที่เป็นที่ทราบกันอยู่แล้วว่าบัณฑิต เสนอให้เพิ่มบางวิชาและลดบางวิชา ในบรรดาวิชาที่บัณฑิตแต่ละคณะ เสนอให้ลดมากที่สุด ได้แก่วิชาพื้นฐานหมวดมนุษยศาสตร์ เช่น ปรัชญาและตรรกศาสตร์มากที่สุด สำหรับบัญชีบัณฑิต บัณฑิตสาขาการเงิน และบัณฑิตสาขาบริหารงานบุคคลต้องการให้ลดวิชาในหมวดมนุษยศาสตร์มากที่สุด บัณฑิตสาขาการตลาด ต้องการให้ลดวิชาวิทยาศาสตร์มากที่สุด บัณฑิตสาขาเศรษฐศาสตร์ต้องการให้ลดวิชาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายมากที่สุด สำหรับนิสิตสาขานิติศาสตร์บัณฑิตนั้นต้องการให้ลดวิชาคณิตศาสตร์มากที่สุด และในบรรดาวิชาต่าง ๆ ที่บัณฑิตแต่ละคณะระบุชื่อมานี้ก็เป็นวิชาที่บัณฑิตคณะอื่น ๆ มีความเห็นว่าสมควรลดลง เช่นเดียวกันแต่มีอัตราส่วนร้อยละในระดักรองๆ ลงมา ลงมาสรุปแล้วในทรรศนะของบัณฑิตนั้นจะมองในแง่ของการนำวิชาความรู้ไปใช้ในการประกอบอาชีพเป็นสิ่งสำคัญ จึงเห็นว่าวิชาใดก็ตามที่ไม่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพโดยตรงก็ต้องการที่จะให้ลดลง ในความเห็นของผู้วิจัยเกี่ยวกับบรรดาวิชาต่าง ๆ ที่บัณฑิตเสนอให้ลดลงน่าที่จะเป็นวิชาเลือกมากกว่าที่จะเป็นวิชาบังคับให้บัณฑิตทุกคณะต้องเรียนเหมือนกัน มหาวิทยาลัยน่าจะยังคงวิชาทุกวิชาที่มีเปิดสอนอยู่เอาไว้ และบังคับแต่เพียงเฉพาะหมวด

วิชาที่จะต้องเรียนเท่านั้น ส่วนการจะเลือกเรียนวิชาใดในแต่ละหมวดควรให้เสรีภาพแก่ผู้เรียน นอกจากนี้ควรเพิ่มวิชาในแต่ละหมวดให้มากขึ้น นอกจากนี้จะเป็นการเปิดโลกของความรู้ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสสัมผัสอย่างกว้างขวางแล้ว ยังเป็นการทำหน้าที่ที่สมบูรณ์ของสถาบันการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยอีกด้วย คณะแต่ละคณะน่าจะรับเอารายชื้อวิชาที่บัณฑิตเก่าได้เสนอให้เปิดเพิ่ม เพื่อประกอบการพิจารณา ส่วนภาควิชาพื้นฐานก็ควรที่จะปรับปรุงเนื้อหาของวิชาเคมีที่มีอยู่ให้ทันสมัยยิ่งขึ้น ดังเช่นวิชาภาษาไทยซึ่งบัณฑิตส่วนมากต้องนำไปใช้มาก น่าที่จะได้มีการพิจารณาปรับปรุง โดยมีการวิจัยถึงลักษณะการนำภาษาไทยไปใช้ในการทำงานซึ่งอาจารย์ผู้สอนภาษาไทยควรดำเนินการวิจัยเอง ในทรรศนะของผู้วิจัยเห็นว่าวิชาภาษาไทยเป็นวิชาที่หลายฝ่ายมักจะไม่ได้ให้ความสำคัญ แม้แต่ตัวผู้สอนภาษาไทยเองก็เน้นเฉพาะบางแง่มุมของภาษาไทย เช่น การใช้คำและหลักไวยากรณ์มากกว่าที่จะฝึกการนำภาษาไทยไปใช้ในการเขียนและการพูดโดยตรง ผลก็คือบัณฑิตที่สำเร็จออกไปมีความสามารถในการใช้ภาษาทั้งเขียนและพูดในระดับที่ไม่น่าพอใจนัก และเมื่อบัณฑิตส่วนใหญ่ก็ได้ยืนยันมาแล้วว่าวิชานี้มีประโยชน์มากที่สุดก็สมควรที่ผู้บริหารผู้วางแผน และผู้สอนควรจะได้ตระหนักถึงความสำคัญของวิชานี้

สำหรับวิชาในหมวดสังคมศาสตร์ก็ควรที่จะได้รับความสนใจจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารหลักสูตรเช่นเดียวกัน ในต่างประเทศมีศาสตร์สาขาใหม่เกิดขึ้น เช่น การผสมระหว่างวิชาจิตวิทยาและวิชาสังคมวิทยา เป็นจิตวิทยาสังคมหรือวิชาจิตวิทยาของกลุ่มคน แทนที่จะเป็นการศึกษาเรื่องพฤติกรรมของปัจเจกบุคคล ก็เป็นการศึกษาพฤติกรรมของกลุ่มคน เป็นวิชาหนึ่งที่จะควรที่จะเพิ่มเข้าไปในหลักสูตร อีกวิชาหนึ่งก็ได้แก่วิชาพฤติกรรมศาสตร์ เราควรตระหนักว่าทราบใดก็ตามที่เรายังคงต้องทำงานร่วมกับผู้อื่น หรือจะต้องเกี่ยวข้องกับผู้อื่น ความรู้ในวิชาในหมวดนี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งและเมื่อคำนึงถึงว่าสถาบันแห่งนี้ได้มีอายุมาถึง 17 ปีในปี 2528 แล้วก็น่าที่จะถึงเวลาที่หลักสูตรต่าง ๆ ควรจะได้รับการปรับกันเสียทีเพื่อให้สมกับ เป็นสถาบันการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย

การวิจัยนี้ผู้วิจัยถือว่าเป็นก้าวแรกของการติดตามความก้าวหน้าของบัณฑิตและเป็นการประเมินผลงานของมหาวิทยาลัยในระดับหนึ่งเท่านั้น จากเวลาและงบประมาณ

อันจำกัดทำให้ไม่สามารถศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ อีกหลายตัวแปร
ทั้ง ๆ ที่เป็นตัวแปรที่ปรากฏอยู่แล้วในงานวิจัยชิ้นนี้ได้ อย่างไรก็ตามผู้ที่สนใจอื่น ๆ อาจ
จะดำเนินการศึกษาในหัวข้อเดียวกันแต่ในแง่มุมต่าง ๆ ได้อีกหลายมุมมอง การติดตาม
ผลบัณฑิต เป็นสิ่งที่สมควรกระทำต่อไปทุกปีและทุกรุ่น เพราะข้อมูลที่ได้รับจากบัณฑิตจะมี
ประโยชน์ยิ่งต่อการนำมาประกอบการพัฒนาหาวิทยาลัย ผู้วิจัยเห็นความบกพร่องของ
งานวิจัยนี้ในบางประเด็นแต่ก็เชื่อว่าส่วนที่สมบูรณ์อีกหลายส่วนยังมีความมั่นคงพอที่จะเป็น
ฐานของการศึกษาในขั้นต่อไป

บรรณานุกรม

- ฐิติมา สัจจามันท์ "การสำรวจสถานภาพการทำงานของบัณฑิต (ปีการศึกษา 2502 - 2516) และมหาบัณฑิต (ปีการศึกษา 2507 - 2516) สาขาวิชา
บรรณารักษศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย" วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทมหาบัณฑิต
แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2516
- บุญจิตต์ ณ ลำเลียง "การสำรวจการทำงานของบัณฑิตทางการศึกษา ปีการศึกษา 2510"
วิทยานิพนธ์ปริญญาตรีศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต แผนกวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2512
- เสริมจิต ฐุติณีจ, "การสำรวจการทำงานของบัณฑิตสาขาวิชาบริหารการศึกษา"
วิทยานิพนธ์ปริญญาตรีศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต แผนกวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2514